

Inhoud

Inhoud

1. Inleiding	
- Aanbieding	3
- Samenvatting	4
2. Jaarverslag	18
Programmaverantwoording	
Programma 1, Vitale samenleving	
• Thema 101 – toerisme en recreatie	19
• Thema 102 – economie	24
• Thema 103 – onderwijs	30
• Thema 104 – kunst en cultuur	35
• Thema 105 – sport	39
- Programma 2, Zelfredzaamheid en individuele ontwikkel	
• Thema 201 – maatschappelijke ondersteuning	43
• Thema 202 – Arbeidsparticipatie	49
• Thema 203 – Jeugdhulp	53
• Thema 204 – gezondheidszorg	57
- Programma 3, Veilige en aantrekkelijke samenleving	
• Thema 301 – openbare ruimte en verkeer	60
• Thema 302 – veiligheid	68
• Thema 303 – wonen en bouwen	73
• Thema 304 – milieu	80
- Programma 4, Sterk besturen en organiseren	
• Thema 401 – dienstverlening aan raad	85
• Thema 402 – dienstverlening bestuur en organisatie	88
• Thema 403 – dienstverlening aan burgers	94
- 5, Dekkingsmiddelen	
• Thema 501 – dekkingsmiddelen	97
Paragrafen	101
• Lokale heffingen	104
• Weerstandsvermogen en risicobeheersing	107
• Onderhoud kapitaalgoederen	111
• Financiering	115
• Bedrijfsvoering	120
• Verbonden partijen	126
• Grondbeleid	138
• Demografische ontwikkelingen	143
3. Jaarrekening	
Balans per 31 december 2015	145
Overzicht baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar	149
Toelichtingen:	
• grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	153
• toelichting op de balans per 31 december 2015	159
• toelichting op het overzicht van baten en lasten	221
• analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	226
• WNT verantwoording	227
• SiSa bijlage	229
4. Bijlagen	
• Kerngegevens	234
• Risicobeheermatrix	237
• overzicht gecommiteerde reserve	249
• lijst met afkortingen	253

Inleiding

*De transitie van het sociaal domein, interne organisatieontwikkelingen en sturing op financiën:
Leudal ligt op koers.*

De 3 decentralisaties

Op 1 januari 2015 stonden wij in de startblokken voor de nieuwe taken van de Jeugdzorg, de Wmo en de Participatiewet. Wij concluderen dat de uitvoering van het transitieproces voortvarend is opgepakt en dat wij passende ondersteuning aan onze inwoners hebben kunnen bieden. 2015 laat het belang zien van tijdige verantwoording en monitoring bij aanbieders en bij onszelf. Met onze ervaring uit dit eerste jaar gaan we aan de slag met verbeteringen en blijven we inzetten op integrale aanpak en ontkokering.

Organisatieontwikkeling

Het belang van de samenleving staat voorop: we werken en denken van buiten naar binnen. In 2015 is een belangrijke basis gelegd om onze veranderende rol in te vullen. Voorbeelden zijn een nieuwe organisatievisie ONS Leudal - waarin het van buiten naar binnen denken de leidraad is -, werkprocessen opnieuw ontwerpen en medewerkers binnen de nieuwe structuur positioneren.

Financieel

Het resultaat van de jaarrekening wijkt niet af van het resultaat dat wij verwachtten. Wij zien dit als een goede ontwikkeling in het versterken van de sturing op onze financiële middelen.

Controle accountant

Wij bieden u deze jaarrekening aan zonder een volledige accountantsverklaring. In het proces van de jaarrekening heeft de financiële verantwoording en de controle op de 3 decentralisaties tot een knelpunt geleid. Een situatie waar niet alleen Leudal mee te maken heeft. De problematiek van de SVB en de uitbetaling van de PGB's is hier een voorbeeld van. Inspanningen bij de aanbieders en bij onszelf richten zich op het verbeteren van de knelpunten in 2016.

Wij bedanken onze burgers, maatschappelijke partners, bedrijven en medewerkers die dit mogelijk hebben gemaakt.

Het college van B&W

Arno Verhoeven

Arno Walraven

Piet Verlinden

Stan Backus

Richard Verheul

SAMENVATTING

In de samenvatting informeren wij u over de belangrijkste ontwikkelingen in 2015. Deze staan per programma beschreven in onderdeel I.

Onderdeel II geeft een beeld van de belangrijkste financiële ontwikkelingen en de stand van zaken van de ombuigingen. De (detail)informatie staat in Navigus.

In grote lijnen constateren we dat we op koers liggen in relatie tot de begroting, zowel beleidsmatig als financieel.

I. Belangrijkste ontwikkelingen per programma

In dit onderdeel informeren wij u per programma over de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen.

Programma 1 Vitale Samenleving

Maatschappelijke initiatieven

De initiatieven voor samenwerking van de verenigingen op Sportpark Leudal-Oost en van de voetbalaccommodaties in Hunsel, Ell, Grathem en Kelpen-Oler worden door ons ondersteund. Daarnaast is er een lopend initiatief van SV Roggel voor privatisering van de accommodatie.

Park Leudal Oost

Eind 2013 heeft een groep inwoners uit Neer het initiatief genomen om een verkenning te doen naar de haalbaarheid van het omvormen van een traditioneel sportpark 't Ligteveld naar een toekomstbestendig, bovenlokaal en multifunctioneel park Leudal-Oost. In 2014 is de initiatiefgroep vooral bezig geweest met het in kaart brengen van de bestaande toestand van het park, het inventariseren van kansen en bedreigingen en het ontwikkelen van een gedragen toekomstvisie. Die toekomstvisie is in 2014 aan de commissie Sociaal gepresenteerd en tegelijkertijd hebben de initiatiefnemers de aanvraag ingediend voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek.

In overleg tussen gemeente en de beheersstichting Park Leudal-Oost is afgesproken om de aanvraag Definitiefase op te splitsen in 3 fases en zijn tussentijdse mijlpalen (go/no go momenten) benoemd.

Begin 2015 is ter facilitering van dit burgerinitiatief door het college procesgeld (onder randvoorwaarden) beschikbaar gesteld. Het maatschappelijk initiatief past binnen de kaders van de Strategische Visie Leudal 2020 en binnen de uitgangspunten van de vastgestelde begroting 2015-2018 (denk aan multifunctionaliteit, bundeling van accommodaties binnen de kernen en over de kernen, multifunctioneel gebruik, oftewel 'meer voor minder'). Daarnaast is de grote mate van betrokkenheid van stakeholders en vrijwilligers bij de totstandkoming van de plannen een schoolvoorbeeld van zelfsturing.

Halverwege 2015 is door de initiatiefnemers -in samenspraak met de portefeuillehouder- een informatieavond voor raads- en commissieleden georganiseerd in de kantine van RKSVN, om de voortgang van het haalbaarheidsonderzoek toe te lichten. Vervolgens is het rapport Schetsontwerp (= 1e fase haalbaarheidsonderzoek) door de beheersstichting opgeleverd. Het rapport bevat de resultaten van het eerste gedeelte van het haalbaarheidsonderzoek dat in januari van start is gegaan. Tegelijkertijd is de 2e aanvraag voor procesmiddelen voor de 2e fase van het haalbaarheidsonderzoek (fase Voorlopig Ontwerp) door het college gehonoreerd. Dit collegebesluit is in het najaar gedeeld met de commissie sociaal.

De tweede helft van 2015 is de beheersstichting volop aan de slag gegaan met de 2e fase. De initiatiefnemers zijn vooral bezig geweest met het bij elkaar brengen van de verschillende partijen en het concreter maken van de daadwerkelijke invulling en hardheid van deelnemers. Door samen na te denken over de lange termijn zijn verrassende ontwikkelingen en inzichten tot stand gekomen.

Tot slot is het noemenswaardig te vermelden dat dit maatschappelijk initiatief ook buiten de gemeente opvalt en als innovatief wordt beschouwd. NOC*NSF heeft Park Leudal Oost namelijk geselecteerd als pilotproject Open Club. Met name de samenwerking, toekomstgerichtheid, verbinding en versterking van elkaars kwaliteiten vallen op. (Denk in de uitvoering bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van de sportBSO)

Voetbalaccommodaties Hunsel, Ell, Grathem en Kelpen-Oler

De voetbalverenigingen van Kelpen-Oler, Grathem, Ell en Hunsel willen zich richten op verdergaande samenwerking en uiteindelijk op een fusie tot 1 vereniging op 1 locatie. Dit voor het behoud van de voetbalsport op termijn in en voor hun dorpen, maar ook voor behoud en vergroting van de kwaliteit en ontplooiingskansen in de voetbalsport. In het laatste kwartaal van 2015 zijn de voetbalverenigingen gestart met het maken van een programma van eisen en het bouwen van een business case waarin meerdere scenario's zijn opgenomen. Naar verwachting wordt deze fase in het tweede kwartaal van 2016 afgerond.

SV Roggel

Sportvereniging Roggel is een bloeiende vereniging met 460 leden. De vereniging wenst de regie over het eigen sportpark terug te krijgen. Zo wil men het totale onderhoud van hun gebouw in eigen beheer houden. Dit is nu, middels aanbesteding, door de gemeente aan een ondernemer uit Leudal uitbesteed (contract loopt nog tot juli 2016).

Met de verdere uitwerking van dit initiatief is gewacht vanwege mogelijke nieuwe ontwikkelingen naar aanleiding van het participatietraject Ôs Dörp. Tijdens Ôs Dörp hebben 9 verenigingen, waaronder SV Roggel, besloten samen op te trekken en initiatieven te ontwikkelen rond het evenemententerrein.

Dit proces is inmiddels opgestart waarbij ook het Huis van de Sport betrokken is. Voor het specifieke initiatief van SV Roggel worden op korte termijn stappen gezet.

Onderwijs

Vroegsignalering en vroegtijdig ingrijpen heeft vorm gekregen door het in 2015 vastgestelde VVE-beleid. Voor wat betreft onderwijshuisvesting zijn er diverse ontwikkelingen geweest zoals het initiatief van de dorpsraden in "Leudal-West" om te komen tot 1 brede school in dit gebied. Ook zijn we in gesprek gegaan om het aantal scholen voor speciaal onderwijs terug te brengen van 3 naar 2.

Bibliotheekwerk

In 2015 is gestart met een aanbesteding van het bibliotheekwerk. Deze aanbesteding is vroegtijdig afgebroken. In 2016 komt er een integraal beleidskader bibliotheekwerk in samenwerking met onze strategische partners. Dit binnen de vastgestelde begroting en met aandacht voor laaggeletterdheid. Hierbij zal ook aanspraak gemaakt worden op gelden die bij Rijk en Provincie beschikbaar zijn.

Sport

Om ervoor te zorgen dat meer mensen, van jong tot oud, in de buurt kunnen sporten en bewegen is in 2015 gestart met de pilot buurtsportcoach. In de periode van april 2012 tot juli 2015 vond een haalbaarheidsonderzoek realisatie buurtsportcoaches plaats. Per 1-7-2015 en voorlopig op basis van pilot voor de duur van 1 jaar zijn de buurtsportcoaches daadwerkelijk werkzaam. Er is voldoende animo en zijn er voldoende initiatieven gebleken om het werk van de buurtsportcoaches te continueren. Voor de inzet van buurtsportcoaches ontvangt onze gemeente een substantiële bijdrage in het gemeentefonds.

Economie

De samenwerking tussen bedrijven en het zelf verantwoordelijkheid nemen door bedrijven is gezamenlijk actief ondersteund door de gemeente. Er zijn op verzoek van 3 bedrijvenverenigingen in het kader van de invoering van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) zogeheten draagvlakmetingen gehouden. In 1 geval was er sprake van voldoende draagvlak voor invoering van een BIZ, in 2 gevallen helaas niet.

Bedrijvenvereniging Leudal Centraal is opgericht door ondernemers. Bedrijventerrein Leudal Centraal heeft recent het keurmerk Veilig Ondernemen voor bedrijventerreinen behaald. Audit is uitgevoerd en certificering heeft plaatsgevonden.

Voor de uitbreiding van bedrijventerrein Ittervoort lopen de onderhandelingen met een eerste bedrijf dat zich daar wil vestigen. Diverse andere bedrijven hebben belangstelling getoond voor de overige gronden in de uitbreiding van het bedrijventerrein.

OML is leidend in de ontwikkeling voor Zevenellen. Focus lag bij diverse concrete initiatieven, de eventuele aankoop van Nuon en het opstellen van een strategisch communicatieplan.

Keyport2020: Voor diverse projecten zijn proces- dan wel uitvoeringsmiddelen beschikbaar gesteld. Procesmiddelen zijn beschikbaar gesteld voor diverse aanvragen, zoals Profilerings- en fulfilment Keyport 2020-kennisontwikkeling en fulfilment.

Uitvoeringsmiddelen zijn beschikbaar gesteld voor de diverse projecten, waaronder:

- Economisch actieprogramma agribusiness
- Make Tech Platform (projectjaar 3 en 4)
- Innovatiehuis MKB Keyport 2020 (projectjaar 3)
- Het agri-food netwerk heeft concreet gestalte gekregen via het economisch actieprogramma

agribusiness.

Voor een toelichting op de projecten wordt verwezen naar www.keyport2020.nl.

In Samenwerking Midden-Limburg (SML)-verband is door het werkveld Energie en Economisch beleid ervoor gekozen om een regionaal beleidskader voor werklocaties (detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen) voor Midden-Limburg op te stellen. Oplevering van het beleidskader is in voorbereiding en voorzien in Q2.

Vastgoed

Om de ombuiging op vastgoed te realiseren is in 2015 op basis van calamiteiten onderhoud gepleegd (break down onderhoud). Daarbij is het veilig gebruik kunnen blijven maken de panden een vereiste. Het terugbrengen van het onderhoudsniveau tot het door uw raad vastgestelde niveau 4 heeft in 2015 niet tot kapitaalvernietiging geleid. Verder is in 2015 ingezet op het versneld verkopen van gemeentelijk vastgoed en zijn geen gemeentelijke panden/accommodaties meer verworven. Door deze maatregelen is in 2015 een substantiële besparing op vastgoed van € 600.000 incidenteel gerealiseerd. De taakstelling van € 660.000 voor de korte termijn is daarmee voor 90% incidenteel gerealiseerd. Verklaring hiervoor is de beperkte vraag naar zakelijk vastgoed. De aantrekkende economie heeft zich nog niet vertaald in een aantrekkende vraag op de (zakelijke) vastgoedmarkt.

In onderstaande tabel is het verloop van de ombuiging vastgoed voor 2015 gespecificeerd.

Realisatie ombuiging Vastgoed 2015	
Onderhoud vastgoed bijgestelde begroting 2015	€ 1.079.828
werkelijke uitgaven onderhoud 2015	€ -525.140
lagere onderhoudskosten in 2015	€ 554.688
te realiseren ombuiging vastgoed	€ 660.000
bijdrage aan ombuiging vastgoed	
- lagere onderhoudskosten	€ -554.688
- verkoop tennishal De Leistert	€ -44.675
niet gerealiseerde ombuiging vastgoed 2015	€ 60.637

Verder is afgesproken dat de misgelopen huur van de bibliotheken voor een bedrag van € 72.000 in 2015 opgevangen zou worden binnen het cluster vastgoed. Deze extra taakstelling is niet gerealiseerd.

De verkoop van de tennishal draagt in 2015 voor een bedrag van € 44.675 bij aan de realisatie van de taakstelling. Door deze verkoop zijn enerzijds de exploitatiekosten (kapitaallasten, onderhoudskosten en de kosten van verzekering etc.) lager. Anderzijds is de huuropbrengst ook lager.

De meerjarige financiële gevolgen van de verkoop van de tennishal kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2015	2016	2017	2018
verlaging onderhoudskosten	1.500	-	-	-
verlaging kapitaallasten*	50.845	49.885	-	-
verlaging kosten verzekeringen etc.	3.330	2.280	1.755	1.755
opbrengst verhuur tennishal	-11.000	-6.000	-	-
Totaal voordeel begroting 2015-2018	44.675	46.165	1.755	1.755

* In de meerjarenbegroting 2015-2018 werd er van uitgegaan dat het pand in 2016 zou worden verkocht. Daarom zijn er vanaf 2017 geen kapitaallasten meer doorberekend.

In september 2015 startte het participatietraject Ôs Dörp. Dit was een project om door structurele veranderingen in de voorzieningen- en vastgoedstructuur in samenhang met de vernieuwing van het subsidiesysteem de ombuigingen lange termijn op te halen.

Lopende initiatieven vanuit de gemeenschap, om op termijn te voorzien in een vermindering van accommodaties zijn:

- Samenwerking en samenvoeging van verenigingen in Park Leudal Oost.
- Samenwerking en fusie op 1 locatie van de voetbalverenigingen in Grathem, Kelpen-Oler, Hunsel en Ell.
- Samenwerking tennisverenigingen Kelpen-Oler, Ell en Grathem.
- Initiatief van gezamenlijk dorpenoverleg van Neeritter, Ittervoort, Haler en Hunsel met onze gemeente over gebiedsvisie en leefbaarheid in de dorpen. Ook onderwijs maakt hiervan deel uit.

Programma 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling

Jeugd, WMO en participatie; 3 decentralisaties

Wij hebben de opdracht om de hulp & ondersteuning anders in te richten. De herinrichting gaat uit van de eigen kracht van mensen en hun omgeving. Die kracht ontstaat doordat iedereen naar vermogen bijdraagt aan de samenleving. Voor de hulp die nodig is zijn er aanvullende algemene voorzieningen. Is er dan nog sprake van een individuele behoefte, wordt maatwerk geleverd.

Op 1 januari 2015 werd de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de door het rijk gedecentraliseerde taken. Het jaar stond vooral in het teken van organiseren van dienstverlening. De overgang van taken naar de gemeente heeft daardoor geen nadelige gevolgen gehad voor onze inwoners. De dienstverlening is op niveau gebleven. Niemand is tussen wal en schip gevallen en waar nodig is maatwerk toegepast.

Naarmate 2015 vorderde kon worden gesteld dat de met de beleidsplannen ingeslagen koers zijn vruchten begint af te werpen. Er zijn duidelijke verschuivingen te zien van de duurdere maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen en eigen kracht van inwoners. Waar nodig is op onderdelen bijgestuurd (bijvoorbeeld ten aanzien van PGB's), of zijn verbetermaatregelen getroffen in onze eigen administratie en richting aanbieders om meer grip te krijgen op cijfers.

Aandachtspunt blijven de PGB's. Doordat de SVB haar zaken niet op orde heeft, heeft de gemeente veel herstelacties moeten uitvoeren. Er is nog altijd een verschil tussen de door ons geregistreerde beschikkingen en de door de SVB opgenomen beschikkingen en uitbetalingen. Dit is een landelijk geconstateerd probleem. Er vindt op landelijk niveau overleg plaats over hoe hiermee om te gaan.

In 2015 is het aantal uitkeringsgerechtigden WWB-inkomensdeel gestegen naar 392 (was 368). Ten opzichte van de regio heeft Leudal een laag werkloosheidscijfer en een laag aantal mensen in de bijstand.

Uitgangspunt voor de 3D's vormt budgettaire neutraliteit en ontschotting tussen budgetten. Als gevolg van het langzaam op gang komen van de facturenstroom vanuit de aanbieders bleven wij lang in onduidelijkheid over de ontwikkeling van budgetten. Inmiddels heeft de inhaalslag plaatsgevonden en kan worden geconcludeerd dat uitvoering van de 3D's binnen het budgettaire kader heeft kunnen plaatsvinden. Voor de Wmo is er sprake van een overschot van € 1,6 miljoen. De jeugdhulp sluit af met een verwacht tekort van € 1,1 miljoen. Dit tekort wordt naar verwachting volledig verevend met de Midden-Limburgse gemeenten. Voor de Participatiewet is er sprake van een overschot van € 200.000.

Verklaringen hiervoor zijn onder andere:

1. Overschot Wmo: minder voorzieningen verstrekt dan verwacht als gevolg van nieuw toegangsmodel, beperkt beroep op de WTCG-regeling, invoering van resultaat schoon en leefbaar huis en huishoudelijke hulp toeslag.
2. Tekort Jeugd: historisch hoog zorggebruik in Leudal.
3. Overschot Participatiewet: extra incidentele rijksuitkering en de verhoging van de BUIG-uitkering vanuit het rijk.

Per saldo is er sprake van een overschot van € 1,8 miljoen op de 3D's. Bij de vaststelling van de begroting 2015 heeft uw raad besloten om overschotten en tekorten op de 3 decentralisaties te verrekenen met de reserve jeugd, Wmo en participatie. Bij de begroting 2016 is een bedrag van € 1,5 van de algemene reserve overgeheveld naar deze reserve. De reserve bedraagt op dit moment € 1,9 miljoen. Het overschot 2015 van € 1,8 miljoen wordt toegevoegd aan deze reserve. De hoogte van deze reserve bedraagt per 1-1-2016 ruim € 3,7 miljoen. In de risicobeheermatrix zijn de risico's opgenomen voor jeugdhulp en participatie. De omvang van deze reserve is voldoende groot om deze risico's op te kunnen vangen.

De opvang met reserves is altijd incidenteel van aard, terwijl de risico's van het sociaal domein structurele consequenties kunnen hebben. Bij de vaststelling van de begroting 2016-2019 is

besloten om in de jaren 2016 en 2017 de restant begrotingsruimte in te zetten voor de structurele component. In 2018 en 2019 is hiervoor een budget van € 500.000 opgenomen.

Bij de begroting 2016-2019 is aangegeven dat het voorlopige bedragen zijn omdat de transformatie op dat moment voor veel administratieve problemen zorgde. Sturing op aantallen en kosten was hierdoor nog onvoldoende mogelijk. Afgesproken is dat jaarlijks de risico's van het sociaal domein worden afgezet tegen de hoogte van de reserve en de extra budgetten die in de begroting 2016-2019 zijn opgenomen.

Het verdient de aanbeveling om deze reserve niet alleen te gebruiken voor het opvangen van tekorten, maar vooral om te investeren in het voorliggend veld (algemene voorzieningen en preventie). Alleen zo kunnen de uitgaven in de 3 decentralisaties ook meerjarig budgettair neutraal worden uitgevoerd. Bij de kadernota 2017-2020 zullen voorstellen gedaan worden over de opbouw, bestemming en inzet van de reserve jeugd, WMO en participatie en de extra budgetten.

Eind 2015 zijn de uitvoeringskosten van de 3 decentralisaties onderzocht en in kaart gebracht. Een van de conclusies is dat vanaf 2015 de uitvoeringskosten gedekt zijn uit de P-staat in plaats van de uitvoeringskosten 3 decentralisaties. Het college heeft daarom op 1 december 2015 besloten om de niet-benutte uitvoeringskosten 3 decentralisaties in 2015 incidenteel toe te voegen aan het P-budget. Het incidentele voordeel van € 497.000 is daarom in 2015 via het P-budget toegevoegd aan de reserve bedrijfsvoering. Vanaf 2016 is 7 ton vanuit de uitvoeringskosten sociaal domein toegevoegd aan het P-budget.

Samen Zorgen Huis Mariabosch

Begin 2015 is aan de Woongroed 2 duizend de omgevingsvergunning verleend voor de verbouwing van een deel van de kloosterkapel tot Samen Zorgen Huis. Daarmee is voldaan aan een belangrijke voorwaarde voor de subsidie op basis van de motie stimulerende Bouw. Dat betekent ook dat het Samen Zorgen Huis gerealiseerd kan worden. De Stichting Samen Zorgen Huis Leudal is in overleg met zorgverzekeraars en zorgaanbieders om te komen tot een overeenkomst over ieders bijdrage in de te bieden zorg. De Stichting gaat daarbij over de inzet van vrijwilligers, de overige partijen zorgen voor de noodzakelijke professionele inbreng. De rol van de gemeente is faciliterend en ondersteunend. Zij is geen partij in genoemde overeenkomst.

Programma 3 Veilige en aantrekkelijke samenleving

Openbare ruimte en verkeer

De ombuigingen in het beheer van de openbare ruimte zijn vrijwel allemaal gerealiseerd. Alleen op het gebied van openbare verlichting is in de derde raadsrapportage een budget toegevoegd in de ramingen als gevolg van contractuele verplichtingen. Wegen zijn minimaal onderhouden, zonder kapitaalvernietiging te laten ontstaan. Ook vanuit het groenbeheer heeft een lagere beeldkwaliteit van het openbaar groen en het omvormen van onderhoudsintensieve plantsoenen gezorgd voor het behalen van de vastgestelde ombuigingen.

Daarnaast is in 2015 vanuit groenbeheer een aanzet gemaakt om zelfbeheer te promoten. In een aantal kernen van Leudal hebben informatieavonden plaatsgevonden en zijn enkele initiatieven ontplooid. Het traject van zelfbeheer wordt in 2016 voortgezet door de informatieavonden in de overige kernen van Leudal te organiseren.

Woningbouw

In 2015 zijn per saldo 37 woningen aan de woningvoorraad toegevoegd. Het betreft 36 nieuwbouwwoningen (waarvan 21 koop en 15 huur), 4 toevoegingen als gevolg van in pandig functieverandering (waaronder 1 mantelzorgwoning) en 3 onttrekkingen (sloop t.b.v. vervangende nieuwbouw). Het totaal aantal realisaties blijft (iets) achter bij de in de structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg gestelde ambitie, maar sluit wel aan bij de actuele marktvraag. In december 2015 heeft het college het plan van aanpak sturing planvoorraad vastgesteld om enerzijds de overcapaciteit in de planvoorraad terug te dringen en anderzijds ruimte te creëren voor kansrijke (nieuwe) initiatieven, ter uitvoering van de structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg. Daarin is afgesproken dat de planvoorraad in Leudal voor de periode 2014 t/m 2017 met 370 moet worden teruggebracht. Na twee jaar heeft Leudal de planvoorraad met 229 teruggebracht.

Leudal heeft inmiddels 75 startersleningen verstrekt, vooral voor de aankoop van bestaande woningen. Zo wordt de bereikbaarheid van een eigen woning voor starters vergroot en de doorstroming op de woningmarkt bevorderd.

Monumenten

Duurzame herbestemming van monumenten is gestimuleerd, mooie voorbeelden zijn de Beukenhof (van school naar Herbergier) en de St. Elisabethsmolen (van ruïne naar waterkrachtcentrale) evenals het goed onderhouden van monumenten en hun directe omgeving. Voorbeelden zijn

molen de Welvaart in Horn en de Schouwsmolen in Ittervoort, gemeentelijke monumenten zoals oud postkantoor in Horn, pand Wagemans in Roggel. Bevorderen van de toegankelijkheid van monumenten en het versterken van de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze gemeente zijn hierbij ook een doel. Het Wehrmachtshuisje in Nunhem is hiervan een mooi voorbeeld.

Welstand

In 2014 is het welstandsbeleid flink gewijzigd. Door grote delen van de gemeente welstandsvrij te verklaren is er meer ruimte om naar eigen wens en inzicht te bouwen of verbouwen. De focus bij het welstandsbeleid ligt op het buitengebied, bijzondere panden en kenmerkende kernen van de dorpen. Daar blijft de inzet van de gemeente gericht op het behouden en waar mogelijk verhogen van de aanwezige kwaliteiten.

Bestemmingsplannen

Voor alle 16 woonkernen zijn nieuwe bestemmingsplannen vastgesteld en op één na (Neer), hebben ook alle bedrijventerreinen een nieuw bestemmingsplan. Veel activiteiten waarvoor voorheen een procedure moest worden gevolgd, zijn nu rechtstreeks toegestaan, zoals een bedrijf aan huis of Bed and Breakfast (B&B).

Het bestemmingsplan Buitengebied is in 2014 vastgesteld. De uitspraak in beroep van 18 november van de Raad van State betekent dat het bestemmingsplan op een aantal cruciale onderdelen herzien moet worden. Het betreft de complexe materie rondom de (landelijke) stikstofproblematiek, de effecten van recreatie op Natura 2000 gebieden en overige natuurwaarden, de effecten van teelt ondersteunende voorzieningen op Natura 2000 gebieden, een nadere duiding van de beekdalen en een aantal algemene en individuele aspecten. Het reparatie- en veegbestemmingsplan Buitengebied 2016 voorziet hierin en is in voorbereiding.

In 2014 zijn veel meer bouwactiviteiten vergunningsvrij geworden. Toch is het aantal aanvragen omgevingsvergunningen in 2015 op hetzelfde niveau als in 2014 (resp. 274 en 284). Het economisch herstel is hier zichtbaar.

Duurzaamheid

Leudal is door goede samenwerking met partners en betrokkenheid bij lokale burgerinitiatieven vooruitstrevend op het gebied van duurzaamheid. Mede daardoor is Leudal de trekker van het werkveld Economie en Energie in de Samenwerking Midden Limburg. Via een regionale energievisie zal op lokaal niveau met energiecoöperaties en andere stakeholders nog meer energie worden bespaard en zal Leudal nog duurzamer worden.

De realisatie van de vijfde windmolen in Neer en de waterkrachtsentrale bij de restauratie van de St. Elisabethsmolen in Haalen zijn prominente voorbeelden van het duurzaamheidsstreven van Leudal. Dit zal de komende jaren worden versterkt door het Nationale Energieakkoord waarin is opgenomen dat 14% van de energie in 2020 afkomstig is uit hernieuwbare bronnen en dat er jaarlijks 1,5% energie bespaard wordt.

In 2015 is gebleken dat het aantal asbestsaneringen enorm toeneemt. Doordat vanaf 2024 asbestdaken in Nederland verboden zijn, is de komende jaren intensieve afstemming nodig tussen vergunningverlening en toezicht om de gevaaraspecten via ketenbeheer in te dammen.

Met betrekking tot vergunningen en meldingen van veehouderijen worden in toenemende mate inspraakreacties ingediend. Het is voor komende jaren nodig hier aandacht voor te houden en bijvoorbeeld in een vooroverlegfase de dialoog tussen initiatiefnemer en omwonenden te faciliteren.

Programma 4

Dienstverlening

Om de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren heeft de gemeenteraad in juni 2013 besloten om hiervoor extra geld beschikbaar te stellen. Dit betekent in de praktijk dat we gaan inzetten op de externe lokale dienstverlening, waar nodig op regionale samenwerking en de verbetering van interne dienstverlening onder meer door extra te gaan investeren in onze medewerkers.

Leudal bedient haar burgers, bedrijven en instellingen via verschillende kanalen. Het voorkeurskanaal is het digitale kanaal. Dit vanwege de kostenefficiëntie en de 24/7 bereikbaarheid. Om het gebruik van dit kanaal te stimuleren is in 2015 ingezet op het ontwikkelen en ontsluiten van digitale formulieren voor het aanvragen van een vergunning of ontheffing, het doen van een melding of simpelweg het stellen van een informatievraag.

Het resultaat hiervan is dat er ruim 60 e-formulieren beschikbaar zijn. Burgers weten dit kanaal goed te vinden, gelet op de ruim 7.000 digitale aanvragen in 2015.

Met de doorontwikkeling van het Burger Bedrijven Plein zal in 2016 meer focus worden gericht op digitale dienstverlening voor bedrijven en ondernemers.

Organisatievisie "ONS Leudal"

In 2015 is de organisatievisie genaamd "ONS Leudal" uitgewerkt. Hierin staat voor welke uitdagingen we de komende jaren staan. De visie heet "Wendbaar vanuit de verbinding". "Wendbaar" omdat we mee willen bewegen met wat er speelt in de Leudalse gemeenschap. "Verbinding" omdat samenwerking tussen verschillende afdelingen en thema's nodig is voor een goede dienstverlening aan onze inwoners. Dit betekent dat we ons ook meer gaan richten op optimalisatie en innovatie van processen en manier van werken in de organisatie en het strategischer werken. Met als doel dat de dienstverlening aan de Leudalse inwoners en bedrijven verbeterd.

Ook is er in 2015 gekeken naar de benodigde formatie. In de organisatie was veel onduidelijkheid over de taken en functies. Met het traject Re-design werkprocessen is voor alle vakgebieden bekeken welke knelpunten er zijn op het gebied van formatie en wat er de komende jaren voor opgave ligt. Medewerkers hebben actief meegedacht. In het rapport van over dit Re-design traject staan de belangrijkste aanbevelingen die uit de re-design naar voren zijn gekomen.

De organisatievisie en de uitkomsten van de het herontwerpen van de processen zijn de basis geweest voor de nieuwe organisatiestructuur. Als organisatie willen we zo goed mogelijk aansluiten bij ontwikkelingen in de samenleving. Dat betekent dat onze manier van werken en dus ook de fijnstructuur kan veranderen als dit nodig is. Ook dat noemen we "wendbaar". Alle medewerkers hebben nu een functie binnen de organisatiestructuur. Dit is gebeurd zonder reorganisatie maar door bestaande functies op te nemen in de fijnstructuur. Voor nieuwe functies zijn/worden intern en extern mensen gezocht.

Onze gemeente moet echter ook bezuinigen. In 2015 zijn alle cijfers inzichtelijk gemaakt die te maken hebben met bezuinigingen op personeel, mobiliteit van medewerkers en de uitvoeringskosten van 3D's. De basis is nu op orde. Gebleken is dat de interne mobiliteit naar het sociaal domein uit eigen middelen is opgevangen, terwijl deze nieuwe taken uit de uitvoeringskosten 3D's bekostigd dienen te worden. Wij hebben daarom besloten om een gedeelte van de uitvoeringskosten ad € 700.000 over te hevelen naar het P-budget.

Onderstaande tabel laat zien dat er tot nu toe ruim € 2 miljoen op het P-budget is bezuinigd. Vanaf 2018 moet er nog eens € 1 miljoen worden op het P-budget worden omgebogen.

(Bedragen x € 1.000)

P-Taakstelling	Realisatie 2014	Raming na wijziging 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
t/m kadernota 2013	-1.973	-2.072	-2.172	-2.172	-2.172	-2.172
begroting 2015					-1.000	-1.000
totaal	-1.973	-2.072	-2.172	-2.172	-3.172	-3.172
realisatie	-1.973	-1.889	-2.029	-2.046	-2.114	-2.181
resteert	0	-183	-143	-126	-1.058	-991

De resterende taakstelling voor 2016 zal worden opgevangen uit het P-taakstelling/vacatureruimte.

Informatievoorziening

Ook ICT heeft binnen bedrijfsvoering prioritaire aandacht. Privacy is een van die thema's die het afgelopen jaar 'on top of mind' was en in de toekomst blijft. Vanwege de nieuwe taken in het sociaal domein hebben we als organisatie veel te maken met vertrouwelijke persoonsgegevens. Wetgeving op dit gebied is strenger geworden. Daar moeten we op inspelen. Daarom hebben we ons privacy beleid aangescherpt. De doelstellingen voor privacy zijn vastgelegd en toegepast op alle processen in de organisatie.

Maar het gebeurt meer rondom ICT. Door het vervangen van een aantal programma's voor burgerzaken kunnen inwoners bijvoorbeeld meer zelf regelen.

Verder is de app iBabs sinds vorig jaar te gebruiken om efficiënter en digitaal te kunnen vergaderen. Vergaderstukken kunnen gemakkelijk uit de app gehaald worden.

Tenslotte zijn Leudal, Weert, Roermond en Weert samen aan de slag gegaan met de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT). De gemeenten hebben een intentieverklaring getekend voor samenwerking. Er wordt nu gewerkt aan het verder vormgeven van deze samenwerking op het gebied van Geografische systemen.

II. Samenvatting financieel

Onderdeel II geeft een beeld van de belangrijkste financiële ontwikkelingen. Het financieel resultaat 2015, de ombuigingen (lange en korte termijn), het weerstandsvermogen en de grondexploitaties komen binnen dit onderdeel aan de orde.

Financieel resultaat 2015

Het resultaat van de je jaarrekening wijkt niet af van het resultaat dat wij verwachtten bij de 3^e raadsrapportage. Het voordelige resultaat dat gemeente in 2015 heeft behaald bedraagt € 732.000.

Voorgesteld wordt om dit resultaat als volgt te bestemmen:

	Omschrijving	bedrag
1	instellen reserve openbare verlichting	538.676
2	onttrekking reserve boekwinst Essent	-805.802
3	onderhoud groenvoorziening	200.000
4	toevoegen aan algemene reserve	799.319
	Totaal	732.193

In onderdeel A treft u een analyse op hoofdlijnen aan van de belangrijkste afwijkingen tussen de werkelijkheid en de bijgestelde begroting 2015. Onderdeel B geeft de ontwikkeling van het resultaat in 2015 aan. In een resultatenoverzicht (onderdeel C) wordt per programma het behaalde resultaat aangegeven ten opzichte van de bijgestelde begroting.

A. Analyse totstandkoming resultaat 2015

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 84 miljoen en sluit met een voordelig saldo van € 732.000. Bij de aan u verstrekte 3^e raadsrapportage gingen we nog uit van een verwacht voordelig saldo van € 0,8 mln. Het definitieve resultaat is iets lager dan verwacht. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de oorzaken van dit resultaat.

In de onderstaande tabel "analyse resultaat 2015" worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het verwachte resultaat bij de 3^e raadsrapportage weergegeven. Tevens is in het overzicht aangegeven of het gaat om zaken die doorwerken naar andere jaren en waarmee in de begroting 2016 nog geen rekening is gehouden (structureel effect), dan wel zaken die alleen voor 2015 gelden (incidenteel effect). Per onderdeel is aangegeven op welke programma's het verschil betrekking heeft.

Uit de onderstaande tabel en toelichting hierop blijkt dat het merendeel van het resultaat wordt veroorzaakt door incidentele en onvoorziene mee- en tegenvallers. Verder blijkt uit onderstaand overzicht dat ten opzichte van de bijgestelde begroting 2015 voor een bedrag van € 122.000 aan structurele voordelen te verwachten zijn.

Tabel analyse resultaat 2015

	voordelig	nadelig			
Verwacht resultaat 2015 (3e raadsrapportage 2015)	764				
Werkelijk resultaat 2015	732				
Afwijking ten opzichte van verwacht resultaat	-32				
Overzicht belangrijkste verschillen	voordelig	nadelig	structureel	incidenteel	programma
Lagere kosten leerlingenvervoer	167			167	1
Per saldo voordeel openbare orde en veiligheid	119		18	101	3
Minder deelnemers wachtgeldvoorziening wethouders	104		104		4
Onvoorzien en prijscompensatie niet benut	92			92	4
Vergunningverlening voormalige provinciale inrichtingen	70			70	3
vrijval voorziening openbare verlichting	538			538	dm
hogere kosten onderhoud vastgoed		133		133	4
lagere legesopbrengsten Grexwet		100		100	3
afwaaardering beleggingsportefeuille		805		805	dm
diverse overige posten		84		84	div
Totalen	1.090	1.122	122	2.090	
Totaal verschil ten opzichte van verwacht resultaat	-32				

Toelichting op de belangrijkste verschillen tussen werkelijkheid en bijgestelde begroting 2015

Lagere kosten leerlingenvervoer (voordeel € 167.000)

In 2015 hebben 50 leerlingen (daling van 20%) minder gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer ten opzichte van 2014. Dit is het gevolg van een aanscherping van de criteria in de verordening leerlingenvervoer. Daarnaast is de Wet passend onderwijs in werking getreden waardoor leerlingen onderwijs moeten volgen op de "dichtstbijzijnde toegankelijke school", binnen de regio. Dit leidt tot kortere vervoersafstanden en lagere kosten.

Per saldo voordeel openbare orde en veiligheid (voordeel € 119.000)

Dit voordeel wordt enerzijds veroorzaakt doordat de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) de cao-aanpassing (aandeel Leudal € 46.000) binnen de eigen budgetten heeft opgevangen. Anderzijds is de BDUR bijdrage die de VRLN ontvangt omdat de doorgeschoven btw niet meer kan worden verrekend is hoger dan voorzien (voor Leudal € 37.000). Doordat de brandkranen en putten zijn overgedragen van de VRLN naar de gemeenten zijn de huurkosten structureel lager dan geraamd.

Minder deelnemers wachtgeldvoorziening wethouders (voordeel € 104.000)

In 2015 is het aantal deelnemers aan de pensioenvoorziening en de wachtgeldvoorziening gedaald. Hierdoor zijn de kosten structureel lager.

Onvoorzien en prijscompensatie niet gebruikt (voordeel € 92.000)

De schadeloosstelling voor Itterinn, vanwege de aanwezige bouwkundige gebreken bij oplevering einde huurovereenkomst, is gedekt uit de post onvoorzien. Daarnaast is ook de prijscompensatie 2015 niet geheel benut.

Vergunningverlening voormalige provinciale inrichtingen (voordeel € 70.000)

Voor de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening en toezicht bij voormalige provinciale inrichtingen is in 2015 via de algemene uitkering € 73.000 ontvangen. In 2015 zijn hiervoor geen kosten gemaakt, omdat vanuit deze voormalige provinciale inrichtingen in 2015 geen vergunning gerelateerde taken uitgevoerd (wel toezicht en handhaving).

Vrijval voorziening openbare verlichting (voordeel € 538.000)

Bij de vaststelling van de nota openbare verlichting is op advies van onze vorige accountant een voorziening gevormd met als doel om de kosten van openbare verlichting gelijkmatig te verdelen. Uit de accountantscontrole komt naar voren dat uit deze voorziening ook energiekosten en reguliere onderhoudskosten worden gehaald. Dit is volgens de BBV niet toegestaan. Om te voldoen aan de BBV moet de voorziening openbare verlichting in 2015 vrijvallen ten gunste van het resultaat.

Voor 2015 betekent dit dat een bedrag van € 538.000 ten gunste van het resultaat komt. Omdat wij deze gelden de komende jaren nodig hebben voor openbare verlichting stellen wij voor om bij de resultaatbestemming 2015 voor een bedrag van € 538.000 een reserve openbare verlichting in te stellen.

Vastgoed (nadeel € 133.000)

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar programma 1; het onderdeel Vastgoed

Lagere legesopbrengsten Grexwet (nadeel € 100.000)

In 2015 zijn met de initiatiefnemers die "meeliften" met het veeg- en reparatieplan buitengebied voor € 90.000 aan contracten gesloten. De betalingsverplichting ontstaat bij ter inzagelegging van het ontwerp. Mede als gevolg van de uitspraak van de Raad van State over het bestemmingsplan Buitengebied zal dit in 2016 aan de orde zijn. De in de begroting 2015 geraamde inkomsten die voortvloeien uit overeenkomsten in relatie tot veeg- en reparatieplan buitengebied (grexwet) worden hierdoor in 2015 niet gerealiseerd.

Afwaardering beleggingsportefeuille

Uit de accountantscontrole komt naar voren dat de door onze vorige accountant geadviseerde waardering van de beleggingsportefeuille op de balans niet voldoet aan het BBV. De obligaties zijn tegen verkrijgingsprijs op de balans gewaardeerd waarbij in de resterende looptijd van de portefeuille, de balanswaarde groeide naar de nominale waarde. Die wijze van waarderen is volgens de BBV niet toegestaan. Om te voldoen aan het BBV verlagen we onze beleggingsportefeuille met € 805.000. Deze afwaardering komt ten laste van het resultaat.

Omdat wij de beleggingsportefeuille tot het einde van de looptijd willen aanhouden en de hoofdsom van onze obligaties is gegarandeerd stellen wij voor om dit bedrag bij de resultaatbestemming ten laste van de reserve boekwinst Essent te brengen. In de komende jaren wordt bij de vrijval van de obligaties de boekwinst (verschil tussen nominale waarde en de gecorrigeerde waardering van de obligaties) namelijk weer ten gunste van de reserve boekwinst Essent gebracht.

B. Ontwikkeling van het resultaat 2015

De onderstaande tabel laat zien dat in 2015 ook het structurele resultaat positief is. Ten opzichte van de primitieve raming is het structurele resultaat toegenomen met circa € 300.000. De structurele doorwerkingen van de jaarrekening 2015 zullen worden verwerkt in de 1e raadsrapportage 2016. Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het resultaat in 2015 weer.

	primitieve begroting 2015	1e rarap 2015	2e rarap 2015	3e rarap 2015	realisatie 2015	realisatie 2014
resultaat (incl. incidenteel)	-6	-339	-239	-764	-732	-1.295
saldo incidenteel	-130	87	-13	431	307	691
structureel resultaat	-136	-252	-252	-333	-425	-604

C. Resultatenoverzicht per programma; ontwikkelingen in relatie tot resultaatbestemming

Het voordelig resultaat van de jaarrekening 2015 is € 732.000. Dit is het resultaat na verrekening van de mutaties in de reserves. Het voordelig resultaat vóór verrekening van de mutaties in de reserves (voor bestemming) is € 4,6 miljoen.

In onderstaande tabel wordt het resultaat voor bestemming inzichtelijk en is per programma het behaalde resultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting aangegeven. Bij de verschillen is aangegeven of het een voordelig (V) of een nadelig (N) effect heeft op het totale resultaat.

	Begroot uitgaven	Begroot inkomsten	Saldo begroot	Werkelijke uitgaven	Werkelijke inkomsten	Saldo werkelijk	Saldo werkelijk -/- begroot	N/V
P1 - Vitale samenleving	10.522	-779	9.742	10.392	-1.894	8.498	-1.244	V
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	37.090	-5.393	31.697	35.632	-5.859	29.773	-1.925	V
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	24.407	-9.110	15.297	23.297	-9.652	13.645	-1.651	V
P4 - Sterk besturen en organiseren	7.673	-2.921	4.752	8.244	-3.753	4.491	-261	V
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	2.044	-63.391	-61.346	2.724	-63.578	-60.854	492	V
Totaal programma's	81.736	-81.593	142	80.291	-84.738	-4.447	-4.589	V
Toevoegingen	8.696		8.696		-10.024	-10.024	-18.720	V
Onttrekkingen		-9.602	-9.602	13.739		13.739	23.340	N
Mutaties reserves	8.696	-9.602	-906	13.739	-10.024	3.715	4.620	N
Totaal resultaat	90.432	-91.195	-764	94.030	-94.762	-732	32	V

N = nadeel / V = voordeel

In 2015 is per saldo € 4,6 miljoen meer aan de reserves toegevoegd dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat:

- het voordeel van de 3 decentralisaties is gestort in de reserve 3 decentralisaties € 1,8 mln
- de overheveling van budgetten naar 2015 (geautoriseerd bij de 3^e raadsrapportage) is gestort in de gecommiteerde reserve € 1,4 mln
- winstnemingen van grondexploitaties en verkoop gronden is toegevoegd aan de reserve grondexploitaties € 1,0 mln
- niet benutte P-budgetten zijn toegevoegd aan reserve bedrijfsvoering € 0,6 mln

Overheveling budgetten van 2015 naar 2016

Bedragen die worden overgeheveld van 2015 naar 2016 (gecommiteerde reserve)

Bij de vaststelling van de 3^e raadsrapportage is impliciet de vorming van de gecommiteerde reserve geautoriseerd. Op basis van de jaarrekening wordt in 2015 een bedrag van € 1.386.203 (voorgesteld 3e raadsrapportage € 1.386.304) aan de gecommiteerde reserve toegevoegd. In dit bedrag zijn projecten (o.a. dienstverleningsconcept, pilot BAG, buurtsportcoaches en uitvoering bommenregeling) voor een bedrag van ruim € 1.083.000 opgenomen. In deel 3 financiële jaarrekening zijn de bedragen die in de gecommiteerde reserve worden gestort toegelicht.

In deel 3: financiële jaarrekening is in het "overzicht verloop reserves en voorzieningen 2015" een specificatie van de mutaties in de reserves opgenomen.

Ombuigingen

Bij de vaststelling van de begroting 2015-2018 maakte uw raad keuzes om het gemeentelijk huishoudboekje structureel op orde te brengen en te houden. Uw raad heeft daarom een pakket van maatregelen (ombuigingspakket) van € 3,7 miljoen in 2015 oplopend naar € 6,7 miljoen in 2018 vastgesteld. Binnen de vier begrotingsprogramma's en specifieke thema's (16) is de broekriem flink aangehaald. Inmiddels zijn daar ook weer zaken in teruggedraaid, zoals de bezuiniging op de subsidies aan de verenigingen.

Voor de korte termijn (2015) liggen we met het merendeel van de bezuinigingen op koers. De bezuiniging op vastgoed en accommodatie vraagt wel extra aandacht omdat deze voor het merendeel incidenteel van aard zijn ombuiging in 2015 voor 90% is gehaald. Ondertussen werken we -voor de lange termijn- aan structurele kostenbesparingen zonder daarbij kapitaalvernietiging of imago schade op te lopen. Dit proces dat we ook wel 'Ombuigingen Lange Termijn (LT)' noemen, is gebaseerd op een ontwikkeling.

De belangrijkste maatregelen uit de programmabegroting 2015-2018 zijn op dit moment nog:

(bedragen x € 1.000)

Prg	Maatregel	2015	r 2015	2016	r 2016	2017	r 2017	2018	r 2018
4	Vastgoed en accommodaties	660	598 (i)	800	45 + pm (i)	1.100	pm (i)	1.600	pm (i)
			2 (s)		28 + pm (s)		38 + pm (s)		48 + pm (s)
1	Subsidie bibliotheken	134	134 (i)	275	275 (i)	275	275 (i)	395	pm
1	Subsidies verenigingen*	0	0	0	0	353	pm	353	pm
1	Subsidie peuterspeelzalen	0	0	96	96 (s)	192	192(s)	192	192 (s)
3	Onderhoud openbare ruimte	1.035	1035 (i)	982	982 (i)	1.044	1.044 (i)	250	250 (s)
4	Ombuigingen programma 4	100	100 (s)	92,5	92,5 (s)	92,5	92,5 (s)	92,5	92,5(s)
4	Rekenkamerfunctie			58	43 (s)	58	43 (s)	58	43 (s)
4	Personeel en organisatie	527	527 (s)	629	629 (s)	629	629 (s)	1.629	629 (s)
DM	Onroerende zaakbelastingen	150	150 (s)	300	300 (s)	300	300 (s)	300	300 (s)
DM	Toeristenbelasting	92	92 (s)	92	92 (s)	230	92 (s)	230	92 (s)

* Dit is gebaseerd op de aanname dat sportverenigingen 25% worden gekort. In werkelijkheid ligt dit percentage hoger.

Ombuigingen korte termijn: realisatie ombuigingen

In de raadsrapportages is de voortgang van de maatregelen gemonitord. Hier wordt kort ingegaan op de belangrijkste maatregelen.

Subsidies

Subsidie bibliotheken

Bij de vaststelling van de begroting 2015-2018 is besloten om de jaarlijkse exploitatiesubsidie te verlagen tot € 165.000 per jaar, waarbij een aantal servicepunten open dienen te blijven. Om dit te bereiken worden bibliotheekvoorzieningen gesloten of ondergebracht in scholen of brede maatschappelijke voorzieningen.

Voor de korte termijn (2015) zijn met het Bibliocenter voor 2015 taakstellende afspraken gemaakt. Voor de lange termijn startten we begin april een aanbestedingstraject en zegden we het contract met Bibliocenter per 1 januari 2016 op. In september 2015 is besloten het aanbestedingstraject voortijdig te beëindigen. Voor het jaar 2016 wordt, in afwachting van nieuw en in samenspraak met de regiogemeenten te ontwikkelen bibliotheekbeleid, Bibliocenter € 285.000 subsidie verleend voor invulling van bibliotheekwerk in 10 basisscholen in Leudal.

Onderhoud openbare ruimte

Openbare verlichting

Omdat we het vigerende contract met de huidige beheerder niet vóór 2018 kunnen openbreken, is de hierdoor gedeeltelijk niet behaalde bezuiniging door middel van het prijscompensatiebudget gecompenseerd.

Openbaar groen

De ervaringen en leerpunten van de hernieuwde aanpak met betrekking tot het omvormen van groen zijn meegenomen naar de andere kernen. Er is in deze nieuwe aanpak veel actieve betrokkenheid van bewoners, bedrijven en dorpsraden. Deze aanpak, met inbreng van de bewoners zelf, resulteert in een gedragen aanpassing van het straatbeeld en stimuleert burgerparticipatie.

In 2015 hebben inmiddels in de kernen Heibloem, Heythuysen en Baexem, Kelpen-Oler en Roggel reeds omvormingswerkzaamheden van plantsoenen plaatsgevonden.

Ombuigingen Lange Termijn

Leudal staat voor 'eigen kracht samen aanpakken' en wil vanuit deze visie een vitale Leudalse samenleving met vitale dorpen behouden en faciliteren, onder voorwaarde dat de gemeente financieel gezond is en blijft. Kortom, onder de voorwaarde van duurzaam financieel evenwicht.

Voor de korte termijn (2015) liggen we met het merendeel van de bezuinigingen op koers en ondertussen werken we -voor de lange termijn- aan structurele kostenbesparingen zonder daarbij kapitaalvernietiging of imagoschade op te lopen. Dit proces dat we ook wel 'Ombuigingen Lange Termijn (LT)' noemen, is gebaseerd op een ontwikkeling. Een ontwikkeling betreffende "van buiten naar binnen kijken", "van onderop organiseren", burgerkracht en overheidsparticipatie, co-creatie en de gemeente als netwerkorganisatie.

'Verbinding' en samenwerking extern en intern, tussen inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners, raads- en commissieleden, collegeleden en ambtenaren staat centraal bij de realisatie van deze bezuinigingsopgave.

Het is een lange termijn proces waarbij we met behulp van scenario's gaan werken, maar waarbij continue aftasten van de ontwikkeling van onze omgeving belangrijk is. Dit vormt namelijk in grote mate de input voor de integrale beleidsvoorstellen die aan u worden gedaan om de opgelegde bezuinigingen daadwerkelijk te realiseren. Maar bovenal om met beperkte middelen de juiste zaken te blijven doen, waardoor we als gemeente van toegevoegde waarde zijn en blijven voor onze samenleving.

Inrichting programma Ombuigingen L.T.

In 2015 hebben we hiervoor ambtelijk een programma ingericht om samenhang, samenwerking en synergie tussen de opgaves van de betreffende begrotingsprogramma te realiseren. Doel is om win-win effecten te creëren, waarbij keuzes en scenario's aan het bestuur worden voorgelegd die elkaar versterken. Met als doel: voldoende kwaliteitsbehoud voor een vitale Leudalse samenleving.

Het proces is ingericht door middel van drie werkgroepen, elk bestaande uit circa vijf ambtenaren van diverse teams (doel: versterken creativiteit en integraliteit). De gebiedsregisseurs/medewerker dorpscontacten maken onderdeel uit van de werkgroepen, om zodoende de basis voor verbinding met de samenleving te borgen. Iedere werkgroep wordt aangestuurd door een 'trekker'. De trekkers hebben de opdracht om per begrotingsprogramma de bezuinigingsopgave te realiseren.

De programmadirecteur zorgt voor de sturing op het totaal. De programmadirecteur heeft samen met de procesregisseur, specifiek aandacht voor de integraliteit en synergie-effecten die tussen de begrotingsprogramma's behaald kunnen worden. Eindverantwoordelijke is de secretaris in opdracht van het college van B&W.

Resultaten

In 2015 is het Programmaplan Ombuigingen Lange Termijn vastgesteld. Verder is er per begrotingsprogramma een plan van aanpak opgesteld, gericht op het beoogd eindresultaat en met bijbehorende processtappen. In totaal zijn er dus 3 PvA's en 1 overall Programmaplan. Deze worden jaarlijks bijgesteld op basis van nieuwe inzichten (fore-casting/backcasting).

De plannen hebben allen tot doel om te komen tot structureel lagere uitgaven, binnen de visie dat de kwaliteit van de leefomgeving van Leudal behouden blijft of zelfs verbeterd. De afgelopen periode heeft met name in het teken gestaan van het ontwikkelen en beschrijven van dit eindresultaat en bijbehorende uitgangspunten.

De voortgang van het proces Ombuigingen LT wordt per kwartaal besproken met de verantwoordelijke portefeuillehouders, en loopt parallel aan de Raraps.

Aanvullend zijn per programma in 2015 de volgende procesresultaten behaald.

Programma 1 Vitale samenleving

Voor Programma 1 is een plan van aanpak geschreven met daarin de processtappen die gezet moeten worden, om de bezuinigingsopgave daadwerkelijk te realiseren. Één van de eerste resultaten is de stip op de horizon voor subsidies, vastgoed en accommodaties, waarbij de informatie uit de leefwereld die verkregen is via het traject Ôs dôrp een belangrijke basis vormt.

In het traject van Ôs Dôrp heeft de focus gelegen op de bezuinigingen binnen programma 1 (vastgoed, accommodaties en subsidies). We zijn de dialoog aangegaan met onze inwoners, waarbij de urgentie voor noodzakelijke veranderingen is gedeeld. Die urgentie is gedreven door de bezuinigingen en demografische ontwikkelingen. Inwoners zijn uitgenodigd om mee te denken en initiatieven te ontplooiën om de leefbaarheid binnen de kernen te behouden en te verbeteren. De uitkomsten dit project dienen als input voor programma 1, terwijl de 'bijvangst' in de andere programma's worden gebruikt.

Programma 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling

In 2015 zijn er geen lange termijn ombuigingen gerealiseerd voor programma 2. Dit was ook niet voorzien gezien het feit dat 2015 het eerste jaar na implementatiefase van de 3D's was. Werkzaamheden in 2015 dienen als basis voor de toekomstige jaren in relatie tot de lange termijn ombuigingen voor programma 2. Wel is een begin gemaakt met de ombouw van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen. Een concreet voorbeeld is de subsidiëring van het Jozefhuis in Roggel.

Ook voor programma 2 is een plan van aanpak vastgesteld. De stip op de horizon voor dit programma, wordt voor een belangrijk gedeelte bepaald door de visie die reeds voor de 3D's en de totale ontwikkeling van het sociale domein is opgesteld.

Programma 3 Veilige en aantrekkelijke leefomgeving

In 2015 is een start gemaakt met het onderzoeken van de wijze waarop de openbare ruimte in de toekomst onderhouden moet worden. Zo zijn de omvormingen in het groen besproken met bijna alle kernen in Leudal en hebben ook daadwerkelijk omvormingswerkzaamheden plaats gevonden. Uit de gesprekken in de kernen zijn een aantal initiatieven ontplooid, waarbij burgers en bedrijven zelf het openbaar groen in hun directe leefomgeving onderhouden.

Naast het traject met betrekking tot groenbeheer, is in 2015 een plan van aanpak opgesteld om richting te geven aan de stappen die gezet moeten worden, om te komen tot structureel lagere onderhoudskosten. In het plan van aanpak wordt voor de volle breedte van het onderhoud aan de openbare ruimte bekeken hoe dat in de toekomst moet plaatsvinden. Uiteraard in samenhang met ontwikkelingen die plaats vinden vanuit programma 1 en 2.

Vooruitblik

De komende periode staat vooral in het teken van 'verbinding'. We willen samen met u (de raad) en onze stakeholders (inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners) de dialoog voeren over deze (concept)visies: delen we dezelfde beelden over de toekomst? En zo ja, hoe en welke stappen gaan we zetten om dat te bereiken? Met als belangrijkste opgave het verlagen van kosten en het behoud van kwaliteit.

Weerstandsvermogen en onzekerheden

Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. Een buffer is daarom wenselijk. Door het vaststellen van de notitie "weerstandsvermogen nader bezien" bij de begroting 2016 is een beleidskader vastgesteld dat handvaten geeft op de vraag hoe groot die buffer (weerstandsvermogen) dan moet zijn en de spelregels die daarbij horen.

De meerjarige analyse van de risico's in relatie tot de algemene reserve geeft aan dat de ratio van het weerstandsvermogen ruim voldoende (1,88) blijft. Als de ratio van het weerstandsvermogen tussen de 1,6 en 2 ligt is in de spelregels aangegeven dat het college bij de jaarrekening/begroting voorstellen kan doen tot afroaming.

De risico's die in de risicobeheermatrix worden onderkend zijn onder te verdelen in: structurele risico's (€ 0,2 miljoen) en incidentele risico's (€ 1,7 miljoen).

De grootste risico's zitten in:

- Een stagnerende vastgoedmarkt. De gemeente Leudal heeft het voornemen tot verkoop van veel vastgoed objecten. Een deel van deze objecten zijn deels ook al ingezet als dekking op projecten;
- Planschaderisico's als gevolg van besluitvorming bestemmingsplan intensieve veehouderij.

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Grondexploitaties

Voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie is een reserve grondexploitatie gevormd. De hoogte van de reserve grondexploitaties per 31 december 2015 van € 2,7 miljoen is voldoende om de volgende risico's af te dekken:

- afzetrisico's als gevolg van marktvertraging (verliezen in exploitaties)	€ 335.000
- risico's m.b.t. kostendekkendheid van plannen (uitbreiding bedrijventerrein I'voort)	€ 310.000
- haalbaarheid plannen a.g.v. marktsituatie (plannen worden niet uitgevoerd)	€ 166.000
- risico's niet nakoming van overeenkomsten (afhandeling faillissementen en financiële problemen)	€ 1.635.600
- overig (procedurekosten, bijdrage aan exploitatie en onvoorzien)	€ 282.000

In 2015 zijn de winstnemingen gedaan voor een bedrag van circa € 1,2 miljoen. De winstnemingen hebben enerzijds betrekking op 5 in 2015 afgesloten exploitaties. Anderzijds is er voor het bedrijventerrein Roggel Laak een tussentijdse winstneming gedaan.

In totaal is er in 2015 € 566.000 aan verliezen genomen. De verliezen hebben betrekking op 3 in 2015 afgesloten grondposities. Verder is in 2015 verlies genomen voor Steenenbambt in EII.

2. Jaarverslag

Programmaverantwoording

Programma	PR1 Vitale samenleving
Thema	T101 - Toerisme en recreatie
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Arno Walraven; Piet Verlinden
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoelen

1. Toerisme en recreatie heeft gezorgd voor meer werkgelegenheid en meer inkomsten.
2. Leudal is een aantrekkelijke gemeente waar het goed wonen en recreëren is.

Thema *Toerisme en recreatie* omvat de volgende onderdelen:

- Recreatieve voorzieningen
- Promoten van Leudal
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

1. Toename toerismeLeudal heeft meer recreanten en toeristen getrokken, die langer blijven en meer besteden.
2. Recreatie inwonersLeudal heeft de recreatieve bestedingen van eigen inwoners gestimuleerd

Doelindicatoren voor 2015

Bron Meeteenheid Streefwaarde Realisatie

1.1 ontvangen gelden Toeristen belasting	BsGW	Bedrag	
--	------	--------	---

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Positionering Leudal
Leudal is gepositioneerd als een aantrekkelijke groene toeristisch-recreatieve bestemming.
- 2.01 Voorzieningen
Er is een nog aantrekkelijker pakket aan toeristische en (openlucht-) recreatieve voorzieningen tot stand gekomen.
- 2.02 Toeristische en recreatieve routes
Er is een betere ontsluiting gerealiseerd van toeristische recreatieve fiets-, wandel- en ruiterroutes.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 In samenwerking met partners, met name PromotiePlatform Leudal, hebben meerdere activiteiten/evenementen plaatsgevonden.
Bijvoorbeeld Maasplassen Nautique, herdenking 75e sterfdag prof. Dubois, Loeren bij de Boeren, Smaaktour, Niederrheinischer Radwandertag.
- 2.02 Het netwerk voor fiets-, wandel- en ruiterroutes is gereed en in gebruik genomen.

Indicatoren voor 2015

Bron

Meeteenheid Streefwaarde Realisatie

2.01.1 Aantal toegangspoorten natuurgebied	Eigen administratie	Aantal	4	
2.01.2 Integreren bezoekerscentrum Leudal en het Leudal museum	Eigen administratie	Ja/nee	Ja	
2.01.3 Het aantal projecten en activiteiten van Grenspark Maas-Swalm-Nette	Eigen administratie	Aantal	1	

Subdoel: Wat doen we daarvoor

2.02.1 Aantal gerealiseerde themaroutes wandelrouten netwerk, toegankelijkheid minder valide	Eigen administratie	Aantal	1	
2.02.2 Instandhouden toeristische verbinding fietsvoetveer De Vogelvucht	Eigen administratie	Ja/nee	Ja	

Wat hebben we ervoor gedaan indicatoren

- 2.01.1 Er zijn vier toegangspoorten natuurgebied gepland en hiervoor is door de provincie (voorlopige) subsidie verstrekt. De realisatie wordt in 2016 en 2017 voltooid.
- 2.02.1 In 2016 wordt de toegankelijkheid voor minder validen in natuurgebied Het Leudal verbeterd. Een rolstoelpad wordt aangelegd.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
1101 - Recreatieve voorzieningen	616.302	1.285.767	1.074.405	-211.362
1102 - Promoten van Leudal	207.188	193.320	256.463	63.143
Saldo van Baten en Lasten	823.490	1.479.087	1.330.868	-148.219
Mutatie Reserves	3.403	-770.385	-668.134	102.251
Resultaat	826.893	708.702	662.734	-45.968

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	342.194	446.743	482.204	35.461
Indirecte lasten	366.604	323.770	307.818	-15.952
Kapitaallasten	224.156	818.038	793.256	-24.782
TOTAAL LASTEN	932.954	1.588.551	1.583.277	-5.274
Baten	-109.464	-109.464	-252.410	-142.946
Saldo van Baten en Lasten	823.490	1.479.087	1.330.868	-148.219
Toevoeging(en) reserves	3.403	3.403	62.154	58.751
Onttrekking(en) reserves		-773.788	-730.288	43.500
Mutatie Reserves	3.403	-770.385	-668.134	102.251
Resultaat Thema	826.893	708.702	662.734	-45.968

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen**Recreatieve voorzieningen**

Onderhoud gebouwen Voor onderhoud gebouwen is op dit thema € 22.000 minder uitgegeven dan geraamd. Het betreft voornamelijk minder uitgaven op Wind- en watermolens ad € 34.000 en meer uitgaven op bezoekerscentrum Leudal ad € 9.000 en monumentenzorg ad € 3.000.

Omdat in de 3^e raadsrapportage de geraamde onderhoudskosten niet zijn bijgesteld aan de verwachte werkelijke onderhoudskosten komen in 2015 op de producten/thema's de verschillen tot uitdrukking. Tot en met 2014 zijn de geraamde en werkelijke onderhoudskosten verrekend met de voorziening onderhoud vastgoed. Bij de 3^e raadsrapportage 2015 heeft uw raad besloten om de voorziening onderhoud vrij te laten vallen en € 381.000 toe te voegen aan de reserve vastgoed.

De kapitaallasten zijn € 25.000 lager dan geraamd omdat de investering routing jachthaven dorpskern Neer is doorgeschoven. Vanwege het feit dat dit een investering van maatschappelijk nut is staat hier een lagere onttrekking uit reserve boekwinst Essent tegenover.

De bijdrage aan het project "Schouwsmolen Ittervoort ad € 28.500 wordt doorgeschoven naar 2016. Hier staat een lagere onttrekking uit reserve groenvoorziening tegenover.

In 2015 is een bijdrage betaald van € 10.000 inzake subsidie wehrmachthuisje aan de Stg. Wehrmachthuisje Nunhem. Dit bedrag wordt via 980 onttrokken uit het Groenfonds.

Conform raadsbesluit worden de niet uitgegeven subsidies monumentenbeleid in enig jaar gestort in de reserve monumentensubsidie. Het restant ad ± € 59.000 wordt via 980 gestort in de reserve monumentensubsidie.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Onderhoud jachthaven Hanssum	S	storting erfpachtscanon	3.403	3.403	
T	Monumentenzorg	I	storting niet uitgegeven subsidiegelden	0	58.751	58.751
			Totaal stortingen	3.403	62.154	58.751
O	Boekwinst Essent	I	extra afschrijvingen invest.maatsch. nut	-333.000	-308.000	25.000
O	Groenfonds	I	extra afschrijving Hof van Leudal	-179.531	-179.531	
O	Groenfonds	I	project "Buitencentrum de Spar	-32.757	-32.757	
O	Groenfonds	I	project "waterkrachtcentrale St. Elisabeth	-200.000	-200.000	
O	Groenfonds	I	bijdrage Schouwsmolen Ittervoort	-28.500	0	28.500
O	Groenfonds	I	bijdrage "Wehrmachthuisje	0	-10.000	-10.000
			Totaal onttrekkingen	-773.788	-730.288	25.000

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Vershil
1101 Recreatieve voorzieningen	238.735	165.894	-72.841
1102 Promoten van Leudal	73.340	130.229	56.889
Thema 101 Toerisme en recreatie	312.075	296.122	-15.953

meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	400.893	448.182	446.743	361.553	361.921	362.291
Indirecte lasten	531.453	366.604	323.770	323.770	323.770	323.770
Kapitaallasten	102.673	315.972	818.038	170.010	176.101	199.499
TOTAAL LASTEN	1.035.019	1.130.758	1.588.551	855.333	861.792	885.560
Baten	-157.886	-109.464	-109.464	-109.464	-109.464	-109.464
Saldo van Baten en Lasten	877.133	1.021.294	1.479.087	745.869	752.328	776.096
Toevoeging(en) reserves	108.732	3.403	3.403	3.403	3.403	3.403
Onttrekking(en) reserves	-162.481	-318.883	-773.788	-50.000		
Mutatie Reserves	-53.749	-315.480	-770.385	-46.597	3.403	3.403
Resultaat Thema	823.384	705.814	708.702	699.272	755.731	779.499

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
72210001 - Maasfront Hanssum	636.339	-444.155	46.746	1.033.748
72210003 - Herinr. harde kade Maasfront Hanssum-Nee		-163.900		163.900
72210004 - Herinrichting jachthaven Hanssum Neer		-265.337		265.337
75410008 - Watermolenruïne St.Elisabethmolen Haelen	200.000	245.084		-45.084
75410010 - Verbouwing Op Herme		-150.000		150.000
75600001 - Routing Jachthaven dorpskern Neer (RN)	75.000			75.000
75600006 - Wandelroutenetwerk Roggel en Neer	32.500	31.856		644
75600007 - Hof van Leudal	837.920	671.251	435.000	-268.331
75600009 - Ruiterroutenetwerk	50.320	-11.377		61.697
75600012 - Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal	224.800			224.800
75600014 - Recreatieve toegangspoorten Leudal	200.000	-95.455		295.455
75600016 - Project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	25.200	25.200		
Saldo	2.282.079	-156.832	481.746	1.957.166

Toelichting

Bovengenoemd overzicht geeft gesaldeerde bedragen (lasten-/baten) weer.

75410008 - Watermolenruïne St.Elisabethmolen Haelen

De afrekening van het project de watermolen heeft in 2015 plaatsgevonden. Daarna is de aanvraag om een subsidie uit de PAS-gelden (87.000) definitief ingediend. Een besluit hierover wordt in 2016 verwacht. Indien nodig vindt een aanvulling vanuit het groenfonds plaats.

	krediet	uitgaven	baten	vpl	n.t.o.2016	stant 01.01.2016
investeringslasten	450.000	408.034				41.966
subsidie provincie	-163.000		-162.950			-50
bijdagen van derden	-87.000		-		-87.000	-
	200.000	408.034	-162.950	-	-87.000	41.916

75410010 - Verbouwing Op Herme

Voorlopig ziet het er niet naar uit, dat op korte termijn gestart wordt met het project. Het is twijfelachtig of nog voldaan kan worden aan de voorwaarden van de Provincie. In de beschikking SAS-2014-00057 dd. 17 juli 2014 is opgenomen dat indien het project niet doorgaat, het bedrag van € 150.000 terugbetaald worden.

7560007 - Hof van Leudal

De verplichting ad € 435.000, welke in 2015 is vastgelegd, is in januari 2016 afgeboekt.

	krediet	uitgaven	baten	vpl	afb.vpl.2016	stant 01.01.2016
investeringslasten	1.317.920	1.151.251		435.000	-435.000	166.669
subsidie provincie	-480.000		-480.000			-
	837.920	1.151.251	-480.000			166.669

7560014- Recreatieve poorten Leudal

	krediet	uitgaven	baten	vpl	afb.vpl.2016	stant 01.01.2016
investeringslasten	300.000	4.456				295.544
subsidie provincie	-100.000		-100.000			-
	200.000	4.456	-100.000			295.544

Programma	PR1 Vitale samenleving
Thema	T102 - Economie
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Piet Verlinden
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Werkgelegenheid is behouden en banen zijn gecreëerd in de gemeente en in de regio.

Thema *Economie* omvat de volgende onderdelen:

- Markten/Kermessen
- Bedrijvencontacten
- Bedrijventerreinen
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Bedrijven
Bestaande bedrijven zijn uitgebreid of verplaatst en nieuwe bedrijven hebben zich gevestigd.
- 2 Regionale samenwerking
Er is sprake van regionale samenwerking van de Midden-Limburgse gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roermond, Roerdalen, Weert, ondernemers en onderwijsinstellingen.
- 3 Aanbod van werklocaties
Er is een evenwichtige en vitale detailhandelsstructuur in Midden-Limburg gerealiseerd.

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
1.1 Aantal nieuwe vestigingen bedrijven	Leudal in cijfers	Aantal		
1.2 Aantal uitbreidingen bedrijven	Leudal in cijfers	Aantal		
2.1 Draagvlak: meten aantal voorstanders	Leudal in cijfers	Aantal		

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

- 1.1 cijfers aantal bedrijven 2015 zijn nog niet beschikbaar
- 1.2 hier zijn geen cijfers van
- 2.1 er zijn op verzoek van drie bedrijvenverenigingen in het kader van de invoering van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) zogeheten draagvlakmetingen gehouden. In een geval was er sprake van voldoende draagvlak voor invoering van een BIZ, in twee gevallen helaas niet.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Meedenken
Leudal heeft met bestaande en nieuwe bedrijven meegedacht en geadviseerd rond voortzetten en/of uitbreiden en/of verplaatsing dan wel vestiging van hun onderneming.
- 1.02 Top 10 MKB
Leudal heeft de plek in de top 10 MKB vriendelijkste gemeenten van Limburg volgens de MKB Nederland meting behouden.
- 1.03 Herstructurering en herontwikkeling leegstand
Leudal heeft de bedrijventerreinen aantrekkelijk gemaakt voor ondernemers om zich te vestigen

- 1.04 Keurmerk
Leudal heeft voldaan aan het keurmerk Veilig Ondernemen voor bedrijventerreinen.
- 1.05 Parkmanagement
Parkmanagement is bij bedrijventerreinen Ittervoort en Haelen onderzocht en/of gerealiseerd.
- 2.01 Biobased economy
Innovaties zijn gestimuleerd. Onderwijs sluit beter aan bij bedrijfsleven.
- 3.01 Voorraadbeheer
Er zijn regionale afspraken gemaakt over het dynamische voorraadbeheer van winkels in de regio.
- 3.02 Investeringszone en reclame
Er is een bedrijveninvesteringszone/reclameverordening ingevoerd voor het winkelcentrum van Heythuysen.
- 3.03 Veiligheidseisen keurmerk
Leudal heeft voldaan aan de veiligheidseisen van het winkelcentrum van Heythuysen volgens het Keurmerk Veilig Ondernemen-Winkelgebied.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 Activiteiten
 - Bekijken of en op welke manier accountmanagement voor bedrijven wordt ingepast.
 - Aansturen van en eventueel inkopen bij Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML)

Voortgang

Invoering van accountmanagement voor bedrijven is in voorbereiding. Dit zal de kapstok bieden voor de dienstverlening aan bedrijven.

OML: Naast de reguliere werkzaamheden o.b.v. het ondernemingsplan lag voor Leudal de prioriteit bij de doorontwikkeling van biobased Zevenellen. Focus lag bij diverse concrete initiatieven, de eventuele aankoop van Nuon en het opstellen van een strategisch communicatieplan.

Speerpunten 2016:

- Uitvoering ondernemingsplan 2014-2017. In het bijzonder gaat de herfinanciering van OML ultimo 1-1-2017 spelen. Verder zal voor Leudal wederom de prioriteit liggen bij de ontwikkeling van biobased Zevenellen. Er is door de gemeente in de rol van opdrachtgever voor 1 jaar gebruik gemaakt van de expertise van OML door het verlenen van opdrachten die passen binnen de statutaire doelstelling van OML. Betreft in het kader van parkbeheer ontzorgen van de bedrijvenverenigingen bij het Keurmerk Veilig Ondernemen-traject. Nieuw dit jaar is het organiseren van bedrijfsbezoeken voor het college en de zogeheten bedrijfsontwikkelgesprekken. Ook wordt verkend hoe invulling gegeven kan worden aan het vervullen van de makelaarsrol (acquisitie) voor alle bedrijventerreinen.

- 1.02 Activiteit
 - Voorbereiden en houden van bedrijfsbezoeken (ook met portefeuillehouder).

Voortgang

De tweejaarlijkse ondernemerspeiling in het kader van de MKB vriendelijkste gemeente vindt dit jaar plaats. Invoering accountmanagement is in voorbereiding, zie boven.

- 1.03 Activiteiten
 - Uitbreiden bedrijventerreinen Ittervoort
 - Revitaliseren bedrijventerreinen Zevenellen.

Voortgang

Voor de uitbreiding van bedrijventerrein Ittervoort lopen de onderhandelingen met een eerste bedrijf dat zich daar wil vestigen. Met een aantal andere bedrijven die interesse hebben getoond in bedrijfsground behorende tot de uitbreiding bedrijventerrein Ittervoort heeft een informatief overleg plaatsgevonden om te komen tot vervolgspraken.

V.w.b. Zevenellen gebeurt dit door OML. Focus lag bij diverse concrete initiatieven, de eventuele aankoop van Nuon en het opstellen van een strategisch communicatieplan. Zie verder ook subdoel 1.4

- 1.04 Activiteit
•Initiatieven ondernemers ondersteunen.

Voortgang

Bedrijvenvereniging Leudal Centraal is opgericht door ondernemers. Bedrijventerrein Leudal Centraal heeft recent het keurmerk Veilig Ondernemen voor bedrijventerreinen behaald. Audit is uitgevoerd en certificering heeft plaatsgevonden. Voor bedrijventerrein Haelen vindt binnenkort de reguliere schouw plaats in het kader van het Keurmerk. Idem voor bedrijventerrein Ittervoort waar de beveiligingscommissie van de IVI de reguliere schouw houdt.

- 1.05 Activiteit
•Draagvlakmeting onder ondernemers;
•Verordening vaststellen door raad;
•Uitvoeringsregeling vaststellen door college.

Voortgang

Parkmanagement is aangelegenheid ondernemers. In het kader van de BIZ (bedrijveninvesteringszone) hebben de bedrijvenverenigingen in Ittervoort en Haelen nut en noodzaak van parkmanagement onderzocht. Helaas gaat vanwege het niet invoeren van een BIZ zowel in Haelen als in Ittervoort invoering van parkmanagement niet door.

- 2.01 Activiteiten
•Regelen financiering Keyport 2020;
•Faciliteren dat bedrijven elkaar opzoeken;
•Agri food netwerk opzetten/faciliteren.

Voortgang

Keyport2020

Voor diverse projecten zijn proces- dan wel uitvoeringsmiddelen beschikbaar gesteld. Procesmiddelen zijn beschikbaar gesteld voor diverse aanvragen, waaronder:

Profilering e-fulfillment Keyport 2020–kennisontwikkeling e-fulfillment

Uitvoeringsmiddelen zijn beschikbaar gesteld voor de diverse projecten, waaronder:

Economisch actieprogramma agribusiness

Make Tech Platform (projectjaar 3 en 4)

Innovatiehuis MKB Keyport 2020 (projectjaar 3)

De Limburgse Versnellingstafels

Speerpunten 2016

• Uitvoering nieuwe strategisch meerjarenprogramma Routeplan 2016-2020. In het Routeplan 2016-2020 ligt de focus op het creëren van werkgelegenheid, innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie. Daarnaast maakt de participatie in Brainport Network het mogelijk om zowel krachten te bundelen en verbindingen te leggen naar andere regio's.

Financiering Keyport 2020 ligt binnenkort voor. Op basis van het nieuwe meerjarenprogramma wordt meerjarenbegroting aangeboden aan de gemeenten. Middels Innovatiehuis en Maketechplatform wordt door Keyport gefaciliteerd dat bedrijven elkaar opzoeken. Het agri food netwerk heeft concreet gestalte gekregen via het economisch actieprogramma agribusiness. Zie voor toelichting projecten: www.keyport2020.nl.

- 3.01 Activiteit
Opstellen regionale detailhandelsvisie in samenwerking met detailhandel (co-creatie).

Voortgang

In Samenwerking Midden-Limburg-verband is door het werkveld energie en economisch beleid ervoor gekozen om een regionaal beleidskader voor werklocaties (detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen) voor Midden-Limburg op te stellen. Oplevering van het beleidskader is in voorbereiding en voorzien in Q2.

- 3.02 Activiteit
Invoeren BIZ/reclameverordening

Voortgang

Helaas is de invoering van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor het winkelcentrum van Heythuysen niet gelukt vanwege onvoldoende draagvlak onder de ondernemers. In samenwerking met de Vereniging Zelfstandige Ondernemers Heythuysen (VZOH) wordt bezien wat een volgende stap kan zijn om ervoor te zorgen dat het winkelcentrum van Heythuysen het bruisend winkelhart van het Leudal blijft.

3.03 Activiteit

Uitvoeren project Keurmerk Veilig Ondernemen-Winkelgebied.

Voortgang

In samenwerking met de Vereniging Zelfstandige Ondernemers Heythuysen (VZOH) is het project Keurmerk Veilig Ondernemen- Winkelgebied opgestart. Audit en certificering heeft plaatsgevonden. Het winkelcentrum van Heythuysen voldoet aan de veiligheidseisen van het Keurmerk.

Indicatoren voor 2015

	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie	
1.02.1 Plek in de top 10 van de MKB	MKB	Tekst	Top 10 plek		
2.01.1 Afnahme werkloosheid	Business plan Leudal	Aantal			
2.01.2 Voldoende stageplekken	Business plan Leudal	Aantal			
3.03.1 Keurmerk Veilig ondernemen - Winkelgebieden	Ondernemingspeiling	Ja/nee	ja		

Wat hebben we ervoor gedaan indicatoren

1.02.1 In 2015 heeft geen onderzoek plaatsgevonden. Het eerstvolgende 2 jaarlijks onderzoek vindt plaats in 2016

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	177.865	176.665	408.021	231.356
Indirecte lasten	321.860	321.860	283.589	-38.271
Kapitaallasten	190.801	233.285	233.283	-2
TOTAAL LASTEN	690.526	731.810	924.893	193.083
Baten	-217.401	-252.653	-1.215.304	-962.651
Saldo van Baten en Lasten	473.125	479.157	-290.410	-769.567
Toevoeging(en) reserves	15.000	7.768	709.123	701.355
Onttrekking(en) reserves	-5.000	-5.000	-5.000	0
Mutatie Reserves	10.000	2.768	704.123	701.355
Resultaat Thema	483.125	481.925	413.713	-68.212

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen

Bedrijvencontacten

In 2015 is het accountmanagement bedrijven niet in de organisatie uitgerold en zijn minder kosten gemaakt voor de projecten bedrijvenvereniging Leudal Centraal en vervolg BIZ. Bij de 3e raadsrapportage is voorgesteld om de deze benutte budgetten ad€ 36.640 over te hevelen naar 2016.

De niet benutte budgetten zijn nodig voor opstart projecten bedrijvenvereniging Leudal Centraal/doorontwikkeling tot BIZ Leudal en het accountmanagement.

Voor een toelichting bedrijventerreinen wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Onderhoud jachthaven Hanssum	S	storting grondstofwinning Kuypers	7.768	7.768	
T	gecommitteerde reserve	I	stortingen 2015		36.461	36.46
T	grondexploitatie	I	saldo BT Laak Roggel		600.000	600.00
T	grondexploitatie	I	saldo BT Haalen Zevenellen		64.894	64.89
			Totaal stortingen	7.768	709.123	701.35
O	gecommitteerde reserve	I	uitrol Leudal promotie	-5.000	-5.000	
			Totaal onttrekkingen	-5.000	-5.000	

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn voornamelijk veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Vershil
1201 Markten/Kermessen	81.035	92.981	11.946
1202 Bedrijvencontacten	188.290	154.304	-33.986
1203 Bedrijventerreinen	52.535	36.304	-16.231
Thema 102 Economie	321.860	283.589	-38.271

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31-8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	1.287.791	118.865	176.665	44.197	44.197	44.197
Indirecte lasten	325.288	321.860	321.860	321.860	321.860	321.860
Kapitaallasten	273.096	247.335	233.285	231.070	169.277	157.822
TOTAAL LASTEN	1.886.175	688.060	731.810	597.127	535.334	523.879
Baten	-409.151	-273.935	-252.653	-175.092	-113.299	-101.844
Saldo van Baten en Lasten	1.477.024	414.125	479.157	422.035	422.035	422.035
Toevoeging(en) reserves	310.369	1.037.412	7.768	0	0	0
Onttrekking(en) reserves	-1.842.325	-1.091.575	-5.000			
Mutatie Reserves	-1.531.956	-54.163	2.768	0	0	0
Resultaat Thema	-54.933	359.962	481.925	422.035	422.035	422.035

Bezuinigingen

		bezuinigingsbedrag (cum)				
Nr	bezuiniging	2015	2016	2017	2018	2019
1	Kermissen	0	14.890	14.890	14.890	

Programma	PR1 Vitale samenleving
Thema	T103 - Onderwijs
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Richard Verheul
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

De mogelijkheid voor alle jeugdigen om zich te kunnen ontwikkelen is gewaarborgd.

Thema *Onderwijs* omvat de volgende onderdelen:

- Onderwijsvoorziening
- Leer- en ontwikkelachterstanden
- Leerplicht
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 VoorzieningenOnderwijsvoorzieningen zijn beschikbaar en bereikbaar.
- 2 LeerplichtAlle leerplichtigen hebben school bezocht.
- 3 Leer- en ontwikkelachterstandenLeer- en ontwikkelachterstanden bij jeugdigen (2,5 -4 jaar) zijn vroegtijdig onderkent en een passend aanbod is voorhanden.

Wat hebben we bereikt

- 1 De bestaande onderwijsvoorzieningen zijn behouden
- 2 Door samenwerking met de partners (school, hulpverlening, CJG, politie etc.) wordt ingezet op een vroegtijdige signalering en vroegtijdig ingrijpen om daarmee zwaardere problematiek (verzuim, vroegtijdig schoolverlaten en criminaliteit) te voorkomen
- 3 Baby's en peuters met een risico op taalachterstand zijn vroeg in beeld en krijgen een aanbod voor een vve peuterprogramma bij een geregistreerde VVE locatie (kinderopvang) om de taalachterstand te beperken of te voorkomen

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
2.1 Percentage vroegtijdige schoolverlater	WSJG- onderwijs	Percentage	1,5%	
3.1 Percentage achterstandsl leerlingen	WSJG- onderwijs	Percentage	4,45%	

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

- 2.1 Percentage vroegtijdig schoolverlaters is 1,5 % (2014). Actuele gegevens zijn niet gepubliceerd op wsjg.
- 3.1 Het percentage achterstandsl leerlingen bedraagt 4,45% (2012). Actuele gegevens zijn niet gepubliceerd op wsjg.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Multifunctioneel gebruik
Voorzieningen zijn dusdanig ingericht dat multifunctioneel gebruik tot de mogelijkheden behoort.
- 2.01 Toezicht
Toezicht op leerplicht is gerealiseerd.
- 3.01 Kwaliteit
Voor- en vroegschoolse educatie

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

Kwaliteit Voor- en vroegschoolse (Vve) is gehandhaafd.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 Er zijn op initiatief van de dorpsraden initiatieven genomen voor wat betreft plannen voor huisvesting onderwijs, 'brede school in Leudal-West. Verder zijn er zijn we in gesprek gegaan om het aantal scholen voor speciaal onderwijs terug te brengen van 3 naar 2.
- 3.01 Door invoering van het VVE-beleid vindt een kwaliteitsverbetering plaats. Voorbeelden hiervan zijn de vve- werkplannen van de kinderopvangorganisaties, een warme overdracht van doelgroeppeuters naar de basisschool, intensievere samenwerking tussen GGD, kinderopvang en basisschool

Indicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie	
3.01.1 Aantal Voor- en vroegschoolse educatie indicaties	GGD	Aantal	46	20	
3.01.2 Percentage deelnemers Voor- en vroegschoolse educatie dat het niveau van groep 3 haalt	SPOLT	Percentage	75%		

Wat hebben we ervoor gedaan indicatoren

- 3.01.1 Ongeveer 20 peuters met een VVE indicatie maken gebruik van het peuterprogramma. De verwachting is dat dit gaat oplopen naar 40 in 2016.
- 3.01.2 Cijfers zijn komende jaren nog niet bekend omdat peuters met VVE indicatie die nu 2 jaar zijn pas in groep 3 (6 jaar oud) hierop getoetst worden.

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
1301 - Onderwijsvoorziening	3.262.273	3.261.724	3.111.062	-150.662
1302 - Leer- en ontwikkelachterstanden	483.775	638.243	567.165	-71.078
1303 - Leerplicht	93.688	93.462	119.777	26.315
Saldo van Baten en Lasten	3.839.736	3.993.429	3.798.004	-195.425
Mutatie Reserves	-136.070	-231.033	-167.877	63.156
Resultaat	3.703.666	3.762.396	3.630.127	-132.269

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	1.510.825	1.674.782	1.500.183	-174.599
Indirecte lasten	374.136	349.117	339.981	-9.136
Kapitaallasten	2.030.654	2.055.932	2.055.932	0
TOTAAL LASTEN	3.915.615	4.079.831	3.896.096	-183.735
Baten	-75.879	-86.402	-98.092	-11.690
Saldo van Baten en Lasten	3.839.736	3.993.429	3.798.004	-195.425
Toevoeging(en) reserves	268.178	528.590	591.747	63.157
Ottrekking(en) reserves	-404.248	-759.623	-759.624	-1
Mutatie Reserves	-136.070	-231.033	-167.877	63.156
Resultaat Thema	3.703.666	3.762.396	3.630.127	-132.269

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen

Onderwijsvoorziening

In 2015 hebben 50 leerlingen (daling van 20%) minder gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer ten opzichte van 2014. Dit is het gevolg van een aanscherping van de criteria in de verordening leerlingenvervoer. Daarnaast is de Wet passend onderwijs in werking getreden waardoor leerlingen onderwijs moeten volgen op de "dichtbijzijnde toegankelijke school", binnen de regio. Dit leidt tot kortere vervoersafstanden en lagere kosten. Ten opzichte van de bijgestelde raming zijn hierdoor de werkelijke kosten voor leerlingenvervoer in 2015 ruim € 167.000 lager.

Op de post onderhoud schoolgebouwen is in 2015 geen budget geraamd omdat van 2015 de rijks gelden voor onderwijshuisvesting zijn overgeheveld van de gemeenten naar de schoolbesturen. In 2015 is aan onderhoud van de schoolgebouwen € 105.000 uitgegeven. Dit onderhoud heeft betrekking op achterstallig onderhoud dat ontstaan is in de jaren voor 2015. Omdat in de 3^e raadsrapportage de geraamde onderhoudskosten niet zijn bijgesteld aan de verwachte werkelijke onderhoudskosten komen in 2015 op de producten/thema's de verschillen tot uitdrukking. Tot en met 2014 zijn de geraamde en werkelijke onderhoudskosten verrekend met de voorziening onderhoud vastgoed.

Leer- en ontwikkelachterstanden

In de eerste jaren wordt het budget VVE niet volledig wordt verbruikt. Omdat op dit moment de

hoogte van het budget vanaf 2017 niet duidelijk is besloten dat de in enig jaar niet bestede gelden tot en met 2017 overgeheveld te worden. In 2015 wordt daarom ruim € 71.000 overgeheveld naar 2016. M.b.t. peuterspeelzalen is in het 4e kwartaal van 2015 is met Hoera een schikking getroffen over de subsidie voor de jaren 2014 en 2015. Op basis van deze schikking is het subsidiebedrag voor 2015 € 65.000 lager dan geraamd.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	jaarlijkse toevoeging	40.000	40.000	
T	Diverse dekkingreserves	S	rente	185.525	185.525	
T	Gecommitteerde reserve	I	stortingen 2015	0	63.155	63.155
T	Algemene reserve	I	restand BMV Grathem (oormerken centrumvisie)	303.065	303.065	
			Totaal stortingen	528.590	591.745	63.155
O	Diverse dekkingreserves	S	kapitaallasten	-338.994	-338.994	
O	Dekkingsreserve BMV Grathem	I	storting restand in Algemene reserve	-303.065	-303.065	
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	I	gelden wet Oké, voor- en vroegschoolse educatie	-106.664	-106.664	
O	Algemene reserve	I	best. resultaat 2014 - kinderen asielzoekers	-10.900	-10.900	
			Totaal onttrekkingen	-759.623	-759.623	

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet mer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
1301 Onderwijsvoorziening	114.380	34.991	-79.389
1302 Leer- en ontwikkelachterstanden	37.525	81.462	43.937
1303 Leerplicht	93.100	119.415	26.315
Thema 103 Onderwijs	245.005	235.869	-9.136

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31-8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	1.838.771	1.671.785	1.674.782	1.659.144	1.286.791	1.286.791
Indirecte lasten	1.011.753	539.780	349.117	349.117	349.117	349.117
Kapitaallasten	2.235.508	2.104.994	2.055.932	1.961.926	1.902.198	1.825.546
TOTAAL LASTEN	5.086.033	4.316.559	4.079.831	3.970.187	3.538.106	3.461.454
Baten	-96.581	-88.606	-86.402	-86.403	-73.676	-73.676
Saldo van Baten en Lasten	4.989.452	4.227.953	3.993.429	3.883.784	3.464.430	3.387.778
Toevoeging(en) reserves	372.857	215.126	528.590	218.253	242.120	235.969
Onttrekking(en) reserves	-397.191	-321.907	-759.623	-610.548	-370.655	-364.504
Mutatie Reserves	-24.334	-106.781	-231.033	-392.295	-128.535	-128.535
Resultaat Thema	4.965.118	4.121.172	3.762.396	3.491.489	3.335.895	3.259.243

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
76500005 - Peuterspeelzaal en kinderopvang Horn	43.796	43.796		
Saldo	43.796	43.796		

bezuinigingsbedrag (cum)

Nr bezuiniging	2015	2016	2017	2018	2019
1 Cultuureducatie basisonderwijs	0	14.206	14.206	14.206	
2 Subsidie leerlingenvervoer	37.500	75.000	75.000	75.000	
3 Subsidie kinderopvang, peuterspeelzalen	0	95.849	191.699	191.699	

Toelichtingen op Bezuinigingen

2 Subsidie leerlingenvervoer

2015 Doordat de toegang tot het leerlingenvervoer strenger zijn geworden in relatie tot de beleidswijziging van juli 2015 is het aantal leerlingen dat gebruik maakt van leerlingenvervoer gedaald. Hierdoor is de ombuiging gerealiseerd.

Programma	PR1 Vitale samenleving
Thema	T104 - Kunst en cultuur
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Arno Verhoeven; Stan Backus
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Culturele ontwikkeling en kunstzinnige vorming heeft bijgedragen aan de leefbaarheid van de gemeente.

Thema *Kunst en cultuur* omvat de volgende onderdelen:

- Bibliotheek
- Ondersteunen kunst en cultuur
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Aanbod
De gemeente heeft cultuuraanbod gefaciliteerd.
- 2 Nieuwe vormen
Nieuwe kunstvormen of samenwerkingsvormen in de kunst en cultuur zijn gefaciliteerd.
- 3 Jeugddeelname
Deelname van de jeugd aan culturele en kunstzinnige maatschappelijke infrastructuur is behouden (verenigingen, projecten, activiteiten etc.).

Wat hebben we bereikt

- 1 In 2015 is een traject gestart voor invulling van bibliotheekwerk dat past binnen de door de gemeente gestelde kaders. De bibliotheekvoorzieningen worden in 2016 overgebracht en ondergebracht in scholen of brede maatschappelijke voorzieningen.

Kunst is ervoor bedoeld om gezien en beleefd te worden. Daarom is in 2015 gestart met de voorbereiding van de verkoop van een gedeelte van de kunstcollectie. Dit heeft geleid tot de verkoop van een gedeelte van de kunstcollectie begin 2016.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Faciliteren
Inwoners zijn door instellingen en verenigingen gefaciliteerd om actief of passief deel te nemen aan cultuur.
- 1.02 Kwaliteit en spreiding huisvesting
Helder is welke kwaliteit en spreiding van huisvesting culturele verenigingen wenselijk en haalbaar is (integraal vastgoed-, accommodatie- en subsidiebeleid).
- 1.03 Bibliotheekvoorzieningen
Een aantal servicepunten zal worden open gehouden. De bibliotheekvoorzieningen en filialen in Leudal zijn overgedragen en ondergebracht in scholen of brede maatschappelijke voorzieningen.
- 2.01 Nieuwe vormen
Nieuwe kunstvormen of samenwerkingsvormen in de kunst en cultuur zijn gefaciliteerd.
- 3.01 Samenhang disciplines
Er is meer samenhang van disciplines (kunst, muziek, dans etc.) binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie gerealiseerd.
- 3.02 Jeugd
De jeugd heeft kennis gemaakt met alle verschillende kunst en cultuur disciplines.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.03 De bibliotheekvoorzieningen worden in 2016 overgebracht en ondergebracht in scholen of brede maatschappelijke voorzieningen.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
1401 - Bibliotheek	619.969	648.472	648.570	98
1402 - Ondersteunen kunst en cultuur	663.236	654.387	650.331	-4.056
Saldo van Baten en Lasten	1.283.205	1.302.859	1.298.901	-3.958
Mutatie Reserves	-17.004	-10.524	-10.524	0
Resultaat	1.266.201	1.292.335	1.288.377	-3.958
Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	1.166.656	1.187.141	1.170.501	-16.640
Indirecte lasten	57.435	38.894	51.442	12.548
Kapitaallasten	112.140	93.044	93.044	0
TOTAAL LASTEN	1.336.231	1.319.079	1.314.987	-4.092
Baten	-53.026	-16.220	-16.085	135
Saldo van Baten en Lasten	1.283.205	1.302.859	1.298.901	-3.958
Toevoeging(en) reserves	18.337	10.101	10.101	0
Onttrekking(en) reserves	-35.341	-20.625	-20.626	-1
Mutatie Reserves	-17.004	-10.524	-10.524	0
Resultaat Thema	1.266.201	1.292.335	1.288.377	-3.958

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	rente	10.101	10.101	
			Totaal stortingen	10.101	10.101	
O	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	kapitaallasten	-20.625	-20.626	1
			Totaal onttrekkingen	-20.625	-20.626	1

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming is binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer

separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
1401 Bibliotheek	7.600	16.751	9.151
1402 Ondersteunen kunst en cultuur	20.615	24.011	3.396
Thema 104 Kunst en cultuur	28.215	40.762	12.547

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	1.370.097	1.286.690	1.187.141	560.610	560.610	560.610
Indirecte lasten	48.646	58.621	38.894	38.894	38.894	38.894
Kapitaallasten	105.341	102.941	93.044	90.016	99.518	97.161
TOTAAL LASTEN	1.524.084	1.448.252	1.319.079	689.520	699.022	696.665
Baten	-124.330	-125.026	-16.220	0	0	0
Saldo van Baten en Lasten	1.399.755	1.323.226	1.302.859	689.520	699.022	696.665
Toevoeging(en) reserves	0	0	10.101	9.808	17.291	16.738
Onttrekking(en) reserves	-19.000	-7.000	-20.625	-20.332	-34.295	-33.742
Mutatie Reserves	-19.000	-7.000	-10.524	-10.524	-17.004	-17.004
Resultaat Thema	1.380.755	1.316.226	1.292.335	678.996	682.018	679.661

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
75400001 - Verplaatsing accomm.schutterij Hunsel	97.200	66.423		30.777
75400002 - Verplaatsing accomm.schutterij Ell	97.200			97.200
Saldo	194.400	66.423		127.977

Toelichting:

75400001 - Verplaatsing accomm.schutterij Hunsel

De schutterij is verhuisd naar een locatie die aanvankelijk tijdelijk was, maar nu permanent wordt. Het budget voor verhuizing is niet volledig besteed maar er worden nog kosten verwacht i.v.m. rioolaansluiting en noodzakelijke aanpassing buksen (milieueis).

75400002 - Verplaatsing accomm.schutterij Ell

Investeringskrediet wordt volledig ingezet voor vervangende nieuwbouw tot een multifunctionele accommodatie voor schutterij en handboog. Bestemmingsplanprocedure is onlangs afgerond. Realisatie (in eigen beheer door verenigingen) start in 2016.

Bezuinigingen

		bezuinigingsbedrag (cum)				
Nr bezuiniging		2015	2016	2017	2018	2019
1	Subsidie vrouwenemancipatie	0		6.535	6.535	
2	Subsidie muziekverenigingen	0		69.165	69.165	
3	Subsidie bibliotheek	134.220	275.000	275.000	395.000	
4	Subsidie heemkundeverenigingen	0		6.000	6.000	
5	Subsidie muziekonderwijs	0		91.691	91.691	
6	Subsidie kerkbesturen	0		14.200	14.200	
7	Subsidie volksfeesten (o.a. carnaval, plaatsen kerstbomen)	0		8.905	8.905	
8	Subsidie toneelverenigingen	0		2.450	2.450	
9	Subsidie kunst- en cultuureducatie	0		29.430	29.430	
10	Subsidie zangverenigingen	0		10.404	10.404	

Toelichtingen op Bezuinigingen

3 Subsidie bibliotheek

2015 Met het bibliocenter zijn taakstellende afspraken gemaakt.

Programma	PR1 Vitale samenleving
Thema	T105 - Sport
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Stan Backus
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

De sport- en beweegdeelname van de inwoners is behouden.

Thema *Sport* omvat de volgende onderdelen:

- Faciliteren sport
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Sportfaciliteiten
Iedere inwoner heeft toegang tot sportfaciliteiten kunnen krijgen en heeft de mogelijkheid gehad om te sporten.
- 2 Sociale integratie
De sociale integratie en ontwikkeling van inwoners is verbeterd.

Wat hebben we bereikt

- 1 Verenigingen in Leudal bieden faciliteiten aan dat inwoners met een geestelijke en/of lichamelijke beperking kunnen sporten. Verenigingen worden hierbij ondersteund door het regionale samenwerkingsverband "Iedereen kan sporten". Sportdeelname wordt verder gefaciliteerd door de inzet van buurtsportcoaches in de vorm van naschoolse activiteiten, clinics met bekende sporter, sportstimulering op de scholen (schoolplein). Via het jeugdsportfonds en stichting leergeld worden kinderen van minder draagkrachtigen in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan sportactiviteiten.

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
1.1 Afstand sportaccommodaties	WSJG	Tekst	0,8 km	
2.1 Maatschappelijke participatie	WSJG	Percentage	47%	

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Faciliteiten
Verenigingen hebben faciliteiten om te sporten aangeboden aan alle inwoners en met name jeugd en ouderen.
- 1.02 Gebundelde spreiding
Sportaccommodaties worden gebundeld verspreid over woongebieden.
- 1.03 Trapveldjes
Trapveldjes zijn behouden.
- 2.01 Normen en waarden
Normen en waarden zijn ontwikkeld door deelname aan (sport)verenigingsactiviteiten.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.02 De initiatieven voor samenwerking van de verenigingen op Sportpark Leudal-Oost worden ondersteund door de gemeente. Datzelfde geldt voor de voetbalaccommodaties Hunsel, Ell, Grathem en Kelpen-Oler.
- 2.01 Door de inzet van de buurtsportcoach wordt jeugd gestimuleerd te sporten: in de vorm van naschoolse activiteiten, clinics met bekende sporter, sportstimulering op de scholen (schoolplein).

Indicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
1.04.1 Aantal afgestoten sportaccommodaties met een bezettingsgraad <50%	Eigen administratie	Aantal		

Wat hebben we ervoor gedaan indicatoren

1.04.1 In 1e helft 2016 wordt accommodatiebeleid verder vormgegeven d.m.v. integraal subsidie- en accommodatiebeleid. Er is een concrete relatie met het gestarte participatietraject "os dorp".

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
1501 - Faciliteren sport	2.261.322	2.487.856	2.360.945	-126.911
Saldo van Baten en Lasten	2.261.322	2.487.856	2.360.945	-126.911
Mutatie Reserves	-126.932	-384.319	-267.075	117.244
Resultaat	2.134.390	2.103.537	2.093.870	-9.667

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	1.361.669	1.512.829	1.393.303	-119.526
Indirecte lasten	460.385	329.490	319.880	-9.610
Kapitaallasten	766.029	960.034	960.036	2
TOTAAL LASTEN	2.588.083	2.802.353	2.673.219	-129.134
Baten	-326.761	-314.497	-312.274	2.223
Saldo van Baten en Lasten	2.261.322	2.487.856	2.360.945	-126.911
Toevoeging(en) reserves	99.798	98.287	215.532	117.245
Onttrekking(en) reserves	-226.730	-482.606	-482.606	0
Mutatie Reserves	-126.932	-384.319	-267.075	117.244
Resultaat Thema	2.134.390	2.103.537	2.093.870	-9.667

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen

Faciliteren sport

Het project buurtsportcoaches is medio 2015 gestart. De basis is dat de werkelijke kosten worden vergoed (tot een afgesproken maximum), het in 2015 niet benutte budget (€ 117.000) wordt via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2016. In 2016 worden betreffende gelden ingezet voor activiteiten die voortvloeien uit de werkzaamheden van de buurtsportcoaches.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Diverse dekkingsreserves	S	rente	98.287	98.287	
T	Gecommitteerde reserve	I	stortingen 2015		117.244	
			Totaal stortingen	98.287	215.531	
O	Diverse dekkingsreserves	S	kapitaallasten	-225.086	-225.086	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	taakmutatie buurtcoaches	-22.000	-22.000	
O	Vastgoed	I	verlies verkoop tennishal "de Leistert" Roggel	-131.000	-131.000	
O	Boekwinst Essent	I	verlies verkoop tennishal "de Leistert" Roggel	-97.500	-97.500	
O	Revolverend duurzaamheidsfonds	S	kapitaallasten ledverlichting	-7.020	-7.020	
			Totaal onttrekkingen	-482.606	-482.606	

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
1501 Sport	284.620	275.010	-9.610
Thema 105 Sport	284.620	275.010	-9.610

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31-8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	1.294.663	1.250.935	1.512.829	1.532.968	1.538.251	1.530.033
Indirecte lasten	483.336	460.385	329.490	329.490	329.490	329.490
Kapitaallasten	561.070	607.212	960.034	685.725	681.225	603.740
TOTAAL LASTEN	2.339.069	2.318.532	2.802.353	2.548.183	2.548.966	2.463.263
Baten	-350.194	-324.827	-314.497	-331.530	-330.464	-329.398
Saldo van Baten en Lasten	1.988.875	1.993.705	2.487.856	2.216.653	2.218.502	2.133.865
Toevoeging(en) reserves	0	0	98.287	93.204	111.295	106.211
Onttrekking(en) reserves	-30.000	0	-482.606	-248.842	-266.750	-261.485
Mutatie Reserves	-30.000	0	-384.319	-155.638	-155.455	-155.274
Resultaat Thema	1.958.875	1.993.705	2.103.537	2.061.015	2.063.047	1.978.591

Investeringsen

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
75300007 - aankoop tennishal de Leistert	298.335	298.335		
75300022 - Renovatie tennisbanen TC Grathem	39.000	34.396		4.604
75300026 - Renovatie tennisbanen TC Baexem	42.000	3.000		39.000
75309035 - Geldlening Heythuysen Recreatie B.V.	-272.268	-181.512		-90.756
75310009 - Berekeningssystemen voetbalvelden	40.000	31.341		8.659
75310010 - Renovatie sportvelden VV RKHVC Hunsel	11.697	11.697		
75310012 - Renovatie sportvelden VV RKESV Eil	44.000	20.826		23.174
75310014 - Renovatie sportvelden SV Roggel	42.000			42.000
75310015 - Renovatie sportvelden VV RKVV K.O.	35.000			35.000
75310016 - Renovatie sportvelden SV Heythuysen	37.000	29.692		7.308
75310017 - Vervanging atletiekbaan	180.000	180.407		-407
Saldo	496.764	428.183		68.581

Toelichting

Bovengenoemd overzicht geeft gesaldeerde bedragen (lasten -/-baten) weer.

Bezuinigingen

		bezuinigingsbedrag (cum)				
Nr bezuiniging		2015	2016	2017	2018	2019
1	Subsidies sport	0		62.254	62.254	

Programma	PR2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkel
Thema	T201 - Maatschappelijke ondersteuning
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Richard Verheul; Stan Backus; Arno Walraven
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoelen

1. Inwoners zijn zo lang mogelijk zelfredzaam.
2. De gemeenschap is zelfsturend.

Thema *Maatschappelijke ondersteuning* omvat de volgende onderdelen:

- Zelfsturing
- Algemene- en maatwerk voorzieningen
- Maatschappelijke accommodaties
- Vrijwilligers
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Langer thuiswonen
Inwoners wonen langer zelfstandig thuis.
- 2 'Tussen wal en schip'
Niemand is 'tussen wal en schip' terecht gekomen.
- 3 Erkenning
Vrijwilligers en mantelzorgers voelen zich erkend, herkend en gesteund.
- 4 Eigen kracht
Inwoners zijn zich bewust van hun eigen verantwoordelijkheid en inzet van eigen kracht.
- 5 Bundeling van maatschappelijke voorzieningen
Een bundeling van maatschappelijke voorzieningen (accommodaties, activiteiten en diensten/subsidies) op woongebiedsniveau is in gang gezet.

Wat hebben we bereikt

- 1 In 2015 is uitvoering gegeven aan de pilot preventieve huisbezoeken 75+ in Leudal West. Verder is invulling gegeven aan de inkoop van maatwerkvoorzieningen (vormen van begeleiding groeps en individueel).
- 2 In 2015 was er geen sprake van iemand "tussen wal en schip". Waar nodig zijn maatwerkoplossingen geboden.
- 3 In 2015 is het mantelzorgcompliment uitgereikt en de dag van de mantelzorg georganiseerd. Het steunpunt heeft meer bekendheid en vorm gekregen en zijn diverse workshops voor mantelzorgers georganiseerd.
- 4 In elk keukentafelgesprek wordt aandacht besteed aan de eigen kracht.
- 5 Bij de verzelfstandiging van de huiskamerprojecten is gestimuleerd om aansluiting te zoeken bij bestaande organisaties. Aansluiting bij seniorenverenigingen en dorpsraden is gerealiseerd.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Langer thuis wonen
Inwoners wonen langer zelfstandig thuis.
- 2.01 Instrumenten
Instrumenten voor de burgers zijn verder ontwikkeld.
- 3.01 Erkenning
Vrijwilligers en mantelzorgers voelen zich erkend, herkend en gesteund.
- 4.01 Eigen kracht
Inwoners zijn zich bewust van hun eigen verantwoordelijkheid en inzet van eigen kracht.
- 5.01 Bundeling en ontlasting
Voorzieningen worden gebundeld en dure voorzieningen zijn ontlast.
- 5.02 Maatwerk
Maatwerk is in gang gezet.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 In 2015 is uitvoering gegeven aan de pilot preventieve huisbezoeken 75+ in Leudal West. Verder is invulling gegeven aan de inkoop van maatwerkvoorzieningen (vormen van begeleiding groeps en individueel).
- 3.01 In 2015 is het mantelzorgcompliment uitgereikt en de dag van de mantelzorg georganiseerd. Het steunpunt heeft meer bekendheid en vorm gekregen en zijn diverse workshops voor mantelzorgers georganiseerd.
- 4.01 In elk keukentafelgesprek wordt aandacht besteed aan de eigen kracht.
- 5.01 Bij de verzelfstandiging van de huiskamerprojecten is gestimuleerd om aansluiting te zoeken bij bestaande organisaties. Aansluiting bij seniorenverenigingen en dorpsraden is gerealiseerd.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
2101 - Zelfsturing	334.230	513.536	442.490	-71.046
2102 - Algemene- en maatwerk voorzieningen	9.356.629	10.304.107	8.463.186	-1.840.921
2103 - Maatschappelijke accommodaties	1.261.602	1.223.436	1.393.130	169.694
2104 - Vrijwilligers	355.049	39.990	39.196	-795
Saldo van Baten en Lasten	11.307.510	12.081.069	10.338.002	-1.743.067
Mutatie Reserves	-349.782	-510.257	1.779.540	2.289.797
Resultaat	10.957.728	11.570.812	12.117.541	546.729

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	10.133.869	10.956.121	8.976.525	-1.979.596
Indirecte lasten	1.188.131	995.730	1.350.507	354.777
Kapitaallasten	907.570	853.499	853.501	2
TOTAAL LASTEN	12.229.570	12.805.350	11.180.533	-1.624.817
Baten	-922.060	-724.281	-842.531	-118.250
Saldo van Baten en Lasten	11.307.510	12.081.069	10.338.002	-1.743.067
Toevoeging(en) reserves	197.445	600.043	2.799.398	2.199.355
Onttrekking(en) reserves	-547.227	-1.110.300	-1.019.859	90.441
Mutatie Reserves	-349.782	-510.257	1.779.540	2.289.797
Resultaat Thema	10.957.728	11.570.812	12.117.541	546.729

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen

Algemene- en maatwerkvoorzieningen

Op de algemene- en maatwerkvoorzieningen ontstaat een voordeel van 1,8 miljoen. Dit voordeel wordt veroorzaakt door de volgende ontwikkelingen.

Woningaanpassingen (90.000 voordeel)

In 2015 zijn 7 woningaanpassingen minder toegekend dan in 2014. Hierdoor ontstaat een voordeel van circa € 90.000.

Maatwerkvoorzieningen (1,4 miljoen voordeel)

Op WMO maatwerkvoorzieningen ontstaat in 2015 een voordeel van € 1,4 miljoen. Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat:

- in 2015 een beperkt beroep op de voormalige Wctg regeling is gedaan (427.000);
- minder toekenningen/gebruik (80) HbH. Dit is enerzijds het gevolg van het instrument resultaatfinanciering (schoon huis). Anderzijds is de invoering van de Huishoudelijke Hulp Toeslag (HHT) en de stapeling van de eigen bijdragen een reden voor cliënten om geen maatwerkvoorziening aan te vragen (€ 488.000);
- in 2015 de Zorg in Natura (ZIN) lager is dan de raming (€ 450.000).

Mantelzorg (€ 105.000 voordeel). In afwachting van nieuw beleid is in 2015 alleen uitvoering gegeven aan het mantelzorgcompliment. Omdat de raming is gebaseerd op de landelijke cijfers ontstaat op dit onderdeel een voordeel van € 105.000.

PGB (€ 5.000 nadeel). In 2015 worden de uitvoeringskosten PGB en de trekkingsrechten PGB door het Rijk gefinancierd. Hierdoor ontstaat een voordeel voor 2015 van € 157.000. Verder is verwachting dat de werkelijke PGB verstrekkingen € 162.000 hoger zijn de raming.

Overig (€ 114.000 voordeel). Omdat in 2015 een terugbetaling heeft plaatsgevonden van de pilot generalisten ontstaat op het onderdeel invoeringskosten 3 D's van € 57.000. Met betrekking tot de toegangsbeoordelingen (advieskosten Wmo) wordt veel minder teruggevallen op SCIO. De medewerkers doen dit steeds meer in eigen beheer. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 57.000.

Zelfsturing

De dorpsraden hebben weinig inkomsten, terwijl zij als gevolg van zelfsturing en burgerparticipatie steeds meer taken krijgen te doen. De dorpsraden willen graag meewerken aan het ontwikkelen van nieuwe burgerinitiatieven maar hebben geen middelen om dit van start te laten gaan. De overheveling van de resterende budgetten van 2015 ad € 42.000 is daarom noodzakelijk om juist de dorpsraden een extra steun in de rug te geven om nieuwe initiatieven mogelijk te maken. Dit past ook volledig in het project Ôs Dörp.

In 2015 zijn 18 projecten aangevraagd voor het leefbaarheidsfonds. Er zijn 17 projecten gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 52.000. De looptijd van de regeling leefbaarheidsfonds en de reserve leefbaarheidsfonds loopt tot en met 2015. In relatie tot het participatietraject Ôs Dörp is bij de 3e raadsrapportage 2015 besloten om niet bestede gelden in 2015 (€ 48.000) terug te laten vloeien naar de reserve leefbaarheidsfonds.

Maatschappelijke accommodaties

ItterInn BV en InBev zijn tot een akkoord kunnen komen over het aangaan van de huurovereenkomst gemeenschapsaccommodatie "t Törp Neeritter. Dit echter onder de ontbindende voorwaarde dat de gemeente Leudal een bedrag van € 40.000 excl. BTW zal betalen. Dit bedrag is bedoeld als schadeloosstelling voor Inbed vanwege de aanwezige bouwkundige gebreken bij oplevering einde huurovereenkomst van de gemeente met Inbed per 31-01-2015.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Diverse dekkingsreserves	S	rente	195.343	195.343	
T	Boekwinst Essent	S	WMO bruikleenvoorzieningen sterfhuisconstructie		665	-665
T	Bedrijfsvoering	I	uitvoeringskosten 3 D's		496.770	-496.770
T	Gecommitteerde reserve	I	stortingen 2015		48.466	-48.466
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	storting afroken egalisereserve	47.700	47.700	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	bestemming resultaat jaarrekening	357.000	357.000	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	overschot WMO 2015		1.653.454	-1.653.454
			Totaal stortingen	600.043	2.799.398	-2.199.355
O	Diverse dekkingsreserves	S	kapitaallasten	-369.465	-369.465	
O	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	S	aanwending aflossing	-26.660	-26.660	
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	S	afroken (taakmutatie i.r.t. kov)	-8.400	-8.400	
O	Boekwinst Essent	S	WMO bruikleenvoorzieningen sterfhuisconstructie	-49.000	0	-49.000
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending diversen	-191.775	-191.775	
O	Leefbaarheidsfonds	I	aanwending 2015	-100.000	-58.559	-41.441
O	Algemene reserve	I	bestemming resultaat jaarrekening 2014 (3 D's)	-357.000	-357.000	
O	Revolverend duurzaamheidsfonds	I	lumpsumvergoeding ledverlichting Baexheimerhof	-8.000	-8.000	
			Totaal onttrekkingen	-1.110.300	-1.019.859	-90.441

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
2101 Zelfsturing	210.465	228.759	18.294
2102 Algemene- en maatwerkvoorziening	683.644	880.920	197.276
2103 Maatschappelijke accommodaties	26.125	170.320	144.195
2104 Vrijwilligers	10.925	5.937	-4.988
			0
Thema 201 Maatschappelijke ondersteuning	931.159	1.285.936	354.777

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijnz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	6.227.199	6.916.670	10.956.121	10.371.595	9.930.995	9.147.119
Indirecte lasten	1.474.149	1.187.208	995.730	967.380	967.380	967.380
Kapitaallasten	803.438	800.775	853.499	1.073.620	1.088.149	1.053.201
TOTAAL LASTEN	8.504.786	8.904.653	12.805.350	12.412.595	11.986.524	11.167.700
Baten	-1.122.333	-1.176.089	-724.281	-765.186	-764.950	-764.697
Saldo van Baten en Lasten	7.382.454	7.728.564	12.081.069	11.647.409	11.221.574	10.403.003
Toevoeging(en) reserves	1.218.933	277.848	600.043	325.140	374.050	422.960
Onttrekking(en) reserves	-1.120.886	-1.171.217	-1.110.300	-624.636	-516.570	-508.504
Mutatie Reserves	98.046	-893.369	-510.257	-299.496	-142.520	-85.544
Resultaat Thema	7.480.500	6.835.195	11.570.812	11.347.913	11.079.054	10.317.459

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
76300004 - Gemeenschapsvoorziening Ellenhof	3.710.000	3.011.347		698.653
76300005 - Kapitaalverstr. Gemeensch.huis Heibl.	131.883	291.954		-160.071
76300006 - Kapitaalverstr. Gemeensch.huis Neer	255.586	534.260		-278.674
76300024 - Invest.maatsch.accomm.(raamkrediet 2014)	9.865	9.865		
76309008 - Geldlening Trefcentr. Kelpen	-70.382	-15.294		-55.088
76620001 - Informatievoorz. 3 Decentr. 2015	200.000	6.773		193.227
76700001 - Aanpassing ventilatiesysteem De Roffert	45.178			45.178
76700002 - Investerings D'n Haammaeker		19.054		-19.054
77140005 - Samen Zorgen Huis-Mariabosch		-2.222.143		2.222.143
Saldo	4.282.131	1.635.817		2.646.314

Toelichting

Bovengenoemd overzicht geeft gesaldeerde bedragen (lasten +/- baten) weer.

76700002 - Investerings D'n Haammaeker

In 2015 is het ventilatie- en verwarmingssysteem aangepast. Deze werkzaamheden vloeien nog voort uit het faillissement van de aannemer. In 2015 is geen krediet gevraagd omdat er sprake is van bijkomende, niet voorziene kosten waarvan de totale hoogte nog niet bekend is. In het 1e kwartaal van 2016 is aan de gemeenteraad een kredietvoorstel voorgelegd.

77140005 - Samen Zorgen Huis-Mariabosch

Begin 2015 is aan de Woongroed2duizend de omgevingsvergunning verleend voor de verbouwing van een deel van de kloosterkapel tot Samen Zorgen Huis. Daarmee is voldaan aan een belangrijk voorwaarde voor de subsidie op basis van de motie stimulering Bouw en dat betekent ook dat het Samen Zorgen Huis gerealiseerd kan worden. De Stichting Samen Zorgen Huis Leudal is in overleg met zorgverzekeraars en zorgaanbieders om te komen tot een overeenkomst over ieders bijdrage in

de te bieden zorg. De Stichting gaat daarbij over de inzet van vrijwilligers, de overige partijen zorgen voor de noodzakelijke professionele inbreng. De rol van de gemeente is faciliterend en ondersteunend. Zij is geen partij in genoemde overeenkomst. In het kader van de "ketenaanpak Leefbaarheid gemeente Leudal" heeft de gemeente Leudal op basis van het provinciale subsidiekader "Stimulering Bouw en transitie Limburgse woningmarkt 2013-2015" een provinciale subsidie ontvangen voor de realisatie van het project Tennispark Galgenberg en realisatie van het project BMV Ell. De gemeenteraad heeft op 20 mei 2014 besloten om deze bijdragen te oormerken voor de realisatie van het project Mariabosch/Samen Zorgen Huis.

Bezuinigingen

		bezuinigingsbedrag (cum)				
Nr bezuiniging		2015	2016	2017	2018	2019
1	Subsidie dorpsraden	0				
2	Subsidie seniorenverenigingen	0		32.932	32.932	
3	Subsidie buurtverenigingen	0		1.505	1.505	
4	WMO zorg (3 D's)					
5	.	Geen maatregelen gedefinieerd				

Programma	PR2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkel
Thema	T202 - Arbeidsparticipatie
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Richard Verheul
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Burgers kunnen in hun eigen levensonderhoud voorzien en kunnen zo optimaal mogelijk deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

Thema *Arbeidsparticipatie* omvat de volgende onderdelen:

- Participatie- en bijstandsverlening
- Sociale werkvoorziening
- Armoede- en schuldenbeleid
- Re-integratie instrument
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Deelname naar vermogen
Iedereen heeft naar vermogen deelgenomen aan het economische en maatschappelijke verkeer.
- 2 Schulden
Schulden zijn geen belemmering geweest voor participatie.
- 3 Aanbod re-integratie
Er is voldoende aanbod aan ondersteuning en voorzieningen op het gebied van re-integratie.

Wat hebben we bereikt

- 1 Met de invoering van de Participatiewet hebben de gemeenten meer mogelijkheden en instrumenten gekregen om mensen in de uitkering naar werk toe te leiden. De toeleiding naar regulier werk staat voorop. Als dit niet lukt dan is er recht op een uitkering.

In 2015 zijn we gestart met het voeren van gesprekken met de mensen in de uitkering om hun mogelijkheden om te gaan werken in beeld te krijgen. Deze mogelijkheden worden afgezet tegen de (nieuwe) instrumenten die we hebben opgenomen in de verordeningen en beleidsregels. Met de mensen worden gesprekken gevoerd en in overleg bepaald welke instrumenten worden ingezet zodat ze uiteindelijk tot regulier werk komen. De instrumenten die worden ingezet zijn o.a.: individuele gesprekken, participeren in het Serviceteam Leudal, werken in de kas (samenwerking met PSW), werken in de buurtsuper (samenwerking met MetTalent), gerichte opleidingstrajecten (soms met baangarantie), etc. In 2015 is het aantal mensen in de uitkering verder toegenomen. Eind 2015 zien we een lichte daling. Verhoudingsgewijs is het aantal uitkeringsgerechtigden laag. Daar waar mogelijk (maatwerk) is het gesprek aangegaan om mensen te activeren richting participeren (vrijwilligerswerk etc).

- 2 Schulden vormen nog te vaak een belemmering voor participatie. Tijdens het gesprek over participatie worden ook de schulden besproken. Indien deze een belemmering vormen dan wordt meteen schuldhulpverlening ingezet.

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
1.1 Beperkingen om het aan het maatschappelijk leven deel te nemen	WSJG	Percentage		
2.1 Beperkingen om aan het maatschappelijk leven deel te nemen; het percentage met een hoge eenzaamheidsscore	Burgerpeiling	Percentage		
2.2 Aantal personen met een compensatie minimeleidend	Appl. SAM	Aantal	474	
			aanvragen	

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

- 1.1 De beperkingen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven zijn gedeeltelijk in kaart gebracht.
Dit is nog niet voor alle mensen met een uitkering in beeld.
- 2.2 474 burgers hebben een voorziening in het kader van het minimabeleid aangevraagd.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Instroom personen met verdien capaciteit
60% (incl. instroom) van personen met verdien capaciteit 20%-100% is doorgeleid naar betaald werk in 2017. Daarvan is in 2015 10% een realistisch doel.
- 1.02 Voormalig Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en beschut werk
75% voormalige WSW & 30% beschut werk, werkt bij reguliere werkgevers in 2017. Daarvan is in 2015 15% voormalig WSW en 30% beschut werk een realistisch doel.
- 1.03 Participatie inwoners met uitkering
95% van de inwoners met een uitkering heeft maatschappelijk of economisch geparticipeerd in 2017. Daarvan is in 2015 30% een realistisch doel.
- 1.04 Minima-armoedebelid
Voorzieningen, geld en al dan niet tijdelijke inkomensondersteuning zijn verstrekt volgens het vastgestelde minima- armoedebelid.
- 2.01 Integraal beleid
Een integraal beleid en bijbehorende aanpak met andere betrokken organisaties ten aanzien van Schuldhulpverlening is gerealiseerd.
- 3.01 Passend aanbod
Binnen 1 week is voor alle betrokkenen een passend aanbod gedaan aan werkgevers in 2017. In 2015 is Leudal aangesloten bij een werkgeversservicepunt.
- 3.02 Multidisciplinaire aanpak
Een multidisciplinaire aanpak van onderwijs, arbeid en hulpverlening is gerealiseerd waarbij iedere jongere met een grote afstand tot onderwijs en arbeid een passend aanbod heeft gekregen.
- 3.03 Eigen werkbedrijf Re-integratie aanbod is hervormd met daarin een eigen werkbedrijf.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 In 2015 is het aantal mensen in de uitkering gestegen van 368 naar 392 (landelijke trend). In december is het aantal licht gedaald. Een daling van 10 % is niet haalbaar gebleken.
- 1.02 60% van het aantal wsw-medewerkers werkt extern bij werkgevers. De doorstroom van WSW naar reguliere banen wordt bemoeilijkt door de inkomens van SW-ers. Deze zijn te hoog voor het werk op minimumniveau. Van het nieuwe beschut werk (voorziening PW) is nog geen gebruik gemaakt.
- 1.03 Van 20 % van de inwoners met een uitkering is inzichtelijk dat ze maatschappelijk of economisch participeren. In werkelijkheid is dit percentage hoger, dit is echter nog niet voor het gehele bestand in kaart gebracht.
- 1.04 474 aanvragen voor de bijzondere bijstand zijn ingediend. Daarnaast zijn 547 voedselpakketten aan inwoners van Leudal uitgereikt. Van de Kledingbank hebben 69 burgers gebruik gemaakt. Op het Jeugdsportfonds hebben tot en met september 67 kinderen een beroep gedaan. (Laatste cijfers zijn nog niet bekend).
- 2.01 De integrale schuldhulpverlening met AMW, Plangroep en regio gemeenten is gerealiseerd. Met woningcorporaties en WML zijn convenanten afgesloten om schulden te voorkomen.
- 3.01 De aansluiting bij het werkgeversservicepunt is nog niet gerealiseerd. Begin 2016 wordt hierover een besluit genomen.
- 3.02 De integrale aanpak voor jongeren is gerealiseerd. Jongeren met een grote achterstand tot de arbeidsmarkt worden in een vroeg stadium opgepakt. Met het onderwijs zijn hierover afspraken gemaakt. Een overlegstructuur met onderwijs (speciaal onderwijs en ROC) en de gemeente is inmiddels opgezet.
- 3.03 Het Serviceteam Leudal werkt inmiddels als eigen werkbedrijf. In 2016 zal dit verder worden geoptimaliseerd

Indicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
3.01.1 Aansluiting bij een werkgeversservicepunt	Eigen administratie	Ja/nee	Ja	

Wat hebben we ervoor gedaan indicatoren

3.01.1 Hierover vindt besluitvorming in het begin van 2016 plaats. Hiervoor zijn in de begroting 2016 extra middelen opgenomen.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
2201 - Participatie- en bijstandsverlening	1.426.265	1.464.125	1.445.127	-18.998
2202 - Sociale werkvoorziening	5.295.726	5.678.012	5.754.857	76.845
2203 - Armoede- en schuldenbeleid	801.743	801.743	764.662	-37.081
2204 - Re-integratie instrument	443.538	0	0	0
Saldo van Baten en Lasten	7.967.272	7.943.880	7.964.645	20.765
Mutatie Reserves	-93.000	-114.803	57.167	171.970
Resultaat	7.874.272	7.829.077	8.021.812	192.735

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	11.006.968	11.469.238	11.652.386	183.148
Indirecte lasten	1.113.614	1.123.874	1.311.309	187.435
TOTAAL LASTEN	12.120.582	12.593.112	12.963.695	370.583
Baten	-4.153.310	-4.649.232	-4.999.049	-349.817
Saldo van Baten en Lasten	7.967.272	7.943.880	7.964.645	20.765
Toevoeging(en) reserves			171.970	171.970
Onttrekking(en) reserves	-93.000	-114.803	-114.803	0
Mutatie Reserves	-93.000	-114.803	57.167	171.970
Resultaat Thema	7.874.272	7.829.077	8.021.812	192.735

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen:

Participatie- en bijstandsverlening

In 2015 is het aantal uitkeringsgerechtigden WWB-inkomensdeel gestegen naar 392 (was 368). Ten opzichte van de regio heeft Leudal een laag werkloosheidscijfer en een laag aantal mensen in de bijstand. Hierdoor is het beschikbare participatiebudget ook relatief laag. In 2015 is het Rijksbudget (BUIG) gestegen van € 3.800.000 naar € 4.400.000. Daarnaast is in 2015 de incidentele aanvullende uitkering ad € 412.000 aangevraagd over 2014. Deze is in 2015 toegekend en uitbetaald. Door de verhoging van het Rijksbudget met € 600.000 en de toekenning van de incidentele aanvullende uitkering van € 400.000 wordt ten opzichte van de oorspronkelijke begroting een tekort van € 720.000 een voordelig saldo van € 150.000 (na verrekening van de debiteuren). Het voordelige resultaat is toegevoegd aan de reserve wmo, jeugd en participatie.

Armoede- en schuldenbeleid

Het tekort komt voort uit de afwikkeling van de debiteuren. Het betreft in het verleden verstrekte leenbijstand (€ 27.000).

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	overschot Participatie 2015		171.970	-171.970
			Totaal stortingen	0	171.970	-171.970
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	S	taakmutatie armoede- en schuldenbeleid	-93.000	-93.000	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending (pilot-opleiding zorgbrigadier)	-21.803	-21.803	
			Totaal onttrekkingen	-114.803	-114.803	

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
2201 Participatie- en bijstandsverlening	898.819	1.099.759	200.940
2202 Sociale werkvoorziening	131.860	182.962	51.102
2203 Armoede- en schuldenbeleid	93.195	28.588	-64.607
			0
Thema 202 Arbeidsparticipatie	1.123.874	1.311.309	187.435

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijnz. t/m 31-8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	11.675.144	10.454.173	11.469.238	10.553.366	10.160.366	9.834.366
Indirecte lasten	1.133.024	1.113.614	1.123.874	1.123.874	1.123.874	1.123.874
TOTAAL LASTEN	12.808.168	11.567.787	12.593.112	11.677.240	11.284.240	10.958.240
Baten	-10.645.505	-9.357.799	-4.649.232	-4.102.163	-4.102.163	-4.102.163
Saldo van Baten en Lasten	2.162.663	2.209.988	7.943.880	7.575.077	7.182.077	6.856.077
Toevoeging(en) reserves	1.750	0				
Onttrekking(en) reserves	-250.100	-48.045	-114.803	-96.000	-99.000	-101.000
Mutatie Reserves	-248.350	-48.045	-114.803	-96.000	-99.000	-101.000
Resultaat Thema	1.914.313	2.161.943	7.829.077	7.479.077	7.083.077	6.755.077

Programma	PR2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkel
Thema	T203 - Jeugdhulp
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Richard Verheul; Stan Backus
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Een evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de samenleving.

Thema *Jeugdhulp* omvat de volgende onderdelen:

- Voorzieningen jeugd
- Preventief jeugdbeleid
- Opvoeding jeugd
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Ondersteuning bij vraag
Alle gezinnen en basisvoorzieningen met een vraag bij opvoeden of opgroeien zijn bereikt en ondersteund.
- 2 Kwaliteit en gebruik
De kwaliteit van de jeugdhulp is verhoogd en het gebruik van (zware) gespecialiseerde jeugdhulp is verminderd.
- 3 Verantwoordelijkheid
Alle betrokkenen hebben verantwoordelijkheid genomen voor de opvoeding van de jeugd.

Wat hebben we bereikt

- 1 Het jaar 2015 was in alle opzichten vooral een jaar van leren en ontwikkelen, ook in het vorm geven van de visie in de dagelijkse praktijk. Hoe krijgen we die nieuwe visie, die nieuwe manier van denken en werken, niet alleen in ons hoofd, maar ook in de vingers? Gemeenten en ketenpartners zijn bezig de transformatiegedachte om te zetten in praktijk. Zo wordt o.a. gewerkt aan de verdere verbetering van de kwaliteit van jeugdhulp. Tegelijkertijd hebben we ervoor gezorgd dat alle gezinnen tijdig, passende hulp en ondersteuning hebben ontvangen.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Toegankelijke voorzieningen
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen beschikbaar gesteld.
- 1.02 Gespecialiseerde jeugdhulp
Gespecialiseerde jeugdhulp is aangeboden volgens de normen kwalitatief goed, beschikbaar, op maat, snel inzetbaar en flexibel, passend bij de problematiek van jeugdigen in de regio.
- 1.03 Integrale jeugdhulp
Voor gezinnen en kinderen met complexe, meervoudige problemen is integrale jeugdhulp beschikbaar gesteld door de gezamenlijke partners.
- 2.01 Preventie
Het preventieve jeugdbeleid is versterkt (het voorliggende veld).
- 3.01 Eigen kracht
Beroepskrachten hebben ouders en jeugdigen gefaciliteerd en aangesproken op hun eigen kracht.
- 3.02 Sociale draagkracht
Sociale draagkracht en betrokkenheid in de buurten is bevorderd.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.02 In algemene zin kunnen de volgende (voorzichtige) conclusies/bevindingen worden getrokken:

1. Het regionale budget is voldoende voor de uitvoering van de Jeugdhulp. Dit ondanks de 25% korting;
2. Zoals verwacht is het lokale budget ontoereikend;
3. Er vindt een verschuiving plaats van 2^e- naar 1^e lijns Jeugdhulp;
4. De wachttijd voor jeugdigen bedraagt in 80% minder dan 30 dagen.
5. Er zijn nauwelijks wachtlijsten (slechts bij 2 aanbieders).

1.03 Vanuit de oude werkwijze voor 1 januari 2015 waren klanten gewend om direct te vragen naar (verlenging) van gespecialiseerde zorg. In de nieuwe werkwijze worden alle vragen, ook vragen naar toegang, altijd als een reguliere hulpvraag opgepakt. Er wordt samen met het gezin ingezoomd op de vraag en de mogelijkheden vanuit eigen kracht en netwerk. Waar nodig wordt inzet vanuit het CJG of overige 1e lijnen hulp gepleegd. Pas daarna volgt eventueel inzet van gespecialiseerde zorg. In de toekomst is dan ook de verwachting dat aanmeldingen met de directe vraag naar gespecialiseerde zorg zullen afnemen.

3.01 Binnen de keten is gewerkt met de methodiek '1 gezin 1 plan'.

3.02 Bij hulp- en ondersteuningsvraag wordt het sociaal netwerk betrokken.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
2301 - Voorzieningen jeugd	10.919.546	10.150.710	9.947.637	-203.073
2303 - Opvoeding jeugd	56.830	60.381	81.519	21.138
Saldo van Baten en Lasten	10.976.376	10.211.091	10.029.156	-181.935
Mutatie Reserves	-7.218	-58.018	-72.481	-14.463
Resultaat	10.969.158	10.153.073	9.956.675	-196.398
Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	10.852.805	10.085.188	9.972.648	-112.540
Indirecte lasten	91.083	82.850	17.395	-65.455
Kapitaallasten	47.806	47.357	47.357	0
TOTAAL LASTEN	10.991.694	10.215.395	10.037.400	-177.995
Baten	-15.318	-4.304	-8.244	-3.940
Saldo van Baten en Lasten	10.976.376	10.211.091	10.029.156	-181.935
Toevoeging(en) reserves	10.971	1.510.971	1.510.971	0
Onttrekking(en) reserves	-18.189	-1.568.989	-1.583.452	-14.463
Mutatie Reserves	-7.218	-58.018	-72.481	-14.463
Resultaat Thema	10.969.158	10.153.073	9.956.675	-196.398

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen

Voorzieningen jeugd

Op basis van een historisch hoog zorggebruik in Leudal is een tekort van 1,1 miljoen geraamd. Dit is ook werkelijkheid geworden. Het tekort wordt naar verwachting volledig verevend met de overschotten van de overige Midden-Limburgse gemeenten.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Dekkingsreserve Jong Nederland Grathem	S	rente	10.971	10.971	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	overheveling uit Algemene reserve	1.500.000	1.500.000	
			Totaal stortingen	1.510.971	1.510.971	
O	Dekkingsreserve Jong Nederland Grathem	S	kapitaallasten	-18.189	-18.189	
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	S	afromen (taakmutatie CJG)	-39.300	-39.300	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending tbv jobs- en jongerencentra	-11.500	-11.500	
O	Algemene reserve	I	overheveling naar reserve 3 Decentralisaties	-1.500.000	-1.500.000	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	nadeel Jeugd 2015		-14.463	14.463
			Totaal onttrekkingen	-1.568.989	-1.583.452	14.463

Algemene kostentoe rekening

Ten opzichte van de raming is binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn vooral veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft vooral een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoe rekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
2301 Voorzieningen jeugd	79.325	13.870	-65.455
Thema 203 Jeugdhulp	79.325	13.870	-65.455

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijs. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	760.380	672.305	10.085.188	9.463.687	8.769.664	7.843.364
Indirecte lasten	74.814	91.083	82.850	82.850	82.850	82.850
Kapitaallasten	49.447	48.627	47.357	46.555	45.753	44.952
TOTAAL LASTEN	884.641	812.015	10.215.395	9.593.092	8.898.267	7.971.166
Baten	-96.480	-15.318	-4.304	-4.304	-4.304	-4.304
Saldo van Baten en Lasten	788.161	796.697	10.211.091	9.588.788	8.893.963	7.966.862
Toevoeging(en) reserves	4.986	4.650	1.510.971	10.682	10.394	10.105
Onttrekking(en) reserves	-13.383	-24.125	-1.568.989	-57.200	-56.912	-56.623
Mutatie Reserves	-8.397	-19.475	-58.018	-46.518	-46.518	-46.518
Resultaat Thema	779.764	777.222	10.153.073	9.542.270	8.847.445	7.920.344

Programma	PR2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkel
Thema	T204 - Gezondheidszorg
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Richard Verhul
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Inwoners zijn in staat gesteld om lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond te zijn.

Thema Gezondheidszorg omvat de volgende onderdelen:

- Gezondheid
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Bewustwording leefstijl
Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun leefstijl op hun gezondheid.
- 2 Zorgnetwerk
Het zorgnetwerk heeft vroegtijdige ondersteuning geboden.
- 3 Hulp in nood
Hulp in nood is geboden daar waar nodig.

Wat hebben we bereikt

- 1 De belangrijkste activiteiten in 2015 zijn:
 - gestart met het opstellen van DIM jeugd (programmalijs drugs en alcohol) jeugd
 - pilot preventieve huisbezoeken 75+
 - workshop "blijf in balans" voor mantelzorgers
- 2 Ondersteuning is verzorgd door het bemoeizorgteam.
Het pilot Sociaal Gebiedsteam heeft gedraaid in 2015.
- 3 Het AED netwerk is gerealiseerd en er zijn voldoende vrijwilligers.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Bewustwording leefstijl
Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun leefstijl op hun gezondheid.
- 2.01 Zorgnetwerk
Het zorgnetwerk heeft vroegtijdige ondersteuning geboden.
- 3.01 Hulp in nood
Hulp in nood is geboden daar waar nodig.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
2401 - Gezondheid	1.444.074	1.461.305	1.440.945	-20.360
Saldo van Baten en Lasten	1.444.074	1.461.305	1.440.945	-20.360
Mutatie Reserves				
Resultaat	1.444.074	1.461.305	1.440.945	-20.360
Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	1.367.931	1.394.418	1.385.224	-9.194
Indirecte lasten	76.137	70.662	54.108	-16.554
Kapitaallasten	15.011	11.230	11.230	0
TOTAAL LASTEN	1.459.079	1.476.310	1.450.562	-25.748
Baten	-15.005	-15.005	-9.617	5.388
Saldo van Baten en Lasten	1.444.074	1.461.305	1.440.945	-20.360
Toevoeging(en) reserves				
Onttrekking(en) reserves				
Mutatie Reserves				
Resultaat Thema	1.444.074	1.461.305	1.440.945	-20.360

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming is binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn vooral veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft vooral een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
2401 Gezondheid	69.540	52.986	-16.554
Thema 204 Gezondheidszorg	69.540	52.986	-16.554

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijs. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	1.338.264	1.320.175	1.394.418	1.395.167	1.395.167	1.395.167
Indirecte lasten	51.333	76.137	70.662	70.662	70.662	70.662
Kapitaallasten	14.169	13.805	11.230	5.472	5.287	2.277
TOTAAL LASTEN	1.403.766	1.410.117	1.476.310	1.471.301	1.471.116	1.468.106
Baten	-12.992	-15.005	-15.005	-15.005	-15.005	-15.005
Saldo van Baten en Lasten	1.390.774	1.395.112	1.461.305	1.456.296	1.456.111	1.453.101
Toevoeging(en) reserves	0	0				
Onttrekking(en) reserves	0	0				
Mutatie Reserves	0	0				
Resultaat Thema	1.390.774	1.395.112	1.461.305	1.456.296	1.456.111	1.453.101

Bezuinigingen

bezuinigingsbedrag (cum)					
NR bezuiniging	2015	2016	2017	2018	2019
1 Begraafplaatsen	10.000	10.000	10.000	10.000	

Toelichtingen op Bezuinigingen

1 Begraafplaatsen

2015 De taakstelling voor het onderhoud van de begraafplaats is niet behaald. Reden hiervoor is, dat aanpassing van de beeldkwaliteit naar C/D, zoals dat geldt voor de openbare ruimte, niet opportuun is op deze plek. Een lagere beeldkwaliteit zorgt voor imagoschade van de gemeente Leudal en moet voorkomen worden. Er wordt in 2016 gezocht naar het verder terugbrengen van de onderhoudskosten, met behoud van de hogere beeldkwaliteit die op deze plek gewenst is.

Programma	PR3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
Thema	T301 - Openbare ruimte en verkeer
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Piet Verlinden; Stan Backus
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

De gemeente heeft een duurzame, leefbare en veilige openbare ruimte gerealiseerd.

Thema *Openbare ruimte en verkeer* omvat de volgende onderdelen:

- Veilige wegen
- Infrastructuur wegen
- Infrastructuur water
- Natuur
- Groenvoorzieningen
- Speelvoorzieningen
- Ongediertebestrijding
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Wegen
Wegen zijn veilig en geschikt voor het beoogd gebruik.
- 2 Groenvoorziening
Groenvoorzieningen zijn minimaal onderhouden.
- 3 Waterkwaliteit
Waterkwaliteit draagt bij aan een betere volksgezondheid en bevordert een goede leefomgeving.
- 4 Ongedierte
Overlast en gevaar van ongedierte is beheersbaar gehouden.
- 5 Speelvoorziening
Speelvoorzieningen dragen bij aan de leefbaarheid in dorp of wijk.

Wat hebben we bereikt

- 1 Het onderhoud wegen is minimalistisch uitgevoerd, waardoor er geen sprake van kapitaalvernietiging is en wegen bruikbaar zijn voor de functie die ze behoren te hebben. Deze onderhoudsstrategie zal, indien besloten wordt om voor langere tijd af te wijken van het beheerplan wegen, zorgen voor hogere onderhoudskosten om kapitaalvernietiging te voorkomen.
- 2 De beeldkwaliteit van het openbaar groen is naar beneden bijgesteld. Ook is een start gemaakt met het omvormen van plantsoenen die verouderd of arbeidsintensief zijn.
- 3 Het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken heeft conform het Gemeentelijk Rioleringsplan plaatsgevonden. Bij rioolvervangingen is maximaal ingestoken om hemelwater van de riolering af te koppelen.
- 4 Het bestrijden van ongedierte is regionaal opgepakt. Dat geldt voor de bestrijding van de zwarte rat en de bestrijding van de eikenprocessierups

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid Streefwaarde	Realisatie
1.1 Sociale overlast en veiligheid (mate waarin onveilige verkeerssituaties zich voor doen).	WSJG	Percentage	Geen WSJG in 2015
2.1 Staat openbare ruimte percentage (helemaal mee eens).	WSJG	Percentage	Geen WSJG in 2015
4.1 Aantal brandhaarden waar	Mon.	Aantal	Regionaal

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
zwarte ratten bestreden worden	plaaagdierenbest			verband
4.2 De plaagdruk van de eikenprocessierups; het aantal nabesputtingen	Mon. eikenpr. 2015	Aantal		Geen nabesputtingen
5.1 Tevredenheid aanbod voorzieningen in de nabije omgeving	Burgerpeiling	Percentage		Geen burgerpeiling

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

- 4.1 In de regio is het aantal brandhaarden redelijk stabiel. Er hebben in 2015 in de regio circa 1500 bestrijdingen plaatsgevonden.
- 4.2 In 2015 is alleen preventief gespoten om de eikenprocessierups te bestrijden.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Onderhoud wegen
Wegen worden dermate onderhouden zodat er geen achterstallig onderhoud en kapitaalvernietiging optreedt.
- 1.02 Verkeersveiligheid
Wegen zijn verkeersveilig.
- 2.01 Onderhoud groen
Groen wordt dermate onderhouden zodat er geen kapitaalvernietiging optreedt.
- 3.01 Riolerings
De riolerings voldoet aan kwalitatief en kwantitatief aan normen en is toekomstbestendig.
- 4.01 Ongedierte
Overlast en gevaar van ongedierte is beheersbaar gehouden.
- 5.01 Veiligheidsnormen
Speelvoorzieningen voldoen aan actuele veiligheidsnormen en zijn in alle dorpen aanwezig

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 en 1.02
In 2015 hebben alleen noodzakelijke weg reparaties plaatsgevonden. Daardoor is er sprake van een wijzigend straatbeeld, als gevolg van lokale en kleinschalige reparaties. Op de lange termijn betekent deze onderhoudsstrategie (afwijkend van het Beheerplan Wegen) een grotere kans op kapitaalvernietiging en hogere onderhoudskosten. Ook heeft er minimaal onderhoud plaatsgevonden aan lichtmasten, civieltechnische kunstwerken, straatmeubilair en verkeersborden. Alleen daar waar de veiligheid in het gedrang komt, zijn maatregelen genomen.
- 2.01 Het onderhoudsniveau is in 2015 verlaagd naar Beeldkwaliteit C/D. Ook zijn plantsoenen met onderhoudsintensief groen, in overleg met bewoners en dergelijke, omgevormd naar gazons. De gesprekken met bewoners hebben ook geresulteerd in een aantal succesvolle initiatieven waar het openbaar groen onderhouden gaat worden door (in de regel) aanwonenden. Om de verkeersveiligheid te kunnen waarborgen is een deel van de wegbermen extra geklepeld ten opzichte van hetgeen is aangegeven in de begroting 2015.
- 3.01 De (afval)waterzorg is afgelopen jaar uitgevoerd conform het GRP 2013-2016. In 2015 is in het samenwerkingsverband Limburgse Peelen een start gemaakt aan het nieuwe GRP en het nieuwe Waterketenplan. Hierin wordt verwoord met welke ambities we zorg dragen voor de gehele waterketen. Het GRP en het Waterketenplan worden in 2016 voorgelegd aan de Raad.
- 5.01 Er zijn minder speeltoestellen vervangen, alleen daar waar de directe veiligheid voor spelende kinderen niet te waarborgen is. Door het onderhoud nauwkeuriger te screenen kan beter geanticipeerd worden op toekomstige onderhouds-/vervangingskosten.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
3101 - Veilige wegen	1.716.652	1.878.907	1.004.695	-874.212
3102 - Infrastructuur wegen	3.891.668	3.126.878	2.702.832	-424.046
3103 - Infrastructuur water	-490.115	-488.214	-322.239	165.975
3104 - Natuur	130.272	144.147	144.614	467
3105 - Groenvoorzieningen	1.925.722	2.075.630	2.407.743	332.113
3106 - Speelvoorzieningen	334.605	360.151	361.137	986
3107 - Ongediertebestrijding	210.708	210.708	219.020	8.312
Saldo van Baten en Lasten	7.719.512	7.308.207	6.517.804	-790.403
Mutatie Reserves	-2.247.361	-1.716.287	-1.333.891	382.396
Resultaat	5.472.151	5.591.920	5.183.912	-408.008

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	3.565.683	3.800.476	3.598.576	-201.900
Indirecte lasten	6.182.373	6.182.432	6.327.805	145.373
Kapitaallasten	2.672.911	2.035.938	1.734.779	-301.159
TOTAAL LASTEN	12.420.967	12.018.846	11.661.160	-357.686
Baten	-4.701.455	-4.710.639	-5.143.357	-432.718
Saldo van Baten en Lasten	7.719.512	7.308.207	6.517.804	-790.403
Toevoeging(en) reserves	8.989	4.329	49.484	45.155
Onttrekking(en) reserves	-2.256.350	-1.720.616	-1.383.375	337.241
Mutatie Reserves	-2.247.361	-1.716.287	-1.333.891	382.396
Resultaat Thema	5.472.151	5.591.920	5.183.912	-408.008

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen:

Veilige wegen

Lagere kapitaallasten ad € 130.000 uit beleidsplan openbare verlichting en € 90.000 "inrichting 30/60 km gebied i.v.m. doorschuivingen investeringen maatschappelijk nut naar 2016. Hier staan lagere onttrekkingen uit de reserve boekwinst Essent tegenover.

Voorziening openbare verlichting

Bij de vaststelling van de nota openbare verlichting is op advies van onze vorige accountant een voorziening gevormd met als doel de kosten van openbare verlichting gelijkmatig te verdelen. Uit de accountantscontrole komt naar voren dat uit deze voorziening ook energiekosten en reguliere onderhoudskosten worden gehaald. Dit is volgens het BBV niet toegestaan. Om te voldoen aan de voorschriften BBV moet de voorziening openbare verlichting in 2015 vrijvallen ten gunste van het resultaat. Voor 2015 betekent dit dat een bedrag van € 538.000 ten gunste van het resultaat komt. Omdat wij deze gelden de komende jaren nodig hebben voor openbare verlichting stellen wij voor om bij de resultaatbestemming 2015 voor een bedrag van € 538.000 een reserve openbare verlichting in te stellen.

Infrastructuur wegen

De bijdrage t.b.v. Hentrichpad Grathem is voor € 26.920 doorgeschoven naar 2016. Hier staat in 2015 ook een lagere onttrekking uit de reserve groenvoorziening tegenover.

De lagere kapitaallasten ad € 142.000 betreffen doorgeschoven investeringen maatschappelijk nut,

m.n. infrastructurele werken naar 2016. Hier staat ook een lagere onttrekking uit de reserve boekwinst Essent tegenover.

Nutsbedrijven

Er zijn 13 aandelen N.V. Industriebank LIOF verkocht. De hogere kapitaallasten betreft de extra afschrijving i.v.m. verkoop van deze aandelen.

De aandelen Limagas zijn in 2015 afgewaardeerd. Deze afwaardering ad € 102.000 komt ten laste van de reserve Boekwinst Essent.

Infrastructuur water

De lagere uitgaven op de directe kosten 2015 ad € 100.000 op riolering en waterzuivering is in hoofdzaak veroorzaakt door:

- minder kosten voor energie voor drukriolering als gevolg van lagere energietarieven en goed op elkaar afgestemde pompgemalen;
- minder uitgaven voor het storten van veegvuil;
- lagere telefoonkosten door modernere communicatiemiddelen;
- door nieuwe aanbesteding lagere kosten voor rioolreiniging en inspectie.

De hogere indirecte kosten ad € 110.000 worden veroorzaakt doordat er in werkelijkheid 6.810 uren zijn toegerekend aan riolering en waterzuivering terwijl 5.650 uren begroot waren.

Rioolrechten: In november 2012 werd het Gemeentelijk Rioleringsplan 2013 - 2016 (GRP) vastgesteld en daarmee ook de kaders voor de tariefstelling van de rioolheffing. Ook werd besloten de egaliseringsreserve in 2012 en 2013 af te bouwen tot nul en de vrijval ten gunste van de rioolheffing in te zetten. Volgens het GRP 2013 - 2016 zou het tarief in 2015 ten opzichte van 2013 moeten stijgen met het inflatiepercentage van 2 jaar, zijnde 5% (ongeveer € 12). Deze stijging is ook in de begroting opgenomen. De raad heeft deze tariefstijging niet overgenomen waardoor de opbrengst € 144.000 lager is dan geraamd. De raming is in de begroting niet structureel aangepast.

Groenvoorzieningen

De lagere kapitaallasten ad € 37.000 worden veroorzaakt doordat investering maatschappelijk nut; omvorming plantsoenen grotendeels is doorgeschoven naar 2016. Hier staat een lagere onttrekking reserve boekwinst Essent tegenover

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	rente	4.329	4.329	
T	Gecommitteerde reserve	I	stortingen 2015	0	45.155	-45.155
			Totaal stortingen	4.329	49.484	-45.155
O	Onderhoud overweg Napoleonsweg	S	onderhoudskosten	-27.200	-26.465	-735
O	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	kapitaallasten	-8.312	-8.312	
O	Landschapontwikkeling	S	kapitaallasten	-16.181	-12.810	-3.371
O	Boekwinst Essent	I	extra afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut	-1.538.656	-1.138.949	-399.707
O	Boekwinst Essent	I	afwaardering aandelen Limagas	0	-101.692	101.692
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending 2015 (bruggen, zorgplan IKL)	-84.542	-84.542	
O	Groenfondsen	I	tekort uitvoering zorgplan IKL	-5.728	-5.728	
O	Groenfondsen	I	bijdrage "project Anne Frank boom"	-4.547	-4.547	
O	Groenfondsen	I	bijdrage "project eeuwige vrijgezellen"	-8.200	0	-8.200
O	Groenfondsen	I	bijdrage "project Hentrichpad"	-27.250	-330	-26.920
			Totaal onttrekkingen	-1.720.616	-1.383.375	-337.241

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de

verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Vershil
3101 Veilige wegen	727.320	554.095	-173.225
3102 Infrastructuur wegen	1.296.655	1.095.397	-201.258
3103 Infrastructuur water	550.906	664.350	113.444
3104 Natuur	6.175	18.074	11.899
3105 Groenvoorzieningen	1.013.460	1.380.271	366.811
3106 Speelvoorzieningen	64.695	81.676	16.981
3107 Ongediertebestrijding	151.715	162.980	11.265
Thema 301 Openbare ruimte en verkeer	931.159	1.285.936	354.777

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	5.307.002	4.827.040	3.800.476	3.695.791	3.643.059	4.430.249
Indirecte lasten	6.888.019	6.172.306	6.182.432	6.219.729	6.254.943	6.254.943
Kapitaallasten	3.214.842	2.775.798	2.035.938	1.678.376	436.909	418.755
TOTAAL LASTEN	15.409.863	13.775.144	12.018.846	11.593.896	10.334.911	11.103.947
Baten	-4.644.310	-4.530.704	-4.710.639	-4.764.961	-4.793.698	-4.793.698
Saldo van Baten en Lasten	10.765.553	9.244.440	7.308.207	6.828.935	5.541.213	6.310.249
Toevoeging(en) reserves	59.356	0	4.329	4.204	4.078	3.952
Onttrekking(en) reserves	-3.610.334	-2.394.130	-1.720.616	-1.205.512	-51.058	-50.415
Mutatie Reserves	-3.550.978	-2.394.130	-1.716.287	-1.201.308	-46.980	-46.463
Resultaat Thema	7.214.575	6.850.310	5.591.920	5.627.627	5.494.233	6.263.786

Investeringsen

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
70536016 - Vervanging gladheidsmaterieel	94.500	47.382	773	46.345
72100024 - Aanleg wandelpl. Maasoever Neer (RN)	195.000	3.515		191.485
72100060 - Rotonde gemeentehuis	500.000	471.767		28.233
72100080 - Afkoppeling centrum Hunsel fase II	107.429	107.429		
72100092 - Waterfront Buggenum	291.729	276.898		14.831
72100093 - Reconstructie Rootweg Haelen	79.000	61.230		17.770
72100094 - Beleidsplan openbare verlichting 2014	147.069	117.980	29.089	
72100095 - Reconstructie Dorpstraat/Stationstraat B	661.000	126.362		534.638
72100097 - Wegonderh. Haelerweg en Antoniusstr. El	275.530	275.724		-194
72100098 - Reconstructie Gulden Eind Grathem	65.000	27.354		37.646
72100099 - Beleidsplan openbare verlichting 2015	147.425	45.970		101.455
72100100 - Rec.Op den Dries HAE en Beatrixstraat GR	25.410	25.410		
72100101 - reconstructie Koukerveldstraat HH	150.000	128.630		21.370
72100102 - reconstructie Grote Kampweg Haelen	350.000	287.869		62.131
72100103 - Reconstructie infrastruct.werken 2015	218.176			218.176
72100104 - Herinricht. Heverstr/Kloosterstr. Roggel	100.000	68.432		31.568
72100105 - Reconstructie Clausstraat Grathem	180.000	154.192		25.808
72100106 - Rioolvervanging Molenstraat Neer	100.000	76.515		23.485
72100109 - Herinrichting Dorpstr-Stationstr Bae	116.900			116.900
72110001 - Inrichten 30km/60km gebieden (HE)	150.000	59.560		90.440
72110009 - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan	261.999	197.018		64.981
72110010 - Verv.verkeersregelinst.l'voort en Neer	130.000	136.911		-6.911
72110011 - Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2015	191.500			191.500
72120002 - Treinhaltes Baexem-Haelen	842.700	24.007	5.370	813.323
73301100 - lening aan deelN. Vordering op Enexis BV	5.128.619	5.128.619		
75500002 - Uitvoeringspr. Natuur en Landschap (RN)	105.189	96.157	7.778	1.254
75500005 - Uitvoer. Natuur en Landschap 2007 (RN)	22.504	22.504		
75600013 - Omvorming plantsoenen	220.000	71.172		148.828
77220022 - Riolering Narcisstraat/Dahliastraat (HU)	519.043	519.043		1
77220077 - Rioolproblematief fase II Hunsel	403.599	403.601		-1
77220081 - Rioolvervanging Burg.MagnÃ©estraat	392.500	374.452		18.048
77220085 - Rio.relining deel 4 + Kasteelstraat Baex	255.198	255.198		
77220086 - Rioolvervanging Winterstraat Neer	196.247	196.247		
77220087 - rioolvervanging Kleine Laak	447.000	432.645		14.355
77220090 - Reconstructie Gulden Eind Grathem	346.310	346.310		
77220091 - Relining riolering en renovatie gemalen	135.000	129.766		5.234
77220092 - reconstructie Koukerveldstraat HH	95.000	94.478		522
77220094 - reconstructie Grote Kampweg Haelen	85.000	78.689		6.311
77220095 - Gem.Rioleringsplan 2015 (raamkrediet)	99.325			99.325
77220096 - Waterfront Buggenum	25.000	25.000		
77220097 - Kaderrichtlijn Water maatregelen (KRW)	100.000	20.015		79.985
77220098 - Relining riolering 2015-07	250.000	34.239		215.761
77220099 - Aanleg rioolberging Jagersweg Haelen	85.000	84.460		540
77220100 - Rioolvervanging Molenstraat Neer	235.000	199.336		35.664
77220101 - Reconstructie Clausstraat Grathem	75.000	64.146		10.854
77220103 - Afkoppeling Stationstraat-Dorpstraat BAE	500.000	172		499.828
Saldo	15.100.902	11.296.400	43.011	3.761.491

Toelichting

Bovengenoemd overzicht geeft gesaldeerde bedragen (lasten -/- baten) weer.

72110011 - Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2015

Investering heeft betrekking op de uitvoering van het GVVP over de jaren 2015-2018. Verloop conform planning in uitvoeringsprogramma. In 2015 is met voorbereiding landbouwroutenetwerk gestart.

72120002 - Treinhaltes Baexem-Haalen

In het eerste kwartaal van 2016 wordt in opdracht van de Provincie Limburg door Prorail een verkennend onderzoek uitgevoerd naar technische inpasbaarheid, bediening en exploitatie van een stoptrein tussen Weert en Roermond. Aan de hand van het resultaat zal de provincie haalbaarheid beoordelen en beslissen over verdere uitwerking.

Bezuinigingen

bezuinigingsbedrag (cum)					
Nr bezuiniging	2015	2016	2017	2018	2019
1 Verkeersbrigadiers	0	3.304	3.304	3.304	
2 Speelvoorzieningen	11.200	11.200	11.200	11.200	
3 Rioolheffing	-	-	-	-	
	139.000	139.000	139.000	139.000	
4 Wegen, straten en pleinen	451.500	436.500	451.500	120.000	
5 Verkeersregelingen	75.000	75.000	75.000	65.000	
6 Civieltechnische kunstwerken	85.000	75.000	66.000	10.000	
7 Openbare verlichting	168.000	140.000	196.000	50.000	
8 Openbaar groen	405.000	255.000	255.000	5.000	

Toelichtingen op Bezuinigingen

2 Speelvoorzieningen

2015 De bezuiniging is behaald door onderhoud nauwkeuriger te screenen, waardoor er ook minder vervangen hoeft te worden.

4 Wegen, straten en pleinen

2015 Het onderhoud aan wegen is minimalistisch uitgevoerd. Er is voor gezorgd dat kapitaalvernietiging wordt voorkomen. Vervangingen van straatmeubilair heeft alleen plaatsgevonden op die locaties waar anders de veiligheid of bruikbaarheid in het gedrang zouden komen.

6 Civieltechnische kunstwerken

2015 Er is alleen noodzakelijk onderhoud uitgevoerd.

7 Openbare verlichting

2015 Er is minimaal onderhoud uitgevoerd aan de openbare verlichting. In 2015 is € 67.000, bijgeraamd in derde rrap. Door middel van contractbesprekingen en een eenmalige korting zijn de bezuinigingen gedeeltelijk behaald.

8 Openbaar groen

2015 De bezuiniging is als volgt gerealiseerd:

- Onderhoudsniveau groen verlaagd naar C/D kwaliteit
- Alle bermen 1 keer klepelen conform opdracht raad, m.u.v. verkeersonveilige situaties, alle uitzichtshoeken en 140 km berm waar de verkeersveiligheid in het geding was, zijn 1 keer extra geklepeld.
- Alleen uitvoeren boomonderhoud in kader van boomveiligheid
- Burgerparticipatie stimuleren en faciliteren
- Geen inboet uitvoeren
- In alle kernen verouderde en dure plantsoenen omvormen naar gazon en berm

Programma	PR3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
Thema	T302 - Veiligheid
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Arno Verhoeven
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Inwoners en ondernemers hebben zich veilig en beschermd gevoeld.

Thema *Veiligheid* omvat de volgende onderdelen:

- Brandweezorg en crisisbeheersing
- Preventie criminaliteit en overlast
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Criminaliteit en overlast
Er is minder criminaliteit en overlast gerealiseerd, door preventie en bemiddeling per doelgroep of thema.
- 2 Rampen en crises
Er is een toekomstbestendige organisatie van brandweezorg, rampenbestrijding/crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises.

Wat hebben we bereikt

- 1 Er is preventief ingezet op vermindering woninginbraken, opstarten buurtwhatsapp en aangiftebereidheid buitengebied vergroten. Hiervoor hebben diverse acties plaatsgevonden. Volgens ons Integraal Veiligheidsplan Weert-Nederweert-Leudal was de ambitie het aantal woninginbraken in 2015 in RBT Weert te verminderen met 8%. Deze ambitie is ruimschoots gehaald. Ook de ambitie om de aantal delicten fysieke kwaliteit (diefstal, inbraak mishandeling, bedreiging, ruzie, zeden en overige criminaliteit) te laten dalen met 2% is gehaald.
- 2 In 2015 zijn de functionarissen rampenbestrijding/crisisbeheersing opgeleid en beoefend. Hierdoor is gestalte gegeven aan een professionele rampenbestrijdingsorganisatie.

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
1.1 Aantal misdrijven	WSJG	Aantal	39,4	
1.2 Aantal diefstallen uit woningen	WSJG	Aantal	5,2	
1.3 Aantal vermogensmisdrijven	WSJG	Aantal	25,4	

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

- 1.1 De informatie is niet gehaald uit WSJG maar uit de cijfers die worden gebruikt ten behoeve van ons integraal veiligheidsbeleid. Dit zijn de cijfers aangeleverd door Politie Eenheid Limburg. Hierin staat vermeld dat het aantal misdrijven in 2015 1279 zijn geweest. Dit is een daling van 10% ten opzichte van 2014.
- 1.2 De informatie is niet gehaald uit WSJG maar uit de cijfers die worden gebruikt ten behoeve van ons integraal veiligheidsbeleid. Dit zijn de cijfers aangeleverd door Politie Eenheid Limburg. Hierin staat vermeld dat het aantal diefstallen uit woningen(pogingen en voltooide inbraken) is gedaald met 20% (2014: 194 en 2015: 155).
- 1.3 De informatie is niet gehaald uit WSJG maar uit de cijfers die worden gebruikt ten behoeve van ons integraal veiligheidsbeleid. Dit zijn de cijfers aangeleverd door Politie Eenheid Limburg. De cijfers betreffende vermogensdelicten is hierin niet opgenomen

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Actieve inwoners
Meer inwoners en ondernemers zijn actief geweest rond hun eigen en andermans veiligheid.
- 1.02 Hanggroep-jongeren
Er heeft geen verschuiving plaatsgevonden van hinderlijke en overlast gevende hanggroep-jongeren naar criminele hanggroep-jongeren.
- 1.03 High-impact crimes
Aantal High-impact-crimes is afgenomen.
- 1.04 Sociale calamiteiten
Sociale calamiteiten zijn voorkomen en/of adequaat afgehandeld.
- 1.05 Gemeente
Er zijn geen criminele activiteiten gefaciliteerd door de gemeente.
- 1.06 Dieren en verkeer
Verkeer is gevrijwaard van dieren.
- 2.01 Preventieve bestrijdingsorganisatie
De preventieve bestrijdingsorganisatie is op orde.
- 2.02 Repressieve bestrijdingsorganisatie
De repressieve bestrijdingsorganisatie is op orde.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 In de gemeente zijn buurt whatsappgroepen opgestart.
Ook zijn er twee nieuwe keurmerken veilig ondernemen afgegeven. Voor het centrum van Heythuysen (KVO-W) en Bedrijventerrein Leudal Centraal (KVO-B).
- 1.02 Er is extra geïnvesteerd in de hanggroep die neigde naar een criminele jeugdgroep. Hiervoor is ingezet op een groepsgerichte, een locatiegerichte en persoonsgerichte aanpak. Deze aanpak heeft gewerkt.
Leudal heeft geen criminele jeugdgroep.
- 1.03 Het aantal woninginbraken zijn afgenomen ten opzichte van 2014 met 20%
- 1.04 Het sociaal calamiteitenplan is niet in werking geweest. Wel is het scenarioteam zedenzaken actief geweest in de casus St. Ursula Horn. Dit heeft er mede toe geleid dat maatschappelijke onrust is voorkomen.
- 1.05 Op basis van ons BIBOB-beleid worden aanvragen gescreend. Daarnaast komt periodiek het lokaalteam bestuurlijke aanpak bij elkaar om casussen te bespreken. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk voorkomen dat de gemeente criminele activiteiten faciliteert.
- 1.06 De opvang van zwerfdieren, het ophalen van gewonde dieren en het verwijderen van kadavers op de weg is geregeld.
- 2.01 Het crisisplan en de beschrijvingen van de deelprocessen met taakkaarten zijn gereed.
Voor de diverse processen zijn diverse zaken geregeld waardoor de crisisbestrijdingsorganisatie op orde is.
- 2.02 In 2015 is volop geïnvesteerd in het opleiden en oefenen van medewerkers die een taak hebben in de Oranje Kolom. Op deze wijze staat er een professionele rampenbestrijdingsorganisatie.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
3201 - Brandweezorg en crisisbeheersing	1.902.599	2.526.935	1.856.112	-670.823
3202 - Preventie criminaliteit en overlast	754.957	752.846	656.431	-96.415
Saldo van Baten en Lasten	2.657.556	3.279.781	2.512.544	-767.237
Mutatie Reserves		-631.236	0	631.236
Resultaat	2.657.556	2.648.545	2.512.544	-136.001
Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	2.129.376	2.764.803	2.059.784	-705.019
Indirecte lasten	613.977	607.236	584.604	-22.632
Kapitaallasten	36.519	31.908	31.907	-1
TOTAAL LASTEN	2.779.872	3.403.947	2.676.295	-727.652
Baten	-122.316	-124.166	-163.752	-39.586
Saldo van Baten en Lasten	2.657.556	3.279.781	2.512.544	-767.237
Toevoeging(en) reserves			631.236	631.236
Ottrekking(en) reserves		-631.236	-631.236	0
Mutatie Reserves		-631.236	0	631.236
Resultaat Thema	2.657.556	2.648.545	2.512.544	-136.001

Toelichting gerealiseerde afwijkingen

Brandweezorg en crisisbeheersing

De lagere bijdrage brandweer- en rampenbestrijding wordt veroorzaakt doordat de CAO aanpassing (aandeel gemeente Leudal ca € 46.000) binnen de eigen budgetten van de veiligheidsregio is opgevangen. Vanaf 2014 kunnen we de doorgeschoven BTW niet meer verrekenen met de belastingdienst. De veiligheidsregio ontvangt hierdoor een hogere bijdrage van de BDUR.

In 2015 is ca € 37.000 meer ontvangen dan voorzien. In 2013 zijn de kosten van brandkranen en putten overgegaan van de Veiligheidsregio Limburg Noord naar de gemeenten. De hierdoor te betalen lagere bijdrage aan de Veiligheidsregio is verantwoord als te betalen huurkosten aan WML voor de brandkranen en putten. De werkelijke bijdrage aan WML is ± € 18.000 lager dan de geraamde huurkosten.

De ontvangen rijksbijdrage uitvoering bommenregeling t.b.v. project bedrijventerrein Zevenellen in Haalen zal grotendeels de komende jaren betaald moeten worden. Daarom wordt het restant bedrag van € 631.000 via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2016.

Preventie criminaliteit en overlast

Op de post criminaliteitspreventie is € 23.000 minder uitgegeven. Samen met de gemeente Weert en Nederweert hebben we € 25.000 subsidie ontvangen van het ministerie van Veiligheid en Justitie voor preventieactiviteiten woninginbraken.

Tevens hebben er minder huisverboden plaatsgevonden.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Gecommitteerde reserve	I	storting 2015		631.236	
			Totaal stortingen		631.236	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending bommenregeling	-631.236	-631.236	
			Totaal onttrekkingen	-631.236	-631.236	

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
3201 Brandweezorg en crisisbeheersing	41.005	88.588	47.583
3202 Preventie criminaliteit en overlast	559.835	489.620	-70.215
Thema 302 Veiligheid	600.840	578.208	-22.632

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31-8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	2.523.780	2.828.210	2.764.803	2.437.278	2.437.517	2.437.517
Indirecte lasten	512.682	613.977	607.236	607.236	607.236	607.236
Kapitaallasten	26.471	25.716	31.908	29.210	28.426	19.596
TOTAAL LASTEN	3.062.933	3.467.903	3.403.947	3.073.724	3.073.179	3.064.349
Baten	-171.491	-122.316	-124.166	-124.166	-124.166	-124.166
Saldo van Baten en Lasten	2.891.442	3.345.587	3.279.781	2.949.558	2.949.013	2.940.183
Toevoeging(en) reserves	124.911	0				
Onttrekking(en) reserves	-489.850	-649.359	-631.236			
Mutatie Reserves	-364.939	-649.359	-631.236			
Resultaat Thema	2.526.503	2.696.228	2.648.545	2.949.558	2.949.013	2.940.183

Investeringsen

Investeringsen	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
71200009 - Bluswatervoorziening Giesse	30.731	30.731		
71400002 - Aanschaf auto BOA 2014	20.000	21.899		-1.899
Saldo	50.731	52.629		-1.899

Programma	PR3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
Thema	T303 - Wonen en bouwen
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Arno Walraven
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoelen

1. Leudal heeft een aantrekkelijk en leefbaar woonklimaat gerealiseerd.
2. Werkgelegenheid is behouden en banen zijn gecreëerd in de gemeente en in de regio.

Thema *Wonen en bouwen* omvat de volgende onderdelen:

- Volkshuisvesting
- Ruimtelijke plannen
- Bouw- en woningtoezicht
- Woningbouw locaties
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Woonkwaliteit
De woonkwaliteit is behouden en voor starters, gezinnen, ouderen, forensen, gehandicapten en migranten verbeterd.
- 2 Regels
De naleving van regels is bevorderd.
- 3 Passende woningen
Passende woningen zijn beschikbaar en financieel bereikbaar voor huurders en kopers.
- 4 Innovatieve bedrijven
Kansrijke en innovatieve (agrarische) bedrijven zijn ontwikkeld op duurzame locaties.

Wat hebben we bereikt

- 2 De voorschriften uit de verleende vergunningen zijn volgens de geprioriteerde planning gecontroleerd.
- 3 Huur (In elke kern is minimaal 10% van de woningen beschikbaar voor de huursector.)
De gemeente heeft ook in 2015 prestatieafspraken gemaakt met de vier woningcorporaties Wonen Limburg, Wonen Zuid, WoonGoed 2-Duizend en Woningstichting Domus. Er is gestuurd op behoud van bezit, uitbreiding in Leudal was niet haalbaar. Concreet is vastgelegd dat er geen verkoop van sociale huurwoningen plaatsvindt in kernen waar het aandeel minder dan 10% is. Partijen hebben zich hieraan gehouden.
Woningbezit (eigen woningbezit voor, met name starters, is gestimuleerd)
Ook in 2015 heeft de gemeente Leudal startersleningen verstrekt. In totaal waren dat 15 leningen en daarmee komt het totaal sinds 2011 op 74 startersleningen. Opvallend hierbij is dat het merendeel van de leningen wordt ingezet voor de aankoop van een bestaande woning. Daarmee dragen de startersleningen bij aan een goede doorstroming op de woningmarkt.

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
1.1 Woningvoorraad	Eigen administratie	Aantal		
1.2 Gemiddelde WOZ-waarde woningen	BSGW	Bedrag	213.000	207.000

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

- 1.2 Gegevens uit overzicht aantallen en grondslagen BSGW over 2015. Aantal aanslagregels 15.143 met een totale waarde van € 3.136.700.000. Dit is gemiddeld € 207.000.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

1.01 Locatie

Mensen hebben zo lang als ze willen in hun eigen dorp en omgeving gewoond.

1.02 Vraag en aanbod

Vraag en aanbod van woningen is beter op elkaar afgestemd.

1.03 Ruimtelijke kwaliteit

De (integrale) cultuur-historische ruimtelijke kwaliteit van de gemeente Leudal is versterkt.

2.01 Overtredingen

De op grond van het uitvoeringsplan geprioriteerde overtredingen zijn voorkomen en er is tegen opgetreden (preventief en repressief).

2.02 Transparant en toegankelijk

Beleid, werkwijze en procedures zijn eenvoudig, transparant, toegankelijk en geven ruimte aan ontwikkeling.

3.01 Huur

In elke kern is minimaal 10% van de woningen beschikbaar voor de huursector.

3.02 Woningbezit

Eigen woningbezit voor met name starters is gestimuleerd.

4.01 Ruimtelijke ontwikkelingen

Gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk gemaakt.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

1.01 In 2015 zijn per saldo 37 woningen aan de woningvoorraad toegevoegd. Het betreft 36 nieuwbouwwoningen (waarvan 21 koop en 15 huur), 4 toevoegingen als gevolg van in pandige functieverandering (waaronder 1 mantelzorgwoning). Het totaal aantal realisaties blijft (iets) achter bij de in de structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg gestelde ambitie, maar sluit wel aan bij de actuele marktvraag.

1.02 In december 2015 heeft het college het plan van aanpak sturing planvoorraad vastgesteld om enerzijds de overcapaciteit in de planvoorraad terug te dringen en anderzijds ruimte te creëren voor kansrijke (nieuwe) initiatieven, ter uitvoering van de structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg. Daarin is afgesproken dat de planvoorraad in Leudal voor de periode 2014 t/m 2017 met 370 moet worden teruggebracht. In 2015 is de planvoorraad per saldo met 63 woningen afgenomen (41 opgevoerd en 104 woningen gestreept). Na twee jaar heeft Leudal de planvoorraad met 229 teruggebracht. Rest nog een opgave van 141. In overleg met ontwikkelaars zijn/worden bestaande plannen herzien, aantallen neerwaarts bijgesteld en woningtypen gewijzigd om beter aan te sluiten bij de lokale vraag.

1.03 Hiervoor hebben we de afgelopen jaren onder ander het volgende gedaan:

- stimuleren en actief onderzoeken duurzame herbestemming leegstaande monumenten (mooie voorbeelden zijn de Beukenhof (van school naar Herbergier), Elisabethsmolen (van ruïne naar waterkrachtcentrale)
- samenwerking zoeken met andere gemeenten (o.a. molenproject met Wegberg (Dtsl), beleidsplatform cultuurhistorie Midden-Limburg);
- bevorderen van goed onderhoud van monumenten (subsidies, fondsen, meerjarenonderhoudsplannen, inspecties monumentenwacht); restauratie van Kruisen en Kapellen en directe omgeving, molen de Welvaart in Horn en de Schouwsmolen in Ittervoort, gemeentelijke monumenten zoals oud postkantoor in Horn, pand Wagemans in Roggel.
- Subsidieverstrekking voor het instandhouden van kerken, zoals de kerken in Neeritter en Heythuysen.
- Bevorderen van de toegankelijkheid van monumenten en het versterken van de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze gemeente is hierbij ook een doel. Het Wehrmachtshuisje in Nunhem is hiervan een mooi voorbeeld.

In 2014 is het welstandsbeleid flink gewijzigd. Door grote delen van de gemeente welstandsvrij te verklaren is er meer ruimte om naar eigen wens en inzicht te bouwen of verbouwen. De focus bij het welstandsbeleid ligt op het buitengebied, bijzondere panden en kenmerkende kernen van de dorpen. Daar blijft de inzet van de gemeente gericht op het behouden en waar mogelijk verhogen van de aanwezige kwaliteiten.

2.02 De actualisatie en digitalisering van bestemmingsplannen is nagenoeg afgerond: voor alle 16 woonkernen zijn nieuwe bestemmingsplannen vastgesteld. Op het bedrijventerrein Neer na, hebben alle bedrijventerreinen een nieuw bestemmingsplan. Veel activiteiten waarvoor voorheen een procedure moest worden gevolgd, zijn nu rechtstreeks toegestaan, zoals een

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

bedrijf aan huis of Bed and Breakfast. Er is een traject gestart om de nieuwe plannen samen te voegen tot één bestemmingsplan voor de woonkernen, vast te stellen in 2016.

Eveneens in 2014 zijn veel meer bouwactiviteiten vergunningsvrij geworden. Veel bouwactiviteiten kunnen zonder vergunning worden uitgevoerd. Helaas zijn de regels van de Rijksoverheid zo ingewikkeld geworden, dat we hier toch veel vragen over krijgen bij de frontoffice. Ondanks het vergunning vrij worden van veel activiteiten, zien we dat het aantal aanvragen omgevingsvergunningen in 2015 op hetzelfde niveau ligt als in 2014 (resp. 274 en 284). Het economisch herstel is hier zichtbaar.

Het bestemmingsplan Buitengebied is in 2014 vastgesteld. In oktober 2015 heeft de Raad van State 60 beroepen tegen dit plan behandeld en in november is de uitspraak ontvangen. De uitspraak betekent dat het bestemmingsplan op een aantal onderdelen herzien moet worden. Het veeg- en reparatieplan Buitengebied 2016 voorziet hierin en is in voorbereiding.

Indicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid Streefwaarde Realisatie
3.01.1 Informatie woningvoorraden	Eigen administratie	Percentage

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
3301 - Volkshuisvesting	1.626.732	1.443.147	1.225.580	-217.567
3302 - Ruimtelijke plannen	1.939.207	2.056.106	1.472.575	-583.531
3303 - Bouw- en woningtoezicht	587.553	887.553	976.135	88.582
3304 - Woningbouw locaties	-28.195	-258.176	302.495	560.671
Saldo van Baten en Lasten	4.125.297	4.128.630	3.976.785	-151.845
Mutatie Reserves	-571.338	-196.786	-571.335	-374.549
Resultaat	3.553.959	3.931.844	3.405.450	-526.394
Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	379.841	468.769	840.732	371.963
Indirecte lasten	4.243.190	4.164.262	3.719.467	-444.795
Kapitaallasten	846.108	889.559	820.759	-68.800
TOTAAL LASTEN	5.469.139	5.522.590	5.380.957	-141.633
Baten	-1.343.842	-1.393.960	-1.404.172	-10.212
Saldo van Baten en Lasten	4.125.297	4.128.630	3.976.785	-151.845
Toevoeging(en) reserves		382.705	783.528	400.823
Onttrekking(en) reserves	-571.338	-579.491	-1.354.863	-775.372
Mutatie Reserves	-571.338	-196.786	-571.335	-374.549
Resultaat Thema	3.553.959	3.931.844	3.405.450	-526.394

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen

Volkshuisvesting

Lagere kapitaallasten i.v.m. doorschuiving gedeelte investering centrumvisie naar 2016. Hier staat een lagere onttrekking algemene reserve op 980 tegenover.

Tot en met 2014 zijn de geraamde en werkelijke onderhoudskosten verrekend met de voorziening onderhoud vastgoed. Bij de 3^e raadsrapportage 2015 heeft uw raad besloten om de voorziening onderhoud vastgoed vrij te laten vallen en € 381.000 toe te voegen aan de reserve vastgoed. Omdat in de 3^e raadsrapportage de geraamde onderhoudskosten niet zijn bijgesteld aan de verwachte werkelijke onderhoudskosten komen in 2015 op de producten/thema's de verschillen tot uitdrukking. Het voordelig verschil op dit thema bedraagt € 67.000 en betreft voornamelijk minder uitgaven op woonwagendplaatsen/woonwagens.

De per saldo hogere opbrengsten grond – en pachtzaken ad € 54.000 betreffen verkoop van enkele gronden boven 1.000 m2 en één incidentele 1 jarige verpachting.

Ruimtelijke plannen

In 2015 zijn € 100.000 inkomsten grex wet geraamd uit overeenkomsten in relatie tot veeg- en reparatieplan buitengebied. Er is gecontracteerd voor ruim € 90.000 met initiatiefnemers welke 'meeliften' met het veeg- en reparatieplan buitengebied. De betalingsverplichting ontstaat bij ter inzagelegging van het ontwerp. Mede als gevolg van de uitspraak van de Raad van State over het bestemmingsplan Buitengebied, zal dit eerst in 2016 aan de orde zijn.

Via de gecommiteerde reserve is € 83.500 overgeheveld voor de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, de gemeentelijke bijdrage in de ontwikkeling van Zevenellen en uitvoering van het plan van aanpak Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving.

De lagere kapitaallasten ad € 48.000 betreffen doorschuiving investering "kosten verband houdende met o.a. faillissement projectontwikkelaars" naar 2016. Hier staat een lagere onttrekking reserve grondexploitatie op 980 tegenover.

Bouw- en woningtoezicht

In de 3e rrap 2015 is € 300.000 bouwleges afgeraamd, daar de verwachting was dat de gerealiseerde inkomsten fors lager zouden zijn dan het begrote bedrag ad € 666.000. Achteraf bleken de werkelijke legesontvangsten over november en december 2015 rond € 35.000 hoger te zijn dan verwacht.

Woningbouwlocaties

Voor een toelichting op gronden in exploitatie en in voorraad en strategische gronden, wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Grondexploitatie	I	winst diverse bestemmingsplannen	229.981	521.949	-291.968
T	Grondexploitatie	I	opbrengst grondverkoop < 1.000 m2	74.244	89.354	-15.110
T	Landschapontwikkeling	I	bijdrage vanuit Reppelveld	0	10.350	-10.350
T	Gecommiteerde reserve	I	storting diversen 2015	0	83.395	-83.395
T	Groenfonds	I	kwaliteitsbijdragen derden	78.480	78.480	
			Totaal stortingen	382.705	783.528	-400.823
O	Grondexploitatie	S	aanwending t.b.v. exploitatie	-100.000	-100.000	
O	Grondexploitatie	I	verlies diverse bestemmingsplannen	0	-833.819	833.819
O	Grondexploitatie	I	extra afschr. faillissements- en kosten projectontwikkelaars	-47.134	-12.111	-35.023
O	Algemene reserve	I	extra afschrijving centrumvisie Heythuysen	-316.917	-293.493	-23.424
O	Algemene reserve	I	bestemming resultaat jaarrekening 2014 SBHH	-102.300	-102.300	
O	Groenfonds	I	extra afschrijving pilotproject volkstuinen	-3.140	-3.140	
O	Groenfonds	I	bijdrage "project sloop Mennesweg"	-10.000	-10.000	
			Totaal onttrekkingen	-579.491	-1.354.863	775.372

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoe rekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Vershil
3301 Volkshuisvesting	931.982	878.768	-53.214
3302 Ruimtelijke plannen	1.879.575	1.390.104	-489.471
3303 Bouw- en woningtoezicht	1.242.980	1.358.759	115.779
3304 Woningbouw locaties	39.805	22.096	-17.709
Thema 303 Wonen en bouwen	4.094.342	3.649.547	-444.795

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	4.252.333	375.778	468.769	369.449	350.089	350.333
Indirecte lasten	4.451.060	4.243.190	4.164.262	4.162.327	4.162.327	4.162.327
Kapitaallasten	651.027	777.586	889.559	1.160.301	400.569	390.990
TOTAAL LASTEN	9.354.420	5.396.554	5.522.590	5.692.077	4.912.985	4.903.650
Baten	-2.096.201	-2.386.217	-1.393.960	-1.466.606	-1.250.805	-1.246.667
Saldo van Baten en Lasten	7.258.219	3.010.337	4.128.630	4.225.471	3.662.180	3.656.983
Toevoeging(en) reserves	223.432	4.677.520	382.705	200.520		
Onttrekking(en) reserves	-4.024.658	-4.332.159	-579.491	-875.471		
Mutatie Reserves	-3.801.226	345.361	-196.786	-674.951		
Resultaat Thema	3.456.993	3.355.698	3.931.844	3.550.520	3.662.180	3.656.983

Investerings

Investerings	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
73410001 - Uitvoering pilotproject volkstuinen HH	7.352	3.646		3.706
73419000 - overige gronden niet voor de o.d.bestemd	546.603	542.653		3.950
73419003 - Gronden De Bevelanden fase II	335.529	335.529		
73419004 - Gronden Hunsel Brugger	199.953	199.953		
73419005 - Gronden Ittervoort Noord fase II	165.000	165.000		
73419006 - Haler III		56.092		-56.092
73419007 - Ittervoort- Napoleonsweg		49.367		-49.367
78100001 - Regeling ruimte voor ruimte (HE)	157.218	181.713		-24.495
78100011 - Kosten fin.problemen projectontw.woningb	154.500	19.477		135.023
78100012 - Structuurvisie Buggenums veld				
78200002 - Verkoop pand Dorpstraat 24, Horn		285.571		-285.571
78220011 - Uitvoering centrumvisie Heythuysen	1.327.170	569.139		758.031
78220012 - Structuurbeelden Haalen-Horn		108.202		-108.202
78229000 - Invoering startersleningen		787.549		-787.549
Saldo	2.893.325	3.303.891		-410.566

Toelichting:

Bovengenoemd overzicht geeft gesaldeerde bedragen (lasten-/-baten) weer.

78100001 - Regeling ruimte voor ruimte

De Provincie heeft aangegeven tot uitbetaling over te gaan bij afronding / beëindiging Ruimte voor Ruimte. Dit is niet op korte termijn te verwachten. Is regelmatig terugkerend onderwerp in ambtelijk overleg met de provincie.

78220012 - Structuurbeelden Haalen-Horn

Bij de bestemming van het rekeningsaldo 2014 is cf. B&W-besluit d.d. 11.11.2014 en na instemming van de gemeenteraad bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 de boekwaarde verlaagd met een bedrag van € 105.237(cf. 3e rrap 2015).

78200002 - Verkoop pand Dorpstraat 24, Horn

De verwachting is dat het pand in 2016 wordt verkocht.

78229000 - Invoering startersleningen

Op rekening-courant van SVN is per 31-12-2015 € 103.000 aan aflossingen ontvangen. Uitgangspunt in het raadsbesluit m.b.t. startersleningen is dat deze middelen terugvloeien naar de gemeente. Bij de evaluatie van de startersleningen begin 2016 zal bezien worden of de ontvangen aflossing beschikbaar blijft voor nieuwe startersleningen.

	krediet	uitgaven	baten	vpl	afb.vpl.2016	restant 01.01.2016
verstr. Langl.geldlening	900.000	890.467				9.533
aflossing geldlening	-900.000		-102.918			-797.082
	-	890.467	-102.918			-787.549

Bezuinigingen

		bezuinigingsbedrag (cum)				
Nr bezuiniging		2015	2016	2017	2018	2019
1	Planschade	30.000	30.000	30.000	30.000	
2	Kwaliteitscommissie	10.000	10.000	10.000	10.000	
3	Bouw- en woningtoezicht	10.000	10.000	10.000	10.000	
4	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit	16.000	16.000	16.000	16.000	

Toelichtingen op Bezuinigingen

2 Kwaliteitscommissie
2015

Programma	PR3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
Thema	T304 - Milieu
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	Piet Verlinden
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

De gemeente heeft een duurzame, schone, veilige en gezonde leefomgeving gerealiseerd.

Thema *Milieu* omvat de volgende onderdelen:

- Afvalverwijdering
- Milieubeheer
- Duurzaamheid
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Duurzaamste gemeente
Er is in samenwerking met partners een basis gelegd voor Leudal als duurzaamste gemeente in Midden-Limburg in 2020.
- 2 Wet milieubeheer
Leudal heeft voldaan aan de inzamelverplichtingen van de Wet Milieubeheer.
- 3 Milieucompartimenten
Leudal heeft voldaan aan wettelijke en lokale bepalingen van de milieucompartimenten.
- 4 Regels
De naleving van regels is bevorderd.

Wat hebben we bereikt

- 1 Toelichting
Leudal is door goede samenwerking met partners en betrokkenheid bij lokale burgerinitiatieven vooruitstrevend op het gebied van duurzaamheid. Mede daardoor is Leudal de trekker van het werkveld Economie en Energie in de Samenwerking Midden Limburg. Via een regionale energievisie zal op lokaal niveau met energiecoöperaties en andere stakeholders nog meer energie worden bespaard en zal Leudal nog duurzamer worden.

Het niveau van afvalinzameling is, mede door de goede samenwerking met Reinigingsdienst Maasland en Afvalsamenwerking Limburg, al geruime tijd hoog. Burgers worden goed geïnformeerd en zijn over het algemeen tevreden over afvaldienstverlening. Afvalscheiding wordt bovendien nog steeds verbeterd.

Door saneringsoperaties op het gebied van geluid en bodem is de kwaliteit van de leefomgeving op diverse plaatsen in Leudal beter geworden. Hoewel op het gebied van lucht en geur wordt voldaan aan de normen is het, vanwege het toenemend aantal inspraakreacties bij procedures voor veehouderij gerelateerde activiteiten, nodig dat nadrukkelijke aandacht blijft voor de vaak tegengestelde belangen tussen bedrijven en bewoners in het buitengebied

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Energie, voeding en mobiliteit
Initiatieven en investeringen in Leudal hebben een nadrukkelijke focus op energie, voeding en mobiliteit.
- 2.01 Inzamelstructuur
Er is een duurzame inzamelstructuur voor afval gerealiseerd.
- 3.01 Geluidsbelasting
De gemeente heeft voldaan aan de wettelijke en lokale bepalingen rond geluidsbelasting wegverkeers- en industrielawaai.
- 3.02 Luchtkwaliteit
De gemeente heeft voldaan aan de wettelijke en lokale bepalingen rond luchtkwaliteit.
- 3.03 Externe veiligheid
De gemeente heeft voldaan aan de wettelijke eisen en lokale bepalingen rond externe veiligheid.
- 3.04 Bodemkwaliteit

Subdoel: Wat doen we daarvoor

De gemeente heeft voldaan aan de wettelijke en lokale bepalingen rond bodemkwaliteit.

3.05 Vergunningen/meldingen milieu

De gemeente heeft voldaan aan de wettelijke en lokale bepalingen rond procedures vergunningen/meldingen op het gebied van milieu.

4.01 Overtredingen

De op grond van het Uitvoeringsprogramma (UP) geprioriteerde overtredingen zijn voorkomen en er is tegen opgetreden (preventief en repressief).

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

1.01 Toelichting

De realisatie van de vijfde windmolen in Neer en de waterkrachtsentrale bij de restauratie van de Sint Elisabethsmolen in Haelen zijn prominente voorbeelden van het duurzaamheidsstreven van Leudal. Dit zal komende jaren worden versterkt door het Nationale Energieakkoord waarin is opgenomen dat 14% van de energie in 2020 afkomstig is uit hernieuwbare bronnen en dat er jaarlijks 1,5% energie bespaard wordt.

Met het realiseren van een ondergrondse wijkmilieupark bij de Jumbo in Heythuysen, het uitbreiden van gesorteerd verpakkingsafval met drankenkartons en het uitvoeren van een extra nascheiding op het huishoudelijk restafval bij particulieren, is bijgedragen aan een nog duurzamere inzamelstructuur.

In 2015 hebben diverse saneringen plaatsgevonden die de kwaliteit van de leefomgeving hebben verbeterd. Het saneringsproject voor 134 geluidbelaste woningen langs drukke wegen is afgerond. Nadat de woningen met de hoogste belasting (A-lijst) zijn gesaneerd, is inmiddels ook begonnen met het geluidsaneringsproject voor circa 240 woningen met een iets lagere belasting (B-lijst).

Daarnaast is de geluidzone rondom het bedrijventerrein Haelen (Windmolenbos/Zevenellen) geactualiseerd en zijn de hiervoor benodigde procedures besluiten hogere grenswaarden zonder bezwaarschriften afgerond.

Het Project Actief Bodembeheer de Kempen is afgerond en daarmee zijn de zinkassen in wegen en erven verwijderd. In 2015 is gebleken dat het aantal asbestsaneringen enorm toeneemt. Doordat vanaf 2024 asbestdaken in Nederland verboden zijn, zal komende jaren intensieve afstemming nodig zijn tussen vergunningverlening en toezicht om de gevaaraspecten via ketenbeheer in te dammen.

Alle verleende vergunningen en ingediende meldingen op het gebied van Milieu zijn binnen de gestelde termijnen en zonder opmerkingen over de dienstverlening afgehandeld. Desondanks worden m.b.t. veehouderijen in toenemend mate inspraakreacties ingediend. Het is voor komende jaren nodig hier aandacht voor te houden en bijvoorbeeld in een vooroverlegfase de dialoog tussen initiatiefnemer en omwonenden te faciliteren.

Indicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
2.01.1 Aantal keren opruimen zwerfafval door de Westrom	RD Maasland	Aantal		

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
3401 - Afvalverwijdering	-219.867	-435.637	-268.869	166.768
3402 - Milieubeheer	931.751	932.955	884.033	-48.922
3403 - Duurzaamheid	82.855	82.855	23.051	-59.804
Saldo van Baten en Lasten	794.739	580.173	638.215	58.042
Mutatie Reserves	-266.444	-104.316	-104.316	0
Resultaat	528.295	475.857	533.899	58.042

exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	2.337.156	2.331.292	2.148.119	-183.173
Indirecte lasten	1.099.625	1.101.907	1.188.149	86.242
Kapitaallasten	36.916	28.214	242.818	214.604
TOTAAL LASTEN	3.473.697	3.461.413	3.579.086	117.673
Baten	-2.678.958	-2.881.240	2.940.871	-59.631
Saldo van Baten en Lasten	794.739	580.173	638.215	58.042
Toevoeging(en) reserves	2.763	2.496	2.496	0
Onttrekking(en) reserves	-269.207	-106.812	-106.812	0
Mutatie Reserves	-266.444	-104.316	-104.316	0
Resultaat Thema	528.295	475.857	533.899	58.042

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen:

Afvalverwerking

In de begroting 2015 is uitgegaan van onttrekking uit voorziening afval van € 200.000, terwijl nu € 214.000 gestort wordt in de voorziening afval. De voornaamste oorzaken hiervoor zijn:

lagere kosten BTW component	-150.000
lagere kosten toerekening kostenplaatsen	-98.000
lagere kosten verwerken restafval	-64.000
lagere bijdrage inzamelvergoeding afval	-30.000
hogere bijdrage kosten zwerfafval	30.000
lagere diverse kosten	-15.000
hogere opbrengst afvalstoffenheffing	27.000

De kapitaallasten zijn € 215.000 hoger dan opgenomen in de begroting. In 2015 is in totaal € 200.000 extra afgeschreven op de ondergrondse containers. Conform B& W besluit van 22 december 2015 zijn deze ondergrondse containers overgedragen aan RD Maasland. Hier staat ook een bijdrage van Maasland ad € 200.000 tegenover. Op milieustraat HH is extra € 15.000 afgeschreven.

De hogere opbrengst afvalstoffenheffing wordt voornamelijk veroorzaakt door de toeslag containervolume.

Milieubeheer

Voor de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening en toezicht bij voormalige provinciale inrichtingen is via de algemene uitkering € 73.000 ontvangen. Vanuit deze voormalige provinciale inrichtingen zijn in 2015 geen vergunning gerelateerde taken uitgevoerd (wel toezicht

en handhaving). Vandaar dat ook geen kosten zijn gemaakt. In 2015 zijn de kosten voor handhavingsacties lager dan geraamd.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Revolverend duurzaamheidsfonds	S	rente	2.496	2.496	
			Totaal stortingen	2.496	2.496	0
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	taakmutatie provinciale taken MBW/VTH	-73.275	-73.275	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending diversen	-33.537	-33.537	
			Totaal onttrekkingen	-106.812	-106.812	0

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
3401 Afvalverwerking	249.660	152.309	-97.351
3402 Milieubeheer	792.110	822.140	30.030
3403 Duurzaamheid	57.855		-57.855
			0
Thema 304 Milieu	1.099.625	974.448	-125.177

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31-8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	2.588.667	2.409.265	2.331.292	2.404.300	2.376.141	2.371.106
Indirecte lasten	1.098.708	1.099.625	1.101.907	1.099.625	1.099.625	1.099.625
Kapitaallasten	20.962	24.117	28.214	35.603	39.020	37.941
TOTAAL LASTEN	3.708.338	3.533.007	3.461.413	3.539.528	3.514.786	3.508.672
Baten	-2.995.398	-2.707.007	-2.881.240	-2.959.374	-2.939.026	-2.938.764
Saldo van Baten en Lasten	712.940	826.000	580.173	580.154	575.760	569.908
Toevoeging(en) reserves	169.990	2.400	2.496	1.995	1.843	1.691
Onttrekking(en) reserves	-169.514	-305.978	-106.812	-73.275	-73.275	-86.582
Mutatie Reserves	476	-303.578	-104.316	-71.280	-71.432	-84.891
Resultaat Thema	713.416	522.422	475.857	508.874	504.328	485.017

Investeringsen

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
77210007 - Ondergrondse milieuparkjes 2013	37.500	37.500		
77210009 - Ondergrondse mileuparkjes 2014	15.810	15.810		
77210010 - Ondergr.milmparkejs hoogbouw/app 2014	0			
77210011 - Ondergrondse milieuparkjes 2015	0			
77210012 - Mil.parkjes hoogbouw/appartementen hoogb	0			
Saldo	53.310	53.310		

Toelichting

77210010 t/m 77210012 - Milieuparkjes

Conform besluit 22 december 2015 van het College van Burgemeester en Wethouders zijn de ondergrondse containers overgedragen aan Reinigingsdienst Maasland.

Bezuinigingen

bezuinigingsbedrag (cum)					
Nr bezuiniging	2015	2016	2017	2018	2019
1 Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	-
	31.000	31.000	31.000	31.000	

Toelichtingen op Bezuinigingen

1 Afvalstoffenheffing

2015 Met het vaststellen van de nieuwe tarieven afvalstoffenheffing is de ombuiging gerealiseerd.

Programma	PR4 Sterk besturen en organiseren
Thema	T401 - Dienstverlening aan raad
Themaverantwoordelijke	Wim Cornelissen
Portefeuillehouder(s)	Arno Verhoeven
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

De gemeente is bestuurd.

Thema *Dienstverlening aan raad* omvat de volgende onderdelen:

- Volksvertegenwoordiging
- Controlerende taak raad
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Burgers gehoord
Burgers, bedrijven en instellingen zijn gehoord en betrokken.
- 2 Betrouwbaar
Het bestuur is goed en betrouwbaar geweest voor burgers, bedrijven en instellingen.
- 3 Naleving regels
Er is gezorgd voor naleving van regels en afspraken.

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid Streefwaarde Realisatie	
1.1 Ruimte realiseren ideeën / initiatieven (percentage positief)	WSJG	Percentage	
2.1 Vertrouwen in bestuur (percentage positief)	WSJG	Percentage	
2.2 Waardering samenwerking	WSJG	Tekst	
3.1 De gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels	WSJG Burgerpeiling	Punten uit 10	

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Volksvertegenwoordiging
Het volk is vertegenwoordigd.
- 2.01 Kaders
Kaders voor het gemeentebestuur zijn gesteld.
- 2.02 Zeggen en doen
Er is gedaan wat is gezegd en gezegd wat is gedaan.
- 3.01 Controle
Het gemeentebestuur is gecontroleerd.

Wat hebben we nog meer gedaan?

De verantwoording vindt plaats via het jaarverslag raadsgriffie 2015.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
4101 - Volksvertegenwoordiging	782.351	793.924	770.791	-23.133
4102 - Controlerende taak raad	68.983	68.983	70.058	1.075
Saldo van Baten en Lasten	851.334	862.907	840.849	-22.058

Mutatie Reserves

Resultaat	851.334	862.907	840.849	-22.058
------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	444.834	446.407	448.548	2.141
Indirecte lasten	412.850	412.850	388.651	-24.199
Kapitaallasten	3.650	3.650	3.650	0
TOTAAL LASTEN	861.334	862.907	840.849	-22.058
Baten	-10.000	0		0
Saldo van Baten en Lasten	851.334	862.907	840.849	-22.058

Toevoeging(en) reserves

Onttrekking(en) reserves

Mutatie Reserves

Resultaat Thema	851.334	862.907	840.849	-22.058
------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
4101 Volksvertegenwoordiging	368.262	351.654	-16.608
4102 Controlerende taak raad	43.983	36.392	-7.591
Thema 401 Dienstverlening aan raad	412.245	388.046	-24.199

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	438.027	454.834	446.407	435.512	435.512	435.512
Indirecte lasten	414.662	414.888	412.850	413.287	413.287	413.287
Kapitaallasten	2.496	3.802	3.650	1.481	1.419	
TOTAAL LASTEN	855.185	873.524	862.907	850.280	850.218	848.799
Baten			0	-73.000	-73.000	-73.000
Saldo van Baten en Lasten	855.185	873.524	862.907	777.280	777.218	775.799
Toevoeging(en) reserves	0	0				
Onttrekking(en) reserves	0	0				
Mutatie Reserves	0	0				
Resultaat Thema	855.185	873.524	862.907	777.280	777.218	775.799

Bezuinigingen

bezuinigingsbedrag (cum)					
Nr bezuiniging	2015	2016	2017	2018	2019
1 Raadsgriffie	5.000	5.000	5.000	5.000	
2 Raadsgriffie	15.000	15.000	15.000	15.000	
3 Rekenkamer	0	15.000	15.000	15.000	

Programma	PR4 Sterk besturen en organiseren
Thema	T402 - Dienstverlening bestuur en organisatie
Themaverantwoordelijke	Leon Jeurinck
Portefeuillehouder(s)	Arno Verhoeven; Piet Verlinden
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Er is een slanke en flexibele organisatie die zorgt voor een goed functionerende gemeente.

Thema *Dienstverlening bestuur en organisatie* omvat de volgende onderdelen:

- Interne dienstverlening
- Samenwerking
- ONS Leudal
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Klantgestuurde organisatie
De eerste aanzet van de netwerkorganisatie is gerealiseerd zoals beschreven in Vitaal Leudal.
- 2 Ondersteuning bestuur en organisatie
De kwaliteit van de ondersteuning aan bestuur en organisatie is verbeterd, kosten zijn gereduceerd en de gemeente is minder kwetsbaar op personeel geworden.
- 3 Vastgoed
Gemeentelijk vastgoed is gereduceerd.

Wat hebben we bereikt

- 1 Er is inmiddels een nieuw organisatie ontwikkelingstraject ONS LEUDAL ingezet; afgestemd op de actuele situatie waarin de organisatie zich bevindt.
- 2 Er wordt hard gewerkt om de basis weer op orde te krijgen.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Organisatie ontwikkeling
De activiteiten van Vitaal Leudal zijn uitgevoerd.
- 2.01 Digitaal zaakgericht
Alle producten en diensten zijn in 2017 digitaal, zaakgericht gerealiseerd. Centralisatie en kanalisering zijn uitgangspunt.
- 2.02 Informatie
We beschikken over toegankelijke en duidelijke informatie. De administratie's, waaronder de basisregistraties zijn op orde.
- 2.03 Werkgever
Leudal is een aantrekkelijke werkgever met kwalitatief goede medewerkers die flexibel inzetbaar zijn.
- 2.04 Advies
Er is professioneel ambtelijk advies gegeven.
- 2.05 Begroting
De begroting is structureel in evenwicht en de jaarrekening is goedgekeurd door de accountant.
- 2.06 Samenwerking
Samenwerkingsverbanden met meerwaarde zijn gerealiseerd.
- 2.07 Uitbesteding
Kwaliteit uitbestede diensten is geborgd.
- 3.01 Vastgoed
Gemeentelijk vastgoed is gereduceerd.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 1.01 Er is een nieuw organisatieontwikkeltraject ONS LEUDAL gestart en zal de komende tijd verder uitgevoerd worden.

Wat hebben we ervoor gedaan Subdoel

- 2.01 Leudal brengt momenteel stand van zaken in beeld en bekijkt wat er eventueel aanvullend nodig is om de doelstellingen te realiseren.
- 2.02 Jaarlijks vindt op initiatief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken een zelfevaluatie plaats. In 2015 is deze met goed gevolg doorlopen.
- 2.03 Leudal biedt opleidings- en ontwikkelingsmogelijkheden aan alle medewerkers en zet in op duurzame inzetbaarheid o.a. via de generatiepactregeling.
- 2.04 Leudal zet in op het professionaliseren van de adviesfunctie.
- 2.06 Leudal beziet momenteel waar mogelijkheden en kansen zijn om samen te werken binnen de kaders van onze gemeente.
- 3.01 Sinds 2012 zijn ruim twintig gemeentelijke panden verkocht met een opbrengst van ca. € 3.000.000. Naast deze reductie is het aantal niet gemeentelijke accommodaties (dorpshuizen, BMV's) die op basis van het raadsbesluit van april 2012 verworven zouden moeten worden, niet meer opgenomen in de lijst van gemeentelijk vastgoed. Dit conform het raadsbesluit van november 2014 om geen gemeentelijke panden/accommodaties meer te verwerven.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
4201 - Interne dienstverlening	3.091.968	1.160.596	928.133	-232.463
4202 - Samenwerking	231.555	223.150	308.192	85.042
4203 - ONS Leudal		157.943	155.023	-2.920
Saldo van Baten en Lasten	3.323.523	1.541.689	1.391.348	-150.341
Mutatie Reserves	-405.868	665.534	937.599	272.065
Resultaat	2.917.655	2.207.223	2.328.947	121.724
Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	1.052.261	1.325.733	1.536.510	210.777
Indirecte lasten	2.688.989	2.613.677	2.995.835	382.158
Kapitaallasten	13.095	4.690	4.690	0
TOTAAL LASTEN	3.754.345	3.944.100	4.537.035	592.935
Baten	-430.822	-2.402.411	-3.145.687	-743.276
Saldo van Baten en Lasten	3.323.523	1.541.689	1.391.348	-150.341
Toevoeging(en) reserves	108.028	1.537.145	1.841.505	304.360
Onttrekking(en) reserves	-513.896	-871.611	-903.906	-32.295
Mutatie Reserves	-405.868	665.534	937.599	272.065
Resultaat Thema	2.917.655	2.207.223	2.328.947	121.724

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen:

Interne dienstverlening

Mutaties in het aantal deelnemers aan de pensioenvoorziening en de wachtgeldvoorziening leidt tot € 104.000 lagere kosten.

De digitalisering van de gemeentelijke publicaties leidt tot een structurele besparing € 16.500 op de publicatiekosten.

De belangrijkste afwijkingen overige baten en lasten ontstaan door de toevoeging van € 31.000 aan de voorziening dubieuze debiteuren en het onderzoek naar de aanbesteding van de bibliotheek ad € 30.000.

Het restant budget pakket Navigus wordt via de gecommiteerde reserve naar 2016 overgeheveld. Het pakket Navigus moet worden afgestemd op de doorontwikkeling van de begroting.

Samenwerking

Voor de hogere toerekening Samenwerking Midden Limburg vanuit de kostenplaatsen ad € 84.700 wordt verwezen naar de algemene toelichting kostenplaatsen.

Ons Leudal

Om goed inzicht te krijgen in het takenpakket, de bijbehorende functies en formatiesterkte voor de nieuwe organisatie is een inventarisatie uitgevoerd van alle werkprocessen. De kosten van deze redesign werkprocessen worden gedekt uit de reserve bedrijfsvoering.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Dekkingsreserve BMV Heythuysen	I	verkoop vrm. Bibliotheek	167.200	167.200	
T	Dekkingsreserve BMV Grathem	I	inzet vrijkomende percelen Grathem	160.000	160.000	
T	Vastgoed	I	huuropbrengsten panden in verkoop	38.172	38.172	
T	Dekkingsreserve verbouw werf Hunsel	S	rente	43.280	43.280	
T	Dekkingsreserve gemeentehuis Leudal	S	rente	61.688	61.688	
T	Gecommiteerde reserve	I	stortingen diversen 2015		219.716	-219.716
T	Bedrijfsvoering	I	niet benutte P gelden	425.400	501.904	-76.504
T	Bedrijfsvoering	I	vrijval voorziening wachtgeld	69.125	69.125	
T	Bedrijfsvoering	I	inkoopbureau	110.000	118.140	-8.140
T	Algemene reserve	I	hogere opbrengst verkoop Not. Ruttenlaan 13-15	80.966	80.966	
T	Vastgoed	I	vrijval (ged) voorziening onderhoud vastgoed	381.314	381.314	
			Totaal stortingen	1.537.145	1.841.505	-304.360
O	Dekkingsreserve BMV Grathem	I	afboeking boekwaarde i.v.m. nieuwbouw	-67.215	-67.215	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	taakmutatie provinciale taken MBW/VTH	-18.000	-18.000	
O	Boekwinst Essent	S	kapitaallasten informatievoorziening	-20.159	-20.159	
O	Vastgoed	I	kosten panden in verkoop	-23.285	-8.023	-15.262
O	Dekkingsreserve verbouw werf Hunsel	S	kapitaallasten	-91.369	-91.369	
O	Dekkingsreserve gemeentehuis Leudal	S	kapitaallasten	-97.814	-97.814	
O	Gecommiteerde reserve	I	aanwending diversen	-307.793	-307.793	
O	Bedrijfsvoering	I	aanwending diversen 2015	-245.976	-293.533	47.557
			Totaal onttrekkingen	-871.611	-903.906	32.295

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
4201 Interne dienstverlening	2.443.550	2.737.886	294.336
4202 Samenwerking	84.075	169.259	85.184
Thema 402 Dienstverlening bestuur en organisatie	2.527.625	2.907.145	379.520

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	1.880.281	3.038.646	1.325.733	1.009.719	979.619	944.102
Indirecte lasten	3.405.110	2.732.117	2.613.677	2.474.156	3.330.652	3.145.388
Kapitaallasten	16.866	4.095	4.690	-849	21.364	23.171
TOTAAL LASTEN	5.302.257	5.774.858	3.944.100	3.483.026	4.331.635	4.112.661
Baten	-2.689.900	-2.256.046	-2.402.411	-1.415.110	-1.323.438	-2.747.405
Saldo van Baten en Lasten	2.612.357	3.518.812	1.541.689	2.067.916	3.008.197	1.365.256
Toevoeging(en) reserves	2.514.782	3.253.075	1.537.145	651.178	97.389	93.599
Onttrekking(en) reserves	-1.558.414	-3.497.166	-871.611	-434.982	-506.128	-490.817
Mutatie Reserves	956.369	-244.091	665.534	216.196	-408.739	-397.218
Resultaat Thema	3.568.726	3.274.721	2.207.223	2.284.112	2.599.458	968.038

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
70050001 - Nieuw beleid regionale opgave	11.904	11.904		
70050004 - Projecten regionale samenwerking	83.216			83.216
70051000 - Transformatie Soerendonck Maasfront	172.500	-89.241	13.498	248.243
70522050 - Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2014	69.736	69.736		
70522051 - Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2014	11.750	11.750		
70522052 - Externe E-dienstverlening fase 1 en 2	508.554	508.554		
70522053 - Informatiebeveiliging	100.000	19.318		80.682
70522054 - Interne E-dienstverlening fase 1	150.000	130.167		19.833
70522055 - Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2015	734.232	134.219		600.013
70522056 - Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2015	1.113.596	164.443		949.153
70522064 - Vervanging telefonie 2014 (vast+mobiel)	340.000	162.099		177.901
70522065 - Vervanging Wifi 2014	60.000			60.000
70522066 - Vervanging toegangsbeveiliging	30.000			30.000
70522067 - Vervanging klantgeleidingssysteem KCC	35.000			35.000
70522068 - Externe E-dienstverlening fase 3	448.844		19.784	429.060
70522069 - Interne E-dienstverlening fase 2	100.000			100.000
70536014 - Vervanging werkmaterieel 2014	134.500	87.081		47.419
70536015 - Aanschaf vervoermiddelen 2014	182.997	182.997		
70536017 - Vervanging werkmaterieel 2015	107.000	51.695		55.305
Saldo	4.393.828	1.444.722	33.282	2.915.824

Toelichting

Bovenstaand overzicht geeft gesaldeerde bedragen (lasten -/- baten) weer.

Bezuinigingen

bezuinigingsbedrag (cum)						
Nr bezuiniging		2015	2016	2017	2018	2019
1	Representatie en kabinetszaken	15.000	7.500	7.500	7.500	
2	Nieuwe ontwikkelingen	20.000	20.000	20.000	20.000	
3	Voorlichting	10.000	10.000	10.000	10.000	
4	Ad hoc kosten	20.000	20.000	20.000	20.000	
5	Internationale samenwerking	4.500	4.500	4.500	14.067	
6	Accountantskosten	10.000	10.000	10.000	10.000	
7	P-taakstelling	527.133	628.684	629.184	1.629.184	
8	Taakstelling accommodaties, vastgoed en sport	660.000	800.000	1.100.000	1.600.000	

Toelichtingen op Bezuinigingen op product niveau

6 P-taakstelling

2015 De P-taakstelling 2015 is gerealiseerd. Enerzijds door een structurele ombuiging van 6,25 fte (€ 343.635) en anderzijds door een incidentele inzet van de reserve bedrijfsvoering (niet benutte P-budgetten ad € 183.498).

7 Taakstelling accommodaties, vastgoed en sport

2015 Om de ombuiging op vastgoed te realiseren is in 2015 op basis van calamiteiten onderhoud gepleegd (break down onderhoud). Daarbij is het veilig gebruik kunnen blijven maken de panden een vereiste. Het terugbrengen van het onderhoudsniveau tot het door uw raad vastgestelde niveau 4 heeft in 2015 niet tot kapitaalvernietiging geleid. Verder is in 2015 ingezet op het versneld verkopen van gemeentelijk vastgoed en zijn geen gemeentelijke panden/accommodaties meer verworven. Door deze maatregelen is in 2015 een substantiële besparing op vastgoed van € 600.000 incidenteel gerealiseerd. De taakstelling van € 660.000 voor de korte termijn is daarmee voor 90% incidenteel gerealiseerd. Verklaring hiervoor is de beperkte vraag naar zakelijk vastgoed. De aantrekkende economie heeft zich nog niet vertaald in een aantrekkende vraag op de (zakelijke) vastgoedmarkt.

In onderstaande tabel is het verloop van de ombuiging vastgoed voor 2015 gespecificeerd.

Realisatie ombuiging Vastgoed 2015	
Onderhoud vastgoed bijgestelde begroting 2015	1.079.828
werkelijke uitgaven onderhoud 2015	-525.140
lagere onderhoudskosten in 2015	554.688
te realiseren ombuiging vastgoed	660.000
bijdrage aan ombuiging vastgoed	
- lagere onderhoudskosten	-554.688
- verkoop tennishal Leistert	-44.675
niet gerealiseerde ombuiging vastgoed 2015	60.637

1 Internationale samenwerking

2015 In 2013 heeft de raad besloten de stedenband met 3 jaar te verlengen (2014 t/m 2016). In november 2014 besloot de raad middels vaststelling begroting de stedenband ingaande 1 januari 2015 te beëindigen. Hierop heeft het college eind november 2015 besloten dit raadsbesluit ongedaan te maken omdat er een jaar eerder besloten was de stedenband 3 jaar te continueren en dit ook met Pogorzela was gecommuniceerd. en we een onbetrouwbare partner zouden zijn wanneer we deze toezegging niet zouden aanhouden. Voor 2016 is er dus sprake van een budget bestuurlijke uitwisseling ad € 2.500 + subsidie t.b.v. comité van € 1.500 (mits raad op 16-2-2016 anders gaat besluiten).

Programma	PR4 Sterk besturen en organiseren
Thema	T403 - Dienstverlening aan burgers
Themaverantwoordelijke	Ron Caris
Portefeuillehouder(s)	S. Backus
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Hoofddoel

Leudal heeft snelle, kwalitatief goede en toegankelijke dienstverlening gerealiseerd, die aansluit bij de wensen van de klant.

Thema *Dienstverlening aan burgers* omvat de volgende onderdelen:

- Doorontwikkeling externe dienstverlening
- Verkiezingen
- Mutaties reserves

Doel: Wat wilden we bereiken

- 1 Regie op (door)ontwikkeling
Organisatiebreed heeft regie plaatsgevonden op de (door)ontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening en beleid. Burgers, bedrijven en instellingen zijn hierbij betrokken.
- 2 Dienstverlening vanuit centraal onderdeel
Dienstverlening is zoveel mogelijk verleend vanuit een centraal onderdeel van de organisatie via de kanalen website, telefoon, balie (op locatie) en post.
- 3 Invloed stemgerechtigden
Stemgerechtigden zijn in staat gesteld om invloed uit te oefenen op de samenstelling van openbare bestuursorganen.

Doelindicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
1.1 Waardering burgers algehele dienstverlening	WSJG	Tekst		
1.2 Waardering dienstverlening percentage ontevreden	WSJG	Percentage		
1.3 Waardering ondernemer dienstverlening	Ondernemingspeiling	Tekst		
1.4 Algemene waardering dienstverlening	Check Your Service	Percentage		
3.1 Opkomstpercentage gemeenteraadsverkiezingen	WSJG	Percentage	55,2%	

Wat hebben we bereikt Doelindicatoren

- 1.1 In 2015 vindt geen onderzoek "Waar staat je gemeente" plaats.
- 1.2 In 2015 vindt geen onderzoek "Waar staat je gemeente" plaats.
- 3.1 In 2015 hebben geen gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden.
Het opkomstpercentage bij de Waterschaps- en Provinciale verkiezingen bedroeg resp. 43,47% en 47,65%.

Subdoel: Wat doen we daarvoor

- 1.01 Antwoordconcept
Leudal heeft dienstverlening geleverd volgens fase 4 van het antwoordconcept.
- 1.02 Servicenormen
Leudal heeft dienstverlening geleverd volgens vastgestelde servicenormen.
- 1.03 Vraaggestuurde dienstverlening
Leudal heeft een vraaggestuurde dienstverlening gerealiseerd.
- 2.01 Digitaal
Digitaal en website zijn gehanteerd als voorkeurskanalen.
- 3.01 Invloed stemgerechtigden

Thema Dienstverlening aan burgers omvat de volgende onderdelen:

Stemgerechtigden zijn in staat gesteld om invloed uit te oefenen op de samenstelling van openbare bestuursorganen

Indicatoren voor 2015	Bron	Meeteenheid	Streefwaarde	Realisatie
2.01.1 Waardering dienstverlening via de digitale faciliteiten, punten uit 8.	WSJG Burgerpeiling	Punten uit 10	Tussen 1-8	
2.01.2 Wijze waarop de afgelopen 12 maanden contact is geweest via internet	WSJG Burgerpeiling	Percentage		

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
4301 - Doorontwikkeling externe dienstverlening	2.050.323	2.246.983	2.123.694	-123.289
4302 - Verkiezingen	143.604	100.604	135.184	34.580
Saldo van Baten en Lasten	2.193.927	2.347.587	2.258.878	-88.709
Mutatie Reserves		-151.660	-10.285	141.375
Resultaat	2.193.927	2.195.927	2.248.593	52.666
Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	404.796	483.456	410.085	-73.371
Indirecte lasten	2.382.330	2.382.330	2.456.431	74.101
TOTAAL LASTEN	2.787.126	2.865.786	2.866.516	730
Baten	-593.199	-518.199	-607.638	-89.439
Saldo van Baten en Lasten	2.193.927	2.347.587	2.258.878	-88.709
Toevoeging(en) reserves			141.375	141.375
Onttrekking(en) reserves		-151.660	-151.660	0
Mutatie Reserves		-151.660	-10.285	141.375
Resultaat Thema	2.193.927	2.195.927	2.248.593	52.666

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen:**Doorontwikkeling externe dienstverlening**

Voor de uitvoering van het dienstverleningsconcept is het project KCC opgestart voor de periode 2009 t/m 2014. Mede door het organisatie-ontwikkelingstraject heeft de uitvoering vertraging opgelopen en verkeert het project op onderdelen nog in de uitvoeringsfase. Activiteiten lopen nog door in 2016. Het resterende budget is nodig om in 2016 de verschillende deelactiviteiten van het project uit te kunnen voeren. De deelactiviteiten zijn o.a. ondersteunende activiteiten binnen het project "vervanging centrale telefoontechniek", benchmark "Check Your Service", een visie-document op het kanaal website, verbetering meldingen openbare ruimte, inrichting persoonlijke internetpagina en een digitale snelbalie vergunningen.

Burgerzaken; door een wetswijziging zijn reisdocumenten 10 jaar geldig geworden. De

legesopbrengsten en -afdrachten aan het Rijk zijn hierdoor hoger geworden. De opbrengst (resultaat) voor de gemeente blijft gelijk.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Gecommitteerde reserve	I	storting diversen 2015		141.375	-141.375
			Totaal stortingen		141.375	-141.375
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending KCC	-151.660	-151.660	
			Totaal onttrekkingen	-151.660	-151.660	

Algemene kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen per product van deze doorberekende uren opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht.

Kostenverdeelstaat

Product	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
4301 Doorontwikkeling externe dienstverlening	2.347.355	2.380.542	33.187
4302 Verkiezingen	34.675	75.588	40.913
Thema 403 Dienstverlening aan burgers	2.382.030	2.456.130	74.100

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijz. t/m 31-8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	275.398	594.384	483.456	353.796	353.796	353.796
Indirecte lasten	2.443.822	2.382.330	2.382.330	2.382.330	2.382.330	2.382.330
TOTAAL LASTEN	2.719.220	2.976.714	2.865.786	2.736.126	2.736.126	2.736.126
Baten	-536.258	-592.199	-518.199	-518.199	-518.199	-518.199
Saldo van Baten en Lasten	2.182.962	2.384.515	2.347.587	2.217.927	2.217.927	2.217.927
Toevoeging(en) reserves	0	0				
Onttrekking(en) reserves	0	-240.588	-151.660			
Mutatie Reserves	0	-240.588	-151.660			
Resultaat Thema	2.182.962	2.143.927	2.195.927	2.217.927	2.217.927	2.217.927

Onderdeel	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
Thema	T501 - Dekkingsmiddel
Themaverantwoordelijke	Leon Jeurninck
Portefeuillehouder(s)	Piet Verlinden
Periode	Jaar 2015
Status	gereed

Thema *Dekkingsmiddel* omvat de volgende onderdelen:

- Dividend
- Rijksuitkeringen
- Onvoorzien
- Algemene baten en lasten
- Taakstelling DM
- Uitvoeringskosten belastingen
- Lokale heffingen
- Financieringsfunctie
- Mutaties reserves

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
5101 - Dividend	-3.568.814	-6.959.254	-6.139.252	820.002
5102 - Rijksuitkeringen	-47.960.000	-47.365.000	-47.500.427	-135.427
5103 - Onvoorzien	83.849	83.849		-83.849
5104 - Algemene baten en lasten	226.170	57.000		-57.000
5105 - Taakstelling DM	25.000	25.000	25.000	0
5106 - Uitvoeringskosten belastingen	338.309	321.063	319.598	-1.465
5107 - Lokale heffingen	-6.070.423	-6.580.816	-6.620.844	-40.028
5108 - Financieringsfunctie	-1.007.031	-928.283	-938.145	-9.862
Saldo van Baten en Lasten	-57.932.940	-61.346.441	-60.854.069	492.372
Mutatie Reserves	90.275	3.305.544	3.441.888	136.344
Resultaat	-57.842.665	-58.040.897	-57.412.182	628.715

Exploitatie	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Geboekt 2015 t/m periode	Realisatie - Begroting
Directe lasten	1.473.767	550.276	1.230.388	680.112
Kapitaallasten	1.494.022	1.494.022	1.494.022	0
TOTAAL LASTEN	2.967.789	2.044.298	2.724.409	680.111
Baten	-60.900.729	-63.390.739	-63.578.479	-187.740
Saldo van Baten en Lasten	57.932.940	61.346.441	60.854.069	492.372
Toevoeging(en) reserves	361.275	4.010.075	4.218.062	207.987
Onttrekking(en) reserves	-271.000	-704.531	-776.174	-71.643
Mutatie Reserves	90.275	3.305.544	3.441.888	136.344
Resultaat Thema	-57.842.665	-58.040.897	-57.412.182	628.715

Toelichting op gerealiseerde afwijkingen

Waardering beleggingsportefeuille

Uit de accountantscontrole komt naar voren dat de door onze vorige accountant geadviseerde waardering van de beleggingsportefeuille op de balans niet voldoet aan het BBV. De obligaties zijn tegen verkrijgingsprijs op de balans gewaardeerd waarbij in de resterende looptijd van de portefeuille, de balanswaarde groeide naar de nominale waarde. Die wijze van registreren is alleen toegestaan bij obligaties waarbij de verkrijgingsprijs hoger is dan de nominale waarde. Wordt die systematiek ook bij obligaties gehanteerd waarbij de verkrijgingsprijs lager is dan de nominale waarde dan wordt al een voorschot genomen op een nog te realiseren winst. En dat is niet toegestaan.

Om te voldoen aan het BBV verlagen we onze beleggingsportefeuille met € 805.000. Deze afwaardering komt ten laste van het resultaat.

Omdat wij de beleggingsportefeuille tot het einde van de looptijd willen aanhouden en de hoofdsom van onze obligaties is gegarandeerd stellen wij voor om dit bedrag bij de resultaatbestemming ten laste van de reserve boekwinst Essent te brengen. In de komende jaren wordt bij de vrijval van de obligaties de boekwinst (verschil tussen nominale waarde en de gecorrigeerde waardering van de obligaties) namelijk weer ten gunste van de reserve boekwinst Essent gebracht.

Rijksuitkeringen

Algemene uitkering gemeentefonds

Ten opzichte van de septembercirculaire 2015 zijn de financiële effecten van de decembercirculaire 2015 gunstig voor de gemeente. In de decembercirculaire zijn de fysieke maatstaven (o.a. meerkernigheid, oppervlakte bebouwing woonkernen) geactualiseerd. Deze aanpassing heeft tot gevolg dat de algemene uitkering van Leudal structureel met ruim 2 ton stijgt. Verder hebben er in 2015 verrekeningen van de uitkeringsjaren 2013 en 2014 plaatsgevonden. Per saldo leveren deze verrekeningen een nadeel op van € 72.000. Conform de vastgestelde beleidslijn wordt voorgesteld om het voordeel van de algemene uitkering (€ 135.000) toe te voegen aan de reserve gemeentefonds.

Onvoorzien

De post onvoorziene uitgaven is in 2015 niet aangewend.

Algemene baten en lasten

In het 4e kwartaal is geen aanspraak gemaakt op de stelpost loon- / prijscompensatie.

Lokale heffingen

De meeropbrengst toeristenbelasting wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitbreidingen van de vakantiewoningen op recreatiepark Leistert.

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2015	Realisatie 2015	verschil
T	Egalisatiereserve gemeentefonds	S	taakmutaties	370.275	370.275	
T	Egalisatiereserve gemeentefonds	I	voordeel september-circulaire 2015	282.000	282.000	
T	Egalisatiereserve gemeentefonds	I	voordeel december-circulaire 2015		207.987	-207.987
T	Boekwinst Essent	I	boekwinst verkoop obligaties	1.385.287	1.385.287	
T	Boekwinst Essent	I	2e vrijval General Escrow	1.972.513	1.972.513	
			Totaal stortingen	4.010.075	4.218.062	-207.987
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	I	nadeel september-circulaire 2014	-271.000	-271.000	
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	I	nadeel mei-circulaire 2014	-377.000	-377.000	
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	I	nadeel voorgaande jaren		-71.644	71.644
O	Boekwinst Essent	S	disagio verkoop obligatie Northern Rock	-56.531	-56.530	-1
			Totaal onttrekkingen	-704.531	-776.174	71.643

Meerjarenbegroting

Exploitatie	Realisatie 2013	Begroting 2014 (wijnz. t/m 31- 8)	Begroting na wijziging 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	614.057	1.116.857	550.276	1.533.718	2.310.636	2.513.366
Kapitaallasten	1.624.761	1.490.491	1.494.022	1.303.658	1.266.777	1.121.960
TOTAAL LASTEN	2.238.818	2.607.348	2.044.298	2.837.376	3.577.413	3.635.326
Baten	-43.033.826	-42.286.415	-63.390.739	-59.547.380	-58.033.682	-56.834.877
Saldo van Baten en Lasten	-40.795.009	-39.679.067	-61.346.441	-56.710.004	-54.456.269	-53.199.551
Toevoeging(en) reserves	1.305.593	697.200	4.010.075	1.025.275	872.275	969.582
Onttrekking(en) reserves	-857.875	-729.078	-704.531	-56.542	-56.533	-5.533
Mutatie Reserves	447.718	-31.878	3.305.544	968.733	815.742	964.049
Resultaat Thema	-40.347.290	-39.710.945	-58.040.897	-55.741.271	-53.640.527	-52.235.502

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk Verplichting	Restant
79141000 - aankoop obligaties	32.201.470	32.201.470	
Saldo	32.201.470	32.201.470	

Bezuinigingen

Nr	bezuiniging	bezuinigingsbedrag (cum)				
		2015	2016	2017	2018	2019
1	OZB belasting	-150.000	-300.000	-300.000	-400.000	
2	Toeristenbelasting	-92.000	-92.000	-230.000	-230.000	
3	Rentekosten	460.000	70.000	70.000		
4	Kapitaallasten GVVP	-3.352	-17.714	-31.808	-45.635	

Paragrafen

LOKALE HEFFINGEN

Algemeen

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. Hiertoe stelt de raad belastingverordeningen vast. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen door een gemeente mogen worden geheven. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een specifieke belasting te heffen. De afvalstoffenheffing, die zijn grondslag vindt in de wet Milieubeheer, is hiervan een voorbeeld. Verder zijn de gemeentelijke belastingen in economische zin te onderscheiden in 'echte belastingen', waarvan de opbrengst naar de algemene middelen vloeit en bestemmingsheffingen (rechten) waarvan de opbrengst voor een bepaald doel gebruikt dient te worden. De begrote opbrengst van een bestemmingsheffing mag de begrote kosten niet overschrijden (maximaal 100 % kostendekkendheid).

De uitvoering van de belastingtaak van de gemeente Leudal is per 1 januari 2013 volledig overgegaan naar de gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).

In Leudal worden de volgende belastingen en rechten geheven:

Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen
Hondenbelasting
Toeristenbelasting

Rechten

Afvalstoffenheffing
Rioolheffing
Leges

Hiernaast worden nog enkele belastingen en rechten geheven met een beperkte omvang o.a. baatbelastingen, Bedrijveninvesteringszone-heffing (BIZ) en marktgelden.

Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale belastingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. Eén uitgangspunt is bijvoorbeeld om de lokale lastendruk zo beperkt mogelijk te houden. Daarnaast is het algemene uitgangspunt om zoveel mogelijk met kostendekkende tarieven te werken.

Onderstaand een overzicht van de gerealiseerde en geraamde opbrengsten

(bedragen x € 1.000)

Heffing	Realisatie 2015	Raming 2015	Verschil 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
OZB	-5.550	-5.535	-15	-5.764	-5.864	-5.964
Rioolheffing	-4.204	-4.348	144	-4.471	-4.801	-4.801
Afvalstoffenheffing	-2.484	-2.458	-26	-2.536	-2.540	-2.540
Toeristenbelasting	-824	-795	-29	-672	-840	-840
Hondenbelasting	-229	-236	7	-236	-236	-236
Baatbelasting	-17	-14	-3	-14	-14	-14
Leges	-1.116	-1.004	-112	-1.304	-1.304	-1.304
Totaal	-14.424	-14.390	-34	-14.997	-15.599	-15.699

* De rioolheffingen in dit overzicht zijn gebaseerd op het vastgestelde GRP 2013-2016. De beknopte financiële actualisatie is niet in dit overzicht verwerkt.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Overzicht dekkingsmiddelen en onvoorzien / thema dekkingsmiddelen

De onroerende-zaakbelastingen worden in Leudal geheven van eigenaren van woningen en niet-woningen en van gebruikers van niet-woningen. Als grondslag voor deze belastingen wordt de waarde in het economische verkeer bepaald van elke onroerende zaak. De gemeenteraad bepaalt elk jaar de hoogte van de tarieven hiervan.

Om aanvullende bezuinigingen te vermijden, is bij de vaststelling van de begroting 2015 bepaald dat de OZB-opbrengst naast een stijging met 2 % vanwege de prijsindexering tijdelijk met 3 % extra verhoogd zou worden. Dit geldt voor de jaren 2015 en 2016.

Leudal heeft een laag OZB niveau. Uit het belastingoverzicht 2015 van de provincie komt naar voren dat Leudal in de top 10 (plek 3) staat van de Limburgse gemeente met de laagste ozb voor

woningen. Voor niet-woningen heeft Leudal opgeteld het laagste tarief van Limburg. Ten opzichte van het landelijk en Limburgs gemiddelde heeft Leudal een ozb ruimte van € 1,1 miljoen respectievelijk € 2,1 miljoen. Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt verder dat de onbenutte belastingcapaciteit € 2.984 miljoen bedraagt.

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de maximale heffings- en belastingtarieven volgens artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet en de vastgestelde tarieven vermenigvuldigd met het volume (bv aantal aanslagen) van de desbetreffende heffing en/of belasting.

Rioolheffing

Programma 3 Veilige en aantrekkelijke samenleving/ Thema Openbare ruimte en verkeer.

Met het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2016 (GRP) in november 2012 zijn ook de kaders voor de tariefstelling van de rioolheffing vastgelegd. Bij de vaststelling van het GRP 2013-2016 is de egaliseringsreserve ingebracht ten gunste van deze heffing. Hierdoor is de omvang van deze reserve - zoals die gepresenteerd is in de jaarrekening 2012 - vanaf 2013 teruggebracht naar nihil. Volgens het vastgestelde GRP zou het tarief in 2015 ten opzichte van 2013 moeten stijgen met het inflatiepercentage van 2 jaar, zijnde 5% (circa € 12,00). Een beknopte financiële actualisatie van het GRP geeft echter aan dat het tarief van 2013 gehandhaafd kon blijven, zonder toerekening van inflatie. Het tarief rioolheffing 2015 is gelijk aan het tarief van 2014.

Kosten – baten analyse rioolheffing 2015

(bedragen x € 1.000)

Uitgaven	Begroot 2015	Werkelijk 2015		Inkomsten	Begroot 2015	Werkelijk 2015
Totaal 722.1000	1.667	1.676		Totaal 726.1000	4.348	4.204
Totaal 722.2000	43	45		Onttrekking voorziening GRP	205	215
Storting voorziening GRP	2.356	2.356		Onttrekking egaliseringsreserve 980		
Storting egaliseringsreserve 980	110	0				
BTW – component	377	342				
Totaal	4.553	4.419			4.553	4.419

Afvalstoffenheffing

Programma 3 Veilige en aantrekkelijke samenleving/ Thema milieu.

In de raadsvergadering van 14 december 2010 zijn de uitgangspunten m.b.t. de afvalstoffenheffing bevestigd. Sinds 2007 hanteert de gemeente Leudal de volgende uitgangspunten:

- Kostendekkendheid van 100%;
- Verdeling van de kosten in vaste en variabele kosten, waarbij de differentiatie plaats vindt op basis van de verwerkingskosten van het rest- en gft-afval;
- Basisbelastingbedrag baseren op combinatie gft 40-literbak en rest 60-literbak.
- Groene container 26 x wisselen als extra service.

Kosten – baten analyse afvalstoffenheffing 2015

(bedragen x € 1.000)

uitgaven	Begroot 2015	Werkelijk 2015		Inkomsten	Begroot 2015	Werkelijk 2015
Totaal 721.1000	2.314	2.334		Totaal 721.1000	-203	-457
Totaal 721.3000	125	124		Totaal 725.1000	-2.455	-2.484
BTW component	419	269		Onttrekking /storting reserve 980	-200	214
Totaal	2.858	2.727			-2.858	2.727

Bij de afvalstoffenheffing hanteert de gemeente Leudal een voorziening afval. Deze voorziening is bedoeld om fluctuaties in tarieven op te vangen. Op deze manier ontstaat een stabiele tariefstelling. Het wenselijk maximum van de voorziening is door de gemeenteraad vastgesteld op € 300.000. In 2015 wordt niet € 200.000 onttrokken uit de voorziening afval, maar wordt € 214.000 gestort in de voorziening afval.

De huidige omvang van de voorziening rechtvaardigt om voor de komende 3 jaren een aanwending van de voorziening van minimaal € 200.000 per jaar in te rekenen.

Het verloop van de voorziening is als volgt

(bedragen x € 1.000)

omschrijving	eind 2015	eind 2016	eind 2017	eind 2018	eind 2019	eind 2020
mutatie voorziening afval	1.156	956	756	556	356	156

Hondenbelasting

Overzicht dekkingsmiddelen en onvoorzien / thema dekkingsmiddel

Het toegepaste tarief is gelijk aan 2014. De gehanteerde tarieven sluiten zowel m.b.t. de hoogte als de mate van differentiatie aan bij de elders in onze regio gehanteerde tariefstelling.

Toeristenbelasting

Overzicht dekkingsmiddelen en onvoorzien / thema dekkingsmiddel

In artikel 224 van de Gemeentewet is geregeld dat voor het houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn ingeschreven, een toeristenbelasting kan worden geheven. In de raadsvergadering van 15 december 2009 is door de gemeenteraad van Leudal nogmaals bevestigd dat anders dan de naam toeristenbelasting doet vermoeden in Leudal alle overnachtingen tegen een vergoeding tot een belastingplicht leiden.

Bij de vaststelling van de meerjarenraming 2015-2018 heeft uw raad besloten om met ingang van 2015 een verhoging van € 0,20 per overnachting in te rekenen.

Leges

Diverse programma's

De legesopbrengsten voor diensten die de gemeente op verzoek levert, worden verantwoord binnen diverse programma's van de begroting. Vanaf 2012 zijn diverse onderzoeken gedaan naar de kostendekkendheid van deze leges. Deze mogen maximaal 100 % kostendekkend zijn. In deze onderzoeken is het model Kostentoerekening van de VNG gebruikt. Een geactualiseerde legesverordening is in 2014 vastgesteld waarbij de uitgangspunten van dit model zijn toegepast.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Programma 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling / thema arbeidsparticipatie

Bij de overgang van de uitvoering van de belastingtaak per 1 januari 2013 naar BsGW is de uitvoering op een aantal beleidsvlakken geharmoniseerd. Bij de kwijtschelding betekende de

overgang naar BsGW feitelijk een verruiming van het beleid bij de verlening van automatische kwijtschelding.

In 2015 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Hantering kwijtscheldingsnorm van 100% ;
- Kwijtschelding heeft alleen betrekking op de afvalstoffenheffing (basisbelastingbedrag) en de hondenbelasting (alleen 1ste hond);
- Automatische kwijtschelding (WWB / 65-plus en Wajong) vindt plaats conform toetsing door het Inlichtingenbureau.

Aantal verzoeken in 2015 om kwijtschelding 398 en bedrag € 45.400.

Woonlasten

Onder woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Onderstaand een overzicht van de gehanteerde tarieven voor:

	OZB	Rioolheffing	Afvalstoffen- heffing	Totaal eigenaar	Gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2010	-167,80	-216,00	-203,00	-383,80	-203,00	-586,80
2011	-181,00	-233,00	-193,80	-414,00	-193,80	-607,80
2012	-194,60	-244,65	-179,28	-439,25	-179,28	-618,53
2013	-194,40	-244,65	-167,04	-439,05	-167,04	-606,09
2014	-198,30	-244,65	-148,92	-442,95	-148,92	-591,87
2015	-208,30	-253,15	-155,35	-461,45	-155,35	-616,80

* uitgangspunt woz-waarde tot 2012 € 200.000 en vanaf 2013 € 194.200.

Met bovenstaande ontwikkelingen van de woonlasten blijft Leudal deel uitmaken van de top 10 van goedkoopste gemeenten van Limburg (bron: Coelo-atlas).

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De risico's waarmee gemeenten worden geconfronteerd, zijn de laatste jaren fors toegenomen. Denk aan risico's op het terrein van aansprakelijkheid, financiën, imago en informatie. De complexiteit van projecten waarbij gemeenten zijn betrokken, nieuwe wet- en regelgeving en de decentralisaties werken die risico's onder meer in de hand. Bij publieke besluitvorming spelen veel aspecten een rol, zoals het beheersen van deze risico's. In de actualisatie van de nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen (vastgesteld november 2014) is ingegaan op de ontwikkelingen van het beleid rond risicomanagement. Uitgangspunt is dat risicomanagement een onderdeel is van het integraal management. De regie wordt gehouden vanuit de risicobeheermatrix die twee keer per jaar geactualiseerd wordt.

In deze paragraaf worden de belangrijkste zaken hiervan weergegeven. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Weerstandsvermogen
- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Relatie risico's en weerstandscapaciteit;
- Een inzicht in de reserves en voorzieningen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die materieel van invloed kunnen zijn op de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, kunnen we voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking heeft, c.q. kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft de weerstandscapaciteit van het vermogen, ook wel incidentele weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit kan slechts eenmalig worden ingezet om tegenvallers op te vangen.

Het tweede deel is de weerstandscapaciteit van de exploitatie, ook wel de structurele weerstandscapaciteit genoemd. Dit vanwege het feit dat deze capaciteit permanent kan worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Belangrijkste componenten hiervan voor Leudal zijn de post (structureel) onvoorzien en de ruimte tot 100% kostendekkendheid van leges en heffingen.

Voor wat betreft beide delen wordt als voorwaarde gesteld dat de inzet moet plaatsvinden zonder dat het bestaande beleid in gevaar komt. Vooral om die laatste reden is de algemene reserve in de weerstandscapaciteit van het vermogen de belangrijkste component.

Voor de gemeente Leudal bestaat de weerstandscapaciteit uit:

- de algemene reserve;
- het saldo jaarrekening (bij begroting post onvoorzien en begrotingsruimte);
- de stille reserves;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is:

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2014	Rekening 2015	Begroting 2016
Algemene reserve	5.380	4.795	4.070
Onvoorzien/saldo rekening	1.295	732	84
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	2.751	2.984	3.022
Totaal	9.426	8.511	7.176

Samenvattend bedraagt de weerstandscapaciteit van de gemeente Leudal (€ 236 per inwoner, aantal inwoners 36.138).

Inventarisatie risico's

Voor de jaarrekening 2015 is de risicobeheermatrix opgesteld. De risicobeheermatrix is opgenomen in deel III, financiële jaarrekening, onderdeel van de programmarekening 2015.

De risico's die in de risicomatrix worden onderkend zijn onder te verdelen in structurele risico's en incidentele risico's.

De grootste risico's uit de risicobeheermatrix zitten in:

- Een stagnerende vastgoedmarkt. De gemeente Leudal heeft het voornemen tot verkoop van veel vastgoed objecten. Een deel van deze objecten zijn deels ook al ingezet als dekking op projecten;
- Planschaderisico's als gevolg van besluitvorming bestemmingsplan intensieve veehouderij.

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. Een buffer is daarom wenselijk. Door het vaststellen van de notitie "weerstandsvermogen nader bezien" bij de begroting 2016 is een beleidskader vastgesteld dat handvaten geeft op de vraag hoe groot moet die buffer (weerstandsvermogen) dan moet zijn en de spelregels die daarbij horen.

De volgende beleidsuitgangspunten zijn vastgesteld:

- de weerstandscapaciteit toetsen aan de risico's zoals deze vanuit het risicomanagement worden geïnventariseerd in de risicobeheermatrix;
- de berekening van de buffer alleen te baseren op de direct beschikbare, incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve);
- voor de normering van de ratio van het weerstandsvermogen de landelijk gehanteerde normeringstabel volgen;
- spelregels formuleren die antwoord geven op de vraag wat te doen als de ratio niet past binnen de normering.

De meerjarige analyse van de risico's in relatie tot de algemene reserve geeft aan dat de ratio van het weerstandsvermogen ruim voldoende blijft (tussen 1,4 en 2 ligt). In de onderstaande tabel wordt gespecificeerd dat de ratio meerjarig op 1,88 ligt.

(bedragen x € 1.000)

Onderdeel	2015	2016	2017	2018
Algemene reserve stand 31-12	4.795	4.069	4.069	4.069
Structurele risico's	146	120	270	270
Incidentele risico's	1.693	1.900	1.900	1.900
Ideale bandbreedte	>=1,2<=1,6	>=1,2<=1,6	>=1,2<=1,6	>=1,2<=1,6
weerstandsvermogen o.b.v. alg. reserve	2,61	2,01	1,88	1,88
minimaal benodigde weerstandscapaciteit	1.839	2.020	2.170	2.170

Als de ratio van het weerstandsvermogen tussen de 1,6 en 2 ligt is in de spelregels aangegeven dat het college bij de jaarrekening/begroting voorstellen kan doen tot afroming.

Inzicht in de reserves en voorzieningen

Bij de actualisatie reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen eind 2014 heeft een herschikking van de reserves en voorzieningen plaatsgevonden. Voor het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar deel 3: "financiële jaarrekening".

Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 is het verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar vergelijkbaar te maken.

Financiële kengetallen

Vanaf 15 mei 2015 is het verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar vergelijkbaar te maken.

Bij ultimo jaar	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Netto schuldquote	56 %	38 %	41 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	44 %	33 %	32 %
Solvabiliteitsratio	43 %	43 %	45 %
Structurele exploitatieruimte	1 %	0 %	1 %
Grondexploitatie	9 %	8 %	8 %
Belastingcapaciteit	84 %	86 %	86 %

o Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

o Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

o Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder dit kengetal wordt verstaan het eigen vermogen als percentage als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast

o Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten.

o Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

o Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Wegen

Doel

Wegen zijn veilig en geschikt voor het beoogd gebruik.

Beleidskader

Om het gemeentelijke wegennet goed te kunnen beheren, is begin 2014 het wegenbeheerplan 2014-2017 door de raad vastgesteld. In dit plan is opgenomen hoe en met welke noodzakelijke onderhoudskosten een verantwoord beheer gevoerd kan worden van de in eigendom zijnde wegen en verhardingen. In afwijking van het vastgestelde beheerplan wordt voorgesteld om de komende jaren te bezuinigen op het onderhoudsbudget. De bezuiniging zal geen toename van het achterstallig onderhoud veroorzaken. Met het beschikbare onderhoudsbudget vindt er geen kapitaalvernietiging plaats. Door het uitvoeren van alleen plaatselijke reparaties zal wel een ander (lager) beeld ontstaan van de openbare ruimte (kwaliteitsniveau C volgens CROW).

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor onderdeel wegen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2015	2015	2016	2017	2018
<i>In begroting opgenomen:</i>					
Regulier onderhoud wegen	679	676	664	649	955
Vervangingsinvestering infrastructurele werken	782	1.000	1.000	1.000	1.000
<i>In plan opgenomen:</i>					
Regulier onderhoud		1.080	1.080	1.080	1.080
Investeringen		1.000	1.000	1.000	1.000

Riolen

Doel

Waterkwaliteit draagt bij aan een betere volksgezondheid en bevordert een goede leefomgeving.

Beleidskader

In 2012 is het Gemeentelijk Rioleringsplan Leudal 2013-2016 vastgesteld door de gemeenteraad. De zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater is hierin opgenomen. Tevens heeft de gemeente meer mogelijkheden om particulieren en bedrijven te verplichten hun hemelwater af te koppelen. De maatregelen en verbeteringen aan het rioolstelsel, zoals verwoord in het Gemeentelijk Rioleringsplan Leudal 2013-2016 voor 2015, zijn uitgevoerd of nog in uitvoering. Door het uitvoeren van het GRP 2013-2016 zal geen achterstallig onderhoud of kapitaalvernietiging optreden.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud aan de riolen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2015	2015	2016	2017	2018
<i>In begroting opgenomen:</i>					
Regulier onderhoud riolen	3.171	3.282	3.405	3.735	3.735
Vervangingsinvestering riolen	826	926	915	1.442	1.478
<i>In plan opgenomen:</i>					
Regulier onderhoud		3.143	3.261	3.592	3.592
Investeringen		926	915	1.442	1.478

Civiltechnische kunstwerken

Doel

Civiltechnische kunstwerken sober onderhouden.

Beleidskader

Naast een groot aantal duikers, heeft de gemeente Leudal bruggen en duikerbruggen in beheer en onderhoud. Het gaat om 82 bruggen en 29 duikerbruggen. In 2006 en 2007 zijn alle bruggen en de grotere duikerbruggen geïnspecteerd. Op basis van de resultaten uit deze inspecties is in de voorgaande jaren (2007 t/m 2014) het onderhoud uitgevoerd.

In de 2^e helft van 2015 zijn alle civiltechnische kunstwerken opnieuw geïnspecteerd. De resultaten uit deze inspectie zijn de basis voor het onderhoudsplan (in voorbereiding) en voor de onderhoudswerkzaamheden van/aan de bruggen en de grotere duikerbruggen voor de komende jaren. Met het beschikbare onderhoudsbudget vindt er geen kapitaalvernietiging plaats (kwaliteitsniveau C volgens de CROW). Indien uit het nieuwe onderhoudsplan een niet voorziene onderhoudsachterstand blijkt, kunnen (afhankelijk van de aard en omvang) aanvullende incidentele middelen beschikbaar worden gesteld om de achterstanden weg te werken.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud aan de civiltechnische kunstwerken zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x € 1.000)

Het niet benodigde budget 2015 is, via de gecommitteerde reserve, overgeheveld naar 2016.

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2015	2015	2016	2017	2018
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud civiltechnische kunstwerken	15	60	20	29	85

Openbare verlichting

Doel

Het beheer van de openbare verlichting minimaliseren.

Beleidskader

In maart 2013 is het beleidsplan openbare verlichting 2013 t/m 2017 in de gemeenteraad vastgesteld. Tevens heeft de gemeenteraad de financiële kaders, waarin ook de bezuinigingen binnen de openbare verlichting voor de komende jaren zijn opgenomen, vastgesteld. Op dit moment is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

Met de voorgestelde bezuinigingen is in het plan geen rekening gehouden. Uitvoering van de voorgestelde bezuinigingen leidt niet tot kapitaalvernietiging.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud openbare verlichting zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2015	2015	2016	2017	2018
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud openbare verlichting	197	197	127	70	216
Vervangingsinvestering openbare verlichting	48	147	147	147	295
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud		349	358	367	376
Investeringen		181	181	295	295

Groen

Doel

Groenvoorzieningen zijn minimaal onderhouden.

Beleidskader

In afwijking van het beeldkwaliteitsplan zijn de komende jaren een aantal bezuinigingen doorgevoerd in het groenbeheer. Dat betekent dat afgeweken wordt van het plan en dat de beeldkwaliteit van het openbaar groen bijgesteld moet worden naar categorie "C", met enkele uitzonderingen. Het verlagen van de beeldkwaliteit van het openbaar groen zal niet leiden tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Op dit moment is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

Naast het verlagen van de beeldkwaliteit is in 2015 gestart met het omvormen van duurdere beheergroepen naar goedkopere. Hierbij wordt ook gekeken naar het groenbeheerplan qua toe te passen beheergroep per functioneel gebied.

In het buitengebied zijn bermen één keer geklepeld, met uitzondering van die locaties waar de verkeersveiligheid in het gedrang komt door onoverzichtelijk groen.

Er vinden per kern bewonersavonden plaats over burgerparticipatie en openbaar groen. In verschillende kernen zijn al mooie burgerinitiatieven ontplooid.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud aan het groen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2015	2015	2016	2017	2018
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud groen	916	914	910	910	1.160
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud		1.315	1.315	1.315	1.315

Vastgoed

Doel

Gemeentelijk vastgoed wordt gereduceerd en op een lager niveau onderhouden.

Beleidskader

Het beleidskader voor het onderhoud van gemeentelijk vastgoed is vastgelegd in het Meerjarig Onderhoudsplan (MOP) 2013-2022.

Daarnaast is conform Raadsbesluit de taakstellende bezuiniging € 660.000 op het budget onderhoud vastgoed.

Om de ombuigingen te kunnen realiseren zijn in 2015 de volgende maatregelen genomen:

1. Het oorspronkelijke onderhoudsniveau 2 is teruggebracht tot het minimum. De geraamde onderhoudskosten zijn gebaseerd op onderhoudsplannen met als uitgangspunt onderhoudsniveau 4 (NEN 2767) zijnde het op een na laagste onderhoudsniveau. In de praktijk tekent dit dat alleen nog maar op basis van calamiteiten onderhoud is gepleegd waarbij het veilig gebruik kunnen blijven maken van gemeentelijke panden prioriteit heeft. Aanvullend is groot achterstallig onderhoud daterend van voor 2015 uitgevoerd onder andere achterstallig onderhoud van enkele schoolgebouwen.
2. Ondanks het terug brengen van het groot onderhoud tot genoemd niveau 4, is vooralsnog in 2015 geen kapitaalvernietiging ontstaan

3. In 2015 is versneld ingezet op de verkoop van gemeentelijk vastgoed vooral van leegstaande gebouwen (vanaf 2012 zijn overigens totaal ca. 30 gemeentelijke panden verkocht met een opbrengst van ca. € 3.000.000).
4. Conform raadsbesluit van november 2014 zijn geen gemeentelijke panden/accommodaties meer verworven.

Financiële consequenties en vertaling in de jaarrekening

Door deze maatregelen is in 2015 een ombuiging op vastgoed van € 600.000 gerealiseerd. De taakstelling van € 660.000 voor daarmee voor 90% gerealiseerd. In onderstaande tabel is het verloop van de ombuiging vastgoed voor 2015 gespecificeerd.

Realisatie ombuiging Vastgoed 2015	
Onderhoud vastgoed bijgestelde begroting 2015	1.079.828
werkelijke uitgaven onderhoud 2015	-525.140
lagere onderhoudskosten in 2015	554.688
te realiseren ombuiging vastgoed	660.000
bijdrage aan ombuiging vastgoed	
- lagere onderhoudskosten	-554.688
- verkoop tennishal De Leistert	-44.675
niet gerealiseerde ombuiging vastgoed 2015	60.637

Verder is afgesproken dat de gederfde huur van de bibliotheken voor een bedrag van € 72.000 in 2015 opgevangen zou worden binnen het cluster vastgoed. Deze extra taakstelling is niet gerealiseerd.

Voorziening onderhoud vastgoed

Tot en met 2014 zijn de geraamde en werkelijke onderhoudskosten verrekend met de voorziening onderhoud vastgoed. Bij de 3^e raadsrapportage 2015 heeft uw raad besloten om de voorziening onderhoud vrij te laten vallen en € 381.000 toe te voegen aan de reserve vastgoed.

Omdat in de 3^e raadsrapportage de geraamde onderhoudskosten niet zijn bijgesteld aan de verwachte werkelijke onderhoudskosten komen in 2015 op de producten/thema's de verschillen tot uitdrukking.

Financiering

Algemeen

De wet Financiering Decentrale Overheden verplicht tot het opstellen van een paragraaf financiering. Het doel van deze paragraaf is informatie te geven over het treasurybeleid en de beheersing van de financiële risico's. Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut gemeente Leudal 2015 en maakt onderdeel uit van de verordening financieel beheer artikel 212 Gemeentewet.

Ontwikkelingen

Interne ontwikkelingen

1. Jaarlijks wordt een nieuwe liquiditeiten prognose gemaakt. Die informatie is enerzijds nodig om te kunnen sturen op de door de Wet Houdbare Overheidsfinanciën opgelegde EMU-norm en anderzijds inzicht te krijgen in de behoefte aan liquide middelen om aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.
2. BNG Vermogensbeheer beheert per ultimo van het jaar voor onze gemeente een belegd vermogen van € 32,4 miljoen. In april 2015 is onze positie in Northern Rock, groot € 5.1 miljoen, verkocht en als intern financieringsmiddel ingezet. Daarmee wordt voldaan aan de ingezette beleidslijn van uw gemeenteraad om de beleggingsportefeuille stapsgewijs af te bouwen. Met de verkoop is een boekwinst gerealiseerd van afgerond € 1,4 miljoen.

Externe ontwikkelingen

1. Voor de begroting 2015 – 2018 is gerekend met een intern rentepercentage van 3,5% voor herfinanciering. De werkelijke rente schommelde rond de 1,5%. De marge van 2% die de gemeente aanhoudt is echter noodzakelijk om het risico van een rentestijging tijdens meerjarige begrotingsperiodes te kunnen opvangen. Het voordelig renteresultaat wordt via de kapitaallasten toegerekend aan de producten.

Gegevens de lage inflatie en het zeer ruime monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) zijn de rentepercentages op de geld- en kapitaalmarkt in 2015 nog steeds historisch laag. ECB-president Draghi heeft gemeld alle mogelijke instrumenten in te kunnen zetten, inclusief een renteverlaging, en flexibel te zijn in het aanpassen van de omvang en duur van het obligatie opkoopprogramma. De verwachting is dat de rente onder invloed van het gematigd economisch herstel op termijn weer gaat oplopen.

Over 2015 is de Nederlandse economie met 1,9 procent (verwacht was 1,25 procent) gegroeid. Daarmee laat 2015 de sterkste groei zien sinds de crisis, maar het herstel is nog steeds pril. Door de ingezette bezuinigingsmaatregelen neemt het overheidstekort af. Conjuncturele schommelingen komt het overheidstekort in 2015 incidenteel op een klein overschot uit.

2. Gemeenten zijn verplicht haar tegoeden aan te houden in de Nederlandse schatkist. Bijkomend effect hiervan is dat gemeenten overtollige middelen niet meer mogen beleggen. De looptijd van de huidige beleggingsportefeuille wordt gerespecteerd. Herbeleggingen zijn toegestaan mits de nieuwe looptijd niet langer is dan de oorspronkelijke lening. Door schatkistbankieren hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten waardoor de staatsschuld daalt. Ook Leudal heeft in 2015 schatkist gebankierd. De rentevergoeding is nihil.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Valutarisico's spelen hier niet. Ook bestaat er nog een informatierisico, namelijk het risico dat relevante informatie inzake treasury niet tijdig of volledig wordt gemeld. Onderstaand staat een samenvatting van het verwachte risicoprofiel.

Koersrisico

Dit is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Dit risico loopt elke belegger. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd beperkt. Vastrentende waarden garanderen namelijk dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Als niet voor de einddatum wordt verkocht is er op dit moment geen sprake van koersverlies. Onze beheerder van de beleggingsportefeuille volgt de ontwikkelingen op de markt nauwlettend en informeert de gemeente periodiek hierover. De marktwaarde van de beleggingsportefeuille daalt in 2015 van 23,5% naar 18,9% ten opzichte van de aankoopwaarde 18,9%.

Renterisico's

Renteschommelingen hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of renteopbrengsten bij het aantrekken dan wel uitzetten van gelden maar ook voor de koersen van obligaties. Het beheersen van renterisico's op korte schuld geschiedt door de kasgeldlimiet en op langlopende schulden door de renterisiconorm.

a) *Kasgeldlimiet*

De kasgeldlimiet is een percentage van de omzet van de gemeente dat de ruimte voor korte financiering aangeeft en heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal één jaar. De limiet bedraagt maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Wanneer de vlottende schuld de norm herhaaldelijk overschrijdt moet er worden geconsolideerd. Dit betekent dat de kortlopende schuld moet worden omgezet naar langlopende schuld. In 2015 deed zich dit niet voor.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	1e kw 2015	2e kw 2015	3e kw 2015	4e kw 2015
kasgeldlimiet				
begrotingstotaal per 1 januari	81.873	81.873	81.873	81.873
limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
normbedrag	6.959	6.959	6.959	6.959
netto vlottende positie				
vlottende schuld	3.755	1.270	0	165
vlottende middelen	- 18	- 3.249	- 4.857	-5.640
netto saldo	3.737	- 1.979	- 4.857	- 5.475
onder - / overschrijding normbedrag				
ruimte onder kasgeldlimiet	3.222	8.938	11.817	12.434
overschrijding kasgeldlimiet				

b) *Renterisiconorm*

Deze norm geeft het kader om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Renteaanpassing doet zich voor als de geldgever het lening percentage gedurende de looptijd herziet. Van herfinanciering is sprake als een vervangende lening wordt aangetrokken om te voldoen aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen. Bij een gelijkmatige opbouw zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn verspreid. De renterisiconorm is van belang voor de financiering van de kapitaalbehoefte. De renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal mag bij de realisatie niet worden overschreden.

(bedragen x € 1.000)

renterisico	Begroting 2015	Rekening 2015
begrotingstotaal per 1 januari	81.873	81.873
norm percentage	20%	20%
renterisiconorm	16.374	16.374
rente herziening	0	0
aflossingen	5.526	6.006
renterisico	5.526	6.006
onder - / overschrijding normbedrag		
onderschrijding renterisiconorm	10.848	10.368
overschrijding renterisiconorm		

Gemeentefinanciering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte van de gemeente. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille.

Financieringspositie

Bij de aanvang van het begrotingsjaar 2015 verwachten wij een theoretisch financieringstekort van afgerond € 19 miljoen. Ten minste als alle voor de meerjarenraming opgenomen investeringen voor genoemde datum daadwerkelijk worden gerealiseerd. Dit betekent dat het beschikbare vermogen (reserves en voorzieningen; geldleningen) lager is dan de vaste activa. Het hebben van een tekort leidt ertoe dat de noodzaak tot financiering met rentedragend vreemd vermogen wordt vergroot.

(bedragen x € 1.000)

financieringspositie per 1 januari	Begroot 2015	Balans 1-1-2015	Balans 31-12-2015
activa			
vaste activa	147.344	142.186	135.366
grondexploitaties	5.064	6.312	6.611
saldo	152.408	148.498	141.977
passiva			
reserves en voorzieningen	- 65.949	- 71.901	-75.004
langlopende leningen	- 67.764	- 79.764	- 73.758
saldo	- 133.713	- 151.665	-148.762
Financieringssaldo			
tekort = plus en overschot = min	18.695	- 3.167	-6.785

In september 2014 is een vaste geldlening van € 12 miljoen aangetrokken. Dit verklaart de afname van het financieringstekort begroot 2015 en balans begin 2015. Wanneer het financieringstekort de kasgeldlimiet overschrijdt moet de gemeente voorzien in vaste financiering.

Leningenportefeuille

Dit overzicht geeft inzicht in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

(bedragen x € 1.000)

leningenportefeuille per 1 januari	Begroting 2015	Rekening 2015
vaste geldleningen*	- 67.764	- 79.764
af: reguliere aflossingen	5.526	6.006
vervroegde aflossingen		
saldo	- 62.238	- 73.758
gemiddeld rentepercentage geldleningen	4,29 %	3,94 %

Het verschil betreft een nieuwe geldlening van € 12 miljoen die in 2014 is aangetrokken.

Relatiebeheer

Gemeente Leudal heeft de BNG als huisbankier. Nagenoeg alle financiële transacties worden bij deze bank afgewikkeld via de concernrekening. Daarnaast heeft de gemeente een rekening-courantovereenkomst met de Rabobank Maas en Leudal. Eind 2013 is een schatkistrekening geopend om dagelijks de rekeningensaldi bij de BNG en Rabo af te kunnen romen.

Beleggingsportefeuille

De verkoopopbrengst van de Essent-aandelen groot € 40 miljoen werd rentedragend uitgezet. Het beheer van de beleggingsportefeuille werd aan BNG Vermogensbeheer uitbesteed en vindt plaats binnen de wettelijke normen en kaders. Door de Wet schatkistbankieren bouwt de portefeuille af, geleidelijk af. De raad is periodiek geïnformeerd over de obligatieportefeuille. Per 2016 wordt BNG Vermogensbeheer overgenomen door verzekeraar A.S.R.

a) portefeuillevverdeling

De sector- / landverdeling per ultimo van het jaar ziet er als volgt uit.

Rating verdeling	AAA	AA	A	overig	totaal
Sectoren					
Financieel	7,8%	35,9%	28,2%	15,7%	87,7%
Liquiditeiten					
Overheid		2,7%	3,4%	6,2%	12,3%
totaal	20,1%	24,5%	33,6%	21,8%	100,0%
Landen					
Spanje			28,2%	4,8%	33,0%
Frankrijk	7,8%	13,8%			21,7%
Verenigd Koninkrijk		2,7%		15,7%	18,4%
Ierland		10,4%	3,4%		13,9%

Nederland		11,6%			11,6%
Slovenië				1,4%	1,4%
totaal	7,8%	38,6%	31,7%	21,9%	100,0%

b) resultaten lopend jaar

Het rendement over 2015 is uitgekomen op 1,19%, oftewel € 538.000. Het rendement bestaat globaal uit – 2,08% koersresultaat en 3,27% renteresultaat. De totale marktwaarde bedroeg eind december € 37,9 miljoen (nominale waarde € 32,4 miljoen). In 2014 is een belegging in Northern Rock verkocht. In het kader van verplicht schatkistbankieren vinden geen nieuwe (her)beleggingen meer plaats.

beleggingsresultaat uitgesplitst	gerealiseerd	ongerealiseerd	totaal
Koersresultaat	1.631.403	- 2.575.541	- 944.138
	3,60%	- 5,68%	- 2,08%
Renteresultaat	1.508.484	- 25.481	1.483.003
	3,33%	- 0,06%	3,27%
Totaal	3.139.887	- 2.601.022	538.865
	6,92%	- 5,74%	1,19%

Sinds aanvang van de belegging is het cumulatieve rendement op 55,8% uitgekomen. Op jaarbasis is dat 7,4%.

EMU saldo

In de wet Hof zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte - en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen. Bestuurlijk is afgesproken de komende jaren geen sanctie toe te passen bij blijvende overschrijding van de norm. Gemeenten krijgen een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentie waarde een rol gaan spelen.

Onderstaande tabel geeft de EMU-saldi voor het jaar 2015 weer op basis van de begrotings- en werkelijke cijfers.

(bedragen x € 1.000)

		EMU saldo	2015	2015	2015
		omschrijving	Begroot	Begroot na wijziging	Realisatie
	1	Exploitatiesaldo vóór mutaties met reserves [art. 17c BBV] [positief saldo = plus en negatief saldo = min]	-3.881	-142	2.989
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.817	6.901	6.617
+	3	Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.143	1.104	1.505
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	8.569	4.576	4.576
+	5	Bijdragen van andere overheden , de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	718	692	692
+	6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord.			
-	7	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).			
+	8	Baten bouwgrondexploitatie voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord.			
-	9	Lasten op de balanspost voorzieningen voor zover deze transacties derden betreffen	3.757	1.223	32
-	10	Lasten i.v.m. transacties met derden t.l.v. reserves , die niet vallen onder één van bovenstaande posten.			
	11	Verkoop van effecten			
	a	Gaat u effecten verkopen: ja / nee	nee	ja	ja
-	b	Zo, ja wat is de verwachte boekwinst op de exploitatie		1.385	1.385
		berekend emu -saldo	-6.529	1.371	5.810
		Emu referentie waarde gemeente Leudal [Emu-norm]	-2.574	-2.574	-2.574
		onder - / overschrijding Emu normbedrag			
		Onderschrijding [plus]		3.945	8.384
		Overschrijding [negatief]	-3.955		

Bedrijfsvoering

Algemeen

Deze paragraaf omschrijft hoe de taken rechtmatig, doelmatig en doeltreffend worden uitgevoerd. Onder bedrijfsvoering vallen de personele capaciteit en de bedrijfsmiddelen en is in belangrijke mate verbonden met programma 4 Sterk besturen en organiseren.

Het beleid van de gemeente voor deze paragraaf is vastgelegd in de beleidsnotities:

- o Visie Leudal 2016
- o Strategische visie 2020 leven in Leudal
- o Visiedocument dienstverlening van de gemeente Leudal, bepaling van de streeforganisatie
- o Organisatievisie ONS Leudal

Organisatieontwikkeling

Organisatievisie

In 2015 is een organisatievisie "ONS Leudal" uitgewerkt met als titel "Wendbaar vanuit de verbinding". In deze notitie worden de belangrijkste uitdagingen voor de gemeente Leudal voor de komende jaren beschreven. De visie hierbij is dat we invulling gaan geven aan een wendbare organisatie, waarin steeds beter wordt samengewerkt ten behoeve van resultaten voor de gemeenschap. Los van de structuur worden verbeteringen aangebracht gericht op ontkokering en sterkere horizontale samenwerking bij vraagstukken. Het accent wordt verder verlegd naar optimalisatie en innovatie van processen en werkwijzen en naar het verder versterken van de strategische sturing op de ontwikkeling van de gemeente.

Re-design werkprocessen

In 2015 heeft het traject re-design werkprocessen plaatsgevonden. De aanleiding hiervoor was dat er onvoldoende zicht bestond op de benodigde taken en formatie voor Leudal, hetgeen zich vertaalde in veel onrust binnen de organisatie. In de maanden juni t/m september zijn samen met de medewerkers, en onder begeleiding van adviseurs van Advante, alle procesclusters aan de orde geweest. Per procescluster is aangegeven:

- wat de huidige knelpunten in de formatie zijn, op basis van huidige taken;
- wat de ontwikkelopgave voor de komende jaren is en welke formatie hierbij nodig is.

In het najaar 2015 is door Advante een rapportage opgeleverd met de bevindingen. Deze rapportage is een belangrijke onderlegger voor het op orde krijgen van de basis en de doorkijk naar de gewenste fijnstructuur van de gemeente Leudal.

Samengevat komt het volgende uit de rapportage:

- De foto, het nu
De totale formatie die nu wordt ingezet om alle processen van de gemeente uit te voeren is 201,7 fte, die is opgebouwd uit 177,3 vaste formatie en 24,4 fte aan tijdelijke medewerkers. Om de knelpunten in de dienstverlening op te lossen is 7,5 fte vaste capaciteit nodig en blijft 15,7 fte tijdelijke capaciteit nodig.
- Het perspectief
Er is een forse ontwikkelopgave op vrijwel alle procesclusters. Als slim wordt geïnvesteerd en georganiseerd kunnen de gesignaleerde ontwikkelingen worden gerealiseerd en kan zich een organisatie vormen die duurzaam is ingericht en in staat is blijvend te anticiperen op ontwikkelingen.
Om deze ontwikkelopgave te kunnen realiseren is, met de kennis van nu, 26 fte nodig, verdeeld in 13,8 vaste capaciteit en 12,2 tijdelijke capaciteit.

Quickscan Sociaal domein

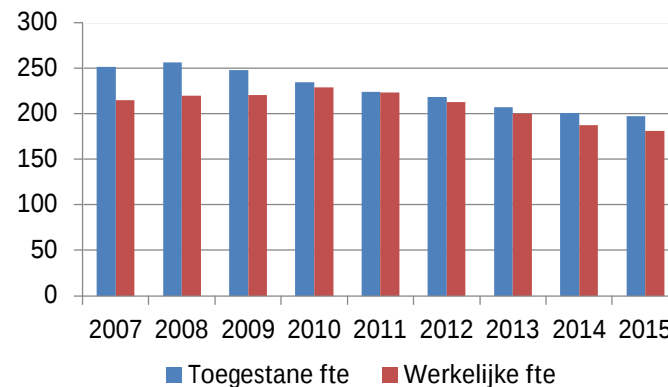
Bovenstaande bevindingen zijn exclusief het sociaal domein. Binnen het sociaal domein heeft separaat nog een quickscan plaatsgevonden. Conclusie uit deze quickscan is dat er geïnvesteerd moet worden op zowel kwaliteit als kwantiteit van medewerkers. Een aantal beoogde, extra formatieplekken zijn inmiddels in de fijnstructuur opgenomen. Daarnaast staat in het advies dat nog een 4,5 fte (€ 242.609) toegevoegd dient te worden. Afgesproken is dat dit uit bestaande middelen gefinancierd wordt. Momenteel is een plan van aanpak in voorbereiding waarin de vertaling plaatsvindt van de adviezen die Advante heeft gedaan naar een concreet implementatieplan. Daarnaast heeft een evaluatie plaatsgevonden op de regionale samenwerking binnen het sociaal domein. Uitkomsten hiervan worden nog uitgewerkt.

Fijnstructuur

Op basis van de principes die in de organisatievisie zijn opgenomen en de uitkomsten van het traject re-design werkprocessen is in het najaar 2015 een fijnstructuur vastgesteld. Deze fijnstructuur dient faciliterend te zijn aan onze nieuwe manier van werken. We zullen voortdurend

in staat moeten zijn om als organisatie nog beter onze bijdrage in de samenleving af te stemmen op de kracht die de samenleving zelf heeft. Onze rol zal daarbij steeds wisselend zijn, dit vanuit een interne en externe structuur waarin we wendbaar kunnen opereren.

Overzicht formatie en bezetting

De ombuigingen hebben een daling in het aantal toegestane FTE gerealiseerd van 200.93 in 2014 naar 197.52 in 2015. Het werkelijke aantal FTE is van 187.9 in 2014 afgenomen naar 181.15 in 2015

Dit vraagt steeds meer een matrix/projectmatige manier van werken. De dynamiek van buiten is leidend en zorgt voor een wendbare (programma-gerichte) inrichting binnen (horizontaal organiseren). Daarnaast hebben en houden we de taak om hoogwaardige dienstverlening aan onze inwoners aan te bieden. De fijnstructuur is dus niet in beton gegoten en dient met de ontwikkelingen mee te bewegen.

In het najaar 2015 zijn tevens de medewerkers binnen deze fijnstructuur gepositioneerd. Hierbij is bewust gekozen om dit niet in de vorm te doen van een plaatsingsproces / reorganisatie te doen. Alle functies/formatie, met uitzondering van de functies vanuit de hoofdstructuur en de teamleiders, maken onderdeel uit van de fijnstructuur. Daarin wordt een nieuwe ordening en clustering van taken voorgesteld die passen bij de ambities van het bestuur en/of op basis van onderliggende processen logisch zijn.

P-ombuigingen

In het najaar 2015 is veel energie gestoken in het inzichtelijk krijgen van de cijfers m.b.t. P-ombuigingen, mobiliteitsbewegingen en uitvoeringskosten 3D's. De basis is inmiddels op orde gebracht. Eén van de belangrijkste bevindingen hiervan is dat de interne mobiliteit naar het sociaal domein uit eigen middelen zijn opgevangen, terwijl dit nieuwe ontwikkelingen zijn die vanuit de uitvoeringskosten 3D's gefinancierd dienen te worden. Dit heeft geleid tot het besluit om een gedeelte van de uitvoeringskosten € 700.000 (2016) over te hevelen naar het P-budget. Dit leidt tot het volgende totaalbeeld over 2015:

- Tot nu toe € 2 miljoen bezuinigd = 18% loonsom (van totaal 22%), in een tijdperk waarin veel extra taken naar ons toe zijn gekomen.
- Vanaf 2018 moet nog € 1 miljoen worden omgebogen.
- Voor extra, nieuwe taken, wordt nieuw geld gevraagd.

P&O-thema's

Regeling generatiepact

De regeling Generatiepact Leudal is in oktober 2015 vastgesteld. Het biedt alle medewerkers vanaf 60 jaar de mogelijkheid om minder te gaan werken waarbij een gedeelte van deze kosten gedragen worden door de gemeente en een gedeelte door hun zelf.

Met deze regeling werken we enerzijds aan duurzame inzetbaarheid voor oudere medewerkers, maar anderzijds gaan we de beschikbare financiële ruimte benutten om jongeren te laten instromen en taken over te nemen. Jongeren brengen daarbij nieuwe ideeën en werkwijzen in. Het uitgangspunt is budgetneutraal, dit betekent dat 60-65% van taken opnieuw ingevuld worden voor de overig taken moeten andere oplossingen bedacht worden (efficiënt werken).

In de eerste aanvraagronde hebben zich 9 medewerkers aangemeld vanuit de doelgroep (ouder dan 60 jaar) die in totaliteit 92 uur bijzonder verlof hebben aangevraagd en toegekend gekregen. In 2016 ontstaat er hierdoor 54 uur vacature die ingevuld gaat worden door jongeren (jonger dan 30 jaar). De 3 vacatures die ontstaan zijn: medewerker Buitendienst, medewerker Civiele Techniek en consulent-klantregisseur Sociaal Domein.

Invoering nieuw hoofdstuk beloning CAR-UWO

In 2015 heeft de voorbereiding plaatsgevonden voor de invoering van het nieuwe beloningsbeleid per 1 januari 2016. Dit beloningsbeleid is gestandaardiseerd voor alle gemeenten en maakt onderdeel uit van de CAR-UWO. De afspraak is dat een medewerker er door de nieuwe regels niet op achteruit mag gaan. Hiervoor is een overgangsrecht afgesproken. Een aantal lokale regelingen zijn als gevolg van deze standaardisatie ingetrokken c.q. gewijzigd.

Faciliteren organisatieontwikkeling

In 2015 is veel tijd gestoken in het faciliteren van de organisatieontwikkeling. De status quo van alle medewerkers zijn in oktober vastgesteld en per brief bevestigd, de coördinatie op het proces re-design heeft plaatsgevonden en de posities van de medewerkers binnen de nieuwe structuur zijn in december vastgesteld en per brief bevestigd.

Basis op orde P-staat

In 2015 is tevens veel tijd gestoken om de basis van de P-staat weer op orde te krijgen. Samen met Advante is een plan opgesteld dat en zijn verbeteringen geïmplementeerd. Doelstelling is grip houden op P-cijfers.

Budgetten verbetertraject dienstverlening

Om de dienstverlening te verbeteren nu en in de toekomst, heeft de raad in juni 2013 besloten hiervoor middelen ter beschikking te stellen. Er wordt via drie sporen gewerkt:

- verbeteren externe dienstverlening;
- regionale samenwerking en verbetering interne dienstverlening;
- investeren in medewerkers.

Met de gemeenteraad is afgesproken om het benodigd krediet fasegewijs in te zetten, waarbij de raad per fase de voortgang van de besteding van middelen kan volgen en resultaten kan betrekken bij haar besluitvorming over opvolgende fases.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de vrijgegeven en nog vrij te geven fases.

(bedragen x 1.000)

budget	raad	Omschrijving
1.190		Verbeteren externe dienstverlening
	150	Fase 1 6-11-2012
	300	Fase 2 3-09-2013
	450	Fase 3 8-09-2015
	290	Fase 4 nog vrij te geven
360		Verbeteren interne dienstverlening
	150	Fase 1 3-09-2013
	100	Fase 2 8-09-2015
	110	Fase 3 nog vrij te geven
1.050		Investeren in medewerkers
	80	Fase 1 3-09-2013
	475	Fase 2 nog vrij te geven
	495	Fase 3 nog vrij te geven
2.600		Totaal

Bedrijfsvoering op het gebied van Informatievoorziening en ICT

In 2015 is extra aandacht besteed aan het aspect van bescherming van privacy van de burger. Als gevolg van de taken in het sociaal domein is er een toename van gegevensverwerkingen (waaronder verwerkingen van bijzondere persoonsgegevens als medische gegevens en strafrechtelijke gegevens). Door de aanscherping van regelgeving op het gebied van privacy (de meldplicht datalekken die vanaf 1 januari 2016 van kracht is) zijn de bestuurlijke risico's op vlak van gegevensverwerking en gegevensbeveiliging enorm toegenomen. In het stappenplan is de verdere optimalisering van het privacy-beleid van Leudal beschreven en samen met de regiogemeenten is een functionaris gegevensbescherming (FG) in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens aangesteld.

De privacy doelstellingen zijn vastgesteld en zijn van toepassing op alle taken en processen van Leudal. In de scope van het Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid is de reikwijdte bepaald.

Gestart is met de vervanging van de burgerzakenmodules. Dit levert een besparing op bedrijfsvoering middels selfservice van een aantal hoofdprocessen van Burgerzaken.

De iBabs App is geïmplementeerd en dit betekent efficiënter vergaderingen voorbereiden en ook de toegankelijkheid tot de vergaderstukken wordt gebruiksvriendelijk ondersteund door deze app.

De BGT is door Leudal, Nederweert, Roermond en Weert gezamenlijk opgepakt en is aanleiding geweest voor een intentieverklaring tot samenwerking in de bijhouding van de BGT. Gewerkt wordt aan de feitelijke invulling van de Geo-samenwerking.

Communicatie

Leudal publiceerde in 2015 de bekendmakingen digitaal in het elektronisch gemeenteblad via de Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties (GVOP). Daarnaast zijn een aantal initiatieven genomen met communicatie via social media als twitter en facebook. Andere meer eigentijdse communicatiemiddelen zijn infographics en een digitale nieuwsbrief (WMO voor professionals) samen met andere gemeenten. In 2015 heeft het team communicatie actief ondersteund in het participatietraject 'Ös dörp'.

Financieel beheer

o Nieuwe programmabegroting

De begroting 2015 werd samengesteld volgens de methode van Zero Based Budgetting (ZBB). De grondslag van de ZBB bestaat uit het bepalen van de middelen die nodig zijn om de doelen van de gemeentelijke organisatie te realiseren. Er werden vier nieuwe programma's met daaronder thema's vastgesteld. De cijfers zijn te raadplegen via een begrotingsapp.

o Kostentoerekening

Ten opzichte van de raming zijn binnen de programma's/thema's in de urenrealisatie verschuivingen ontstaan. De verschuivingen binnen de programma's en producten zijn met name veroorzaakt door de interne mobiliteit. Dat betekent dat medewerkers van het ene team werken aan producten van het andere team. Er heeft met name een verschuiving naar het sociale domein plaatsgevonden.

Verder zijn in 2015 meer uren op producten verantwoord dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming is gebaseerd op uren die zijn opgenomen in de teamplannen 2014. In deze teamplannen waren 20.000 uren geraamd voor mobiliteit/transitie. Een voorgenomen actualisatie van de geraamde kostentoerekening heeft niet plaatsgevonden omdat het organisatie ontwikkeltraject nog niet was afgerond.

De urenrealisatie is gebaseerd op de werkelijk geschreven uren. In onderstaande tabel zijn de verschuivingen van deze doorberekende uren per programma opgenomen. De verschuivingen zijn niet meer separaat per product toegelicht. Het hoeveelheidsverschil in uren wordt zichtbaar op de producten en het hoeveelheidsverschil in tarief (voorcalculatorisch - en werkelijk uurtarief) komt tot uitdrukking op programma 4 product 4201 Interne dienstverlening.

De gevolgen per programma zijn in onderstaande tabel verwerkt.

Thema	Begroot na wijziging 2015	Realisatie 2015	Verschil
Pr 1 Vitale samenleving			
Thema 101 Toerisme en recreatie	312.075	296.122	15.952
Thema 102 Economie	321.860	283.589	38.271
Thema 103 Onderwijs	245.005	235.869	9.136
Thema 104 Kunst en cultuur	28.215	40.762	- 12.547
Thema 105 Sport	284.620	275.010	9.610
Pr 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling			
Thema 201 Maatschappelijke ondersteuning	931.159	1.285.936	- 354.777
Thema 202 Arbeidsparticipatie	1.123.874	1.311.309	- 187.435
Thema 203 Jeugdhulp	79.325	13.870	65.455
Thema 204 Gezondheidszorg	69.540	52.986	16.554
Pr 3 Veilige- en aantrekkelijke samenleving			
Thema 301 Openbare ruimte en verkeer	931.159	1.285.936	- 354.777
Thema 302 Veiligheid	600.840	578.208	22.632
Thema 303 Wonen en bouwen	4.094.342	3.649.547	444.795
Thema 304 Milieu	1.099.625	974.448	125.177
Pr 4 Sterk besturen en organiseren			
Thema 401 Dienstverlening aan raad	412.245	388.046	24.199
Thema 402 Dienstverlening bestuur en organisatie	2.527.625	2.907.145	- 379.520
Thema 403 Dienstverlening aan burgers	2.382.030	2.456.130	- 74.101
Overzicht dekkingsmiddelen			
Thema 501 Dekkingsmiddel			
Tussentotaal	15.443.359	16.034.913	-591.376
Projecten			
Toerekening aan investeringsprojecten	300.000	257.267	42.733
Totaal productieve uren	15.743.359	16.292.180	- 548.643

o Inkoop

Sinds 2013 hebben wij een samen met de gemeenten Roermond, Nederweert en Weert een uniform inkoop- en aanbestedingsbeleid met een bijbehorend inkoopreglement. Uitgangspunt hierbij is om inkoop samenwerking te bevorderen en daar waar mogelijk vanuit een gezamenlijke inkoopkalender aanbestedingen uit te voeren. Vanuit deze inkoopkalender zijn er in 2015 weinig gezamenlijke aanbestedingen geweest.

Evenwel is in 2015 in regionaal verband (Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert) de dienstverlening voor Wmo- en jeugdzorg gezamenlijk ingekocht.

Wat heeft het gekost?*(bedragen x € 1.000)*

Begroting incl. kadernota	Realisatie 2014	Begroot 2015 na wijziging	Realisatie 2015
hkp Huisvesting	838	817	905
hkp ICT	1.981	2.196	1.916
hkp Facilitaire zaken	419	402	382
hkp P&O kosten	643	768	813
Organisatie-eenheden (incl.griffie)			
- Loonsom	12.461	11.541	11.633
- Overige kosten	1.142	1.375	1.203
totaal	17.484	17.099	16.852

+ = nadeel - = voordeel

Verbonden partijen

Algemeen

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overdragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken niet zelf meer uit. Voorbeelden zijn het onderbrengen van taken in de gemeenschappelijke regelingen (hierna GR). Andere verbonden partijen van de gemeente zijn vennootschappen waarin Leudal ook aandeelhouder is (o.a. Enexis, BNG). Daarnaast participeert Leudal in samenwerkingsverbanden (o.a. SML en Keyport 2020) die vanuit hun aard en werkgebied een nauwe relatie hebben met de gemeente, ook dit zijn verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen) en privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen etc.).

Een bestuurlijk belang bestaat als de gemeente enige zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of stemrecht.

Een financieel belang houdt in dat:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij;
- financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente;
- de door de gemeente verstrekte geldleningen die niet door derden zijn gegarandeerd en waarbij de gemeente haar geld kwijt is als de verbonden partij de lening niet kan terugbetalen.

Het beleid is vastgelegd in de nota verbonden partijen (2011). De nota heeft tot doel kaders en handvaten te bieden in de samenwerking met verbonden partijen. In de strategische visie heeft de raad uitgesproken dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met bewoners en bedrijven, met de regio en de provincie, de kansen die zich in Leudal voordoen wil benutten. De strategische visie is tot stand gekomen door overleg met de (buur)gemeenten en de oriëntatie van het college op regionale samenwerking.

Hieronder volgt een overzicht van alle verbonden partijen.

Naam	Doelstelling	Belang 2015
Samenwerkingsverband Westrom; Roermond	• Uitvoering Wet sociale werkvoorziening (WsW) • Zoveel mogelijk inwoners arbeid bieden in een beschutte werkomgeving. In de komende jaren wordt de sociale werkvoorziening afgebouwd	bijdrage € 236.000 De 5 gemeenten in Midden-Limburg zijn eigenaar van Westrom. In het dagelijks bestuur is Leudal vertegenwoordigd door 1 wethouder. In het algemeen bestuur door 2 wethouders.
GR; Veiligheidsregio Limburg Noord; Venlo	• De veiligheidsregio voert taken uit op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweerbijstand en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen aan programma 1 • De GGD maakt ook onderdeel uit van de veiligheidsregio. De GGD is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en heeft van daaruit een belangrijke taak bij de realisatie van doelstellingen in programma 1 • Verder voert de veiligheidsregio taken uit op het gebied van de WMO (maatschappelijke opvang, verslaving- en bemoeizorg). Daarmee wordt een bijdrage aan programma 1 geleverd	bijdrage € 3.057.000
GR Maasland; Haelen	De reinigingsdienst Maasland voert taken uit op het gebied van inzameling huishoudelijke afvalstoffen, verwijderen van veegvuil, afvalstrib en inzameling van bedrijfsafvalstoffen en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen in programma 5.	bijdrage € 1.263.000
Belastingen Gemeenten en Waterschappen (BsGW); Roermond	BsGW is een uitvoeringsgerichte organisatie die de belastingheffing en invordering van gemeenten en waterschappen uitvoert. Doel van het samenwerkingsverband is om de belastingheffing en invordering op een kwalitatief hoog niveau en doelmatig te realiseren. De gemeente Leudal is per 1 januari 2013 deelnemer van BsGW.	bijdrage € 417.000 In algemeen bestuur is namens Leudal 1 wethouder afgevaardigd.
GR Gemeente Venlo (internationale zaken); Venlo	• Internationale / grensoverschrijdende netwerken van burgers, bedrijven en bestuurders ten bate van het woon-, werk- en leefklimaat van de regio ontwikkelen en onderhouden • Gebruik maken van Europese en lokale middelen voor grensoverschrijdende projecten ter oplossing van grensoverschrijdende knelpunten dan wel ter benutting van grensoverschrijdende potenties	bijdrage € 9.471 € 0,26 per inwoner, 36.246 inwoners per 1 juni 2015.

Financieel				beleidsverantwoording 2015 en ontwikkelingen 2016
eigen vermogen	01-01-15	€	3.317.000	Beleidsverantwoording 2015: • Het aantal Wsw-ers is in 2015 teruggebracht van 1288 naar 1202. (Voor Leudal van 155 naar 147). • De toegevoegde waarde is € 800.000 lager dan begroot, de overige kosten zijn hoger i.v.m. stijging personeelskosten. Speerpunten 2016: • Daling van het aantal fte's met 4% • Indexatie van de kosten en baten met 1,5 % • Ombuigingstaakstelling voor Westrom en de gemeenten is vervallen. I.v.m. de terugloop van de Rijssubsidies een extra bijdrage van de gemeenten van € 845.900 (in 2016 eenmalig te betalen uit de reserves).
	31-12-15	€	3.132.000	
vreemd vermogen	01-01-15	€	23.000	
	31-12-15	€	-	
resultaat		€	-88.000	
taakstelling omvang		€	-	Beleidsverantwoording 2015: • AB heeft een nieuwe bijdragesystematiek vastgesteld vanaf 2017 met een ingroeiperiode van 4 jaar. Definitieve besluitvorming vindt plaats in 2016. • Er ligt een voorstel voor inrichting repressieve brandweerorganisatie. • Functionarissen die een taak hebben in de Oranje Kolom zijn opgeleid en geoefend. Speerpunten 2016: • Implementatie van het repressief brandweerorganisatieplan • Uitvoeren programma Brandveilig Leven • Op koersnelheid brengen van de nieuw ingerichte organisatie • De meldkamer brandweer gaat op in een provinciale meldkamer gehuisvest in Maastricht Afronding proces geharmoniseerde begroting VRLN
taakstelling omvang gerealiseerd		€	-	
eigen vermogen	01-01-15	€	4.347.000	
	31-12-15	€	2.608.000	
vreemd vermogen	01-01-15	€	45.010	
	31-12-15	€	46.239	
resultaat		€	1.099.000	
taakstelling omvang gerealiseerd		€	-	Beleidsverantwoording 2015: • Taakuitbreiding in openbare ruimte in kader Participatiewet • Verduurzaming verwerking huishoudelijk afval • Samenwerking met Limburgse afvalinzamelaars Speerpunten 2016: • Uitbreiding taken op het gebied van beheer en onderhoud openbare ruimte • Taakuitbreiding in openbare ruimte in kader Participatiewet • Intensivering samenwerking Roerdalen, Echt-Susteren • Beleid op vermindering huishoudelijk restafval • Verduurzaming verwerking huishoudelijk afval • Uitbreiding ondergrondse voorzieningen • Samenwerking met Limburgse overheidsgeïndividueerde afvalinzamelaars
eigen vermogen	01-01-15	€	889.000	
	31-12-15	€	1.099.000	
vreemd vermogen	01-01-15	€	6.535.000	
	31-12-15	€	6.316.000	
resultaat		€	123.713	
taakstelling omvang gerealiseerd		€	-	Beleidsverantwoording 2015: Speerpunten 2016: • Sluitende begroting • Kostenindexering van gemiddeld 2% • Taakstelling op kostenindexering van gemiddeld 2% voor de jaren tot en met 2016 • Innovatie en procesoptimalisatie • Onderzoek proceskosten
eigen vermogen	01-01-15	€	735.000	
	31-12-15	n.n.b.	n.n.b.	
vreemd vermogen	01-01-15	€	721.000	
	31-12-15	n.n.b.	n.n.b.	
resultaat		n.n.b.	n.n.b.	
taakstelling omvang gerealiseerd		€	-	Beleidsverantwoording 2015: • De gemeente heeft de samenwerking op het vakgebied Internationale samenwerking met de gemeente Venlo opgezegd per 1 januari 2018 (opzegtermijn van 3 jaar). In 2015 werd vanuit de gemeente Venlo weinig actie ondernemen m.b.t. ondersteuning van de gemeente op dit vakgebied. • Actie vond over het algemeen alleen vanuit de euregio plaats. Speerpunten 2016: • Het ontwikkelen en onderhouden van internationale / grensoverschrijdende netwerken van burgers, bedrijven en bestuurder ten bate van woon, werk- en leefklimaat van de gehele regio • Gebruik maken van Europese, provinciale en lokale middelen tbv grensoverschrijdende projecten ter oplossing van grensoverschrijdende knelpunten dan wel benutting van potenties • Inspelen op provinciaal beleid op internationaal terrein tbv de gehele regio • Het volgen van voor bestuur, bevolking en regio relevante Europese Ontwikkelingen en deze aan de gemeenten bekend maken
eigen vermogen	01-01-15	n.v.t.	n.v.t.	
	31-12-15	n.v.t.	n.v.t.	
vreemd vermogen	01-01-15	n.v.t.	n.v.t.	
	31-12-15	n.v.t.	n.v.t.	
resultaat		n.v.t.	n.v.t.	
taakstelling omvang gerealiseerd		n.v.t.	n.v.t.	
De gemeente Venlo laat weten dat beantwoording van vorenstaande financiële vragen gelet op de bestuursopdracht niet aan de orde is. De inkomsten van de deelnemende gemeenten zijn bestemd ter betaling van de personele kosten binnen de bestuursopdracht. Deze inkomsten zijn kostendekkend. De samenwerking is per 1 januari 2018 opgezegd.				

Naam	Doelstelling	Belang 2015
Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette; Roermond	Het doel van het Grenspark is om van het landschappelijk waardevolle grensgebied één regionale grensoverschrijdende identiteit te maken. Dit gebeurt door de recreatieve mogelijkheden binnen de gebieden aan weerszijde van de grens te promoten en te verbeteren. Het coördineert en voert daartoe grensoverschrijdende projecten uit, o.a. met subsidies van de EU. Het levert een bijdrage aan programma 4.	bijdrage € 3.193 1 bestuurslid
Samenwerking Midden-Limburg; Roermond	Per 1-1-2015 is de Samenwerkingsovereenkomst Midden-Limburg van start gegaan middels een bestuursovereenkomst tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten. Doel van de bestuursovereenkomst SML is: • Het organiseren van een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op economisch, sociaal en fysiek terrein • Het in de overeenkomst bepaalde laat de publiekrechtelijke positie en de bevoegdheden van overheden onverlet	bijdrage € 22.000 Voorlopig uitgangspunt: € 1,50 pp/jr bijdrage gebiedsbureau (54.500) voor proceskosten. Daarnaast reserveringen voor uitvoering projecten en bijdragen aan regionale investeringen.
Keyport 2020; Weert	Keyport 2020 is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix), een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. De gemeenten faciliteren de triple helix samenwerking door het ter beschikking stellen van een financiële bijdrage. Samen met de andere helixen worden er, op basis van een gezamenlijke agenda, lobby, activiteiten en projecten uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de economische structuur en het vestigingsklimaat. Hierbij zijn het bedrijfsleven en het onderwijs in de 'lead'. Het bedrijfsleven investeert in innovatie en groei en het onderwijs levert de daarvoor noodzakelijke kennis.	bijdrage € 33.000 In 2016 niet rechtstreeks (via procesgeld SML). Medio maart 2016 dient Keyport obv het nieuwe meerjarenplan een meerjarenbegroting in op grond waarvan de nieuwe jaarlijkse bijdrage wordt
Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML); Roermond	OML heeft tot doel namens de aandeelhoudende gemeenten om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Zij doet dit door: • Ontwikkeling van bedrijventerreinen/verkoop van bedrijfskavels • Beheer bedrijventerreinen • Herstructurering van bedrijventerreinen • Advies en begeleiding	aandeel € 2.483.000 nkapitaal / belang
IJzeren Rijn; Venlo	Gemeenten en instanties werken samen aan het creëren van zo veel mogelijk beïnvloedingsruimte om veiligheidsrisico's en aantasting van de leefbaarheid vanwege heringebruikname van het historische tracé van de IJzeren Rijn zo veel mogelijk te verminderen.	bijdrage n.n.b. Afhankelijk gesteld van gevergd noodzaak.

Financieel				beleidsverantwoording 2015 en ontwikkelingen 2016
eigen vermogen	01-01-15	€	23.000	Beleidsverantwoording 2015: • Voor de marketing en promotie van het Grenspark en de deelnemende gemeenten is in 2015 het project Cultuurgeschiedenis Digitaal ontwikkeld en aangevraagd. In november is het project door de certificeringsautoriteit van het INTERREG V-A Programma 2014-2020 Nederland-Duitsland beschikt. De gemeente is partner in het project. • In november heeft het algemeen bestuur besloten de gemeenschappelijke regeling te wijzigen en de gemeenten Maasgouw en Echt-Susteren opnieuw als deelnemers van het Grenspark op te nemen. Speerpunten 2016: • Start uitvoering INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Digitaal • Instemming raad deelnemers met de gewijzigde gemeenschappelijke
	31-12-15	€	36.000	
vreemd vermogen	01-01-15	€	24.000	
	31-12-15	€	88.000	
resultaat		€	13.000	Beleidsverantwoording 2015: • Leudal fungeert als trekker voor de werkvelden Economie en energie • Gestart is met de uitwerking van de regionale opgaven voor het POL2014 Speerpunten 2016: • Afstemmen onderling van de uitvoering vastgestelde projecten GOML-MIP • Samenstellen agenda voor Midden-Limburg • Afstemming op economische agenda Keyport 2020 • Transities als gevolg van bevolkingssamenstelling • Regionale uitwerking POL2014
taakstelling omvang gerealiseerd			nvt	
			nvt	
			nvt	
eigen vermogen	01-01-15	€	-	Beleidsverantwoording 2015: • Procesmiddelen zijn beschikbaar gesteld voor de volgende aanvragen: Profileren e-fulfillment Keyport 2020-kennisontwikkeling e-fulfillment Verwerking incontinentiemateriaal Uitvoeringsmiddelen zijn beschikbaar gesteld voor de volgende projecten: Economisch actieprogramma agribusiness Make Tech Platform (projectjaar 3 en 4) Innovatiehuis MKB Keyport 2020 (projectjaar 3) De Limburgse Versnellingsstafels Lignine valorisatie Expat Center South Holland
	31-12-15	€	-	
vreemd vermogen	01-01-15	€	-	
	31-12-15	€	-	
resultaat		€	n.v.t.	Beleidsverantwoording 2015: • Naast de reguliere werkzaamheden obv het ondernemingsplan lag voor Leudal de prioriteit bij de doorontwikkeling van biobased Zevenellen. Focus lag bij diverse concrete initiatieven, de eventuele aankoop van Nuon en het opstellen van een strategisch communicatieplan. Speerpunten 2016: • Uitvoering ondernemingsplan 2014-2017. In het bijzonder gaat de herfinanciering van OML ultimo 1-1-2017 spelen. Verder zal voor Leudal wederom de prioriteit liggen bij de ontwikkeling van biobased Zevenellen. ☐
taakstelling omvang gerealiseerd			n.v.t. info opgevraagd bij Keyport	
			n.v.t.	
			n.v.t.info volgt zsm van OML	
eigen vermogen	01-01-15	€	15.773.000	Beleidsverantwoording 2015: •
	31-12-15	€	15.897.000	
vreemd vermogen	01-01-15	€	29.121.000	
	31-12-15	€	27.049.000	
resultaat		€	124.803	Beleidsverantwoording 2015: •
taakstelling omvang gerealiseerd			n.v.t.	
			n.v.t.info volgt zsm van OML	
			n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	€	88.000	Beleidsverantwoording 2015: •
	31-12-15	€	72.000	
vreemd vermogen	01-01-15	€	-	
	31-12-15	€	-	
resultaat		€	-16.000	Speerpunten 2016: • Ontwikkelingen in het dossier blijvend volgen • Reageren op actualiteiten
taakstelling omvang gerealiseerd			n.v.t.	
			n.v.t.	
			n.v.t.	

Naam	Doelstelling	Belang 2015
Leisure Port; Venlo	• Recreatie en toerisme wil publiek en privaat de rol verkrijgen die de sector toekomt op basis van haar economische positie • Noord-Limburg wil meer recreëren en toeristen trekken, die langer blijven en meer besteden. Noord-Limburg wil de bestedingen van eigen inwoners stimuleren • Noord-Limburg wil koploper zijn met vakanties en overnachtingen in Nederland	bijdrage € 63.000
Euregio Rijn-Maas-Noord; Munchengladbach	Doel is het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, opleiding en onderwijs, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van subsidiemiddelen INTERREG (vierde periode). Het levert een bijdrage aan programma 6.	bijdrage € 7.000 Twee leden
Enexis Holding BV; Den Bosch (Jan Dierkx, Robert Wilms)	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel: • Het (doen) distribueren en het (doen)transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water • Het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie • Het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld • Het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten	dividend € 693.000 belang: 0,60338%

Financieel			beleidsverantwoording 2015 en ontwikkelingen 2016
eigen vermogen	01-01-15	€ 99.000	Beleidsverantwoording 2015: - Onderzoek gedaan naar potentiële doelgroepen en thema - Bezienswaardigheden in kaart gebracht m.b.v. dorpsraden en heemkundeverenigingen - Workshops en inspiratiesessies gegeven aan toeristische bedrijven - Klanttevredenheidsonderzoeken gehouden ogb informatieverschaffing en TIV - Verbetering mobiele website - vervanging I-punten zodat deze tegemoetkomen aan gewenste snelheid, beeldkwaliteit - Toeristisch-recreatieve informatie beschikbaar gemaakt voor elke "device" - Medewerkers van deelnemende leden en VVV-winkels geïnformeerd over het diverse aanbod in de regio Speerpunten 2016: - het behoud van de toeristische informatievoorziening, inzetten op het presenteren van een volledig aanbod op de site liefde voor limburg, inzetten op testimonials om toeristen, recreanten en de eigen inwoners te overtuigen naar de regio te komen of in de eigen regio te recreëren, inzetten op innovatie, focus aanbrengen en beperken tot online marketing en nuttige samenwerkingen aangaan.
	31-12-15	nog invullen	
vreemd vermogen	01-01-15	€ 47.000	
	31-12-15	nog invullen	
resultaat		nog invullen	Beleidsverantwoording 2015: • Tussen de gemeente Leudal en de Euregio vond zeer regelmatig overleg plaats. Zo werd dezerzijds actief deelgenomen aan bestuursvergadering, commissie P2P en de Interregcommissie. De gemeente is hierbij zelfs actief betrokken bij de advisering over INTERREG subsidie. • In 2015 is vanuit de Euregio actief gewerkt aan het opzetten van een grensinformatiepunt. Het infopunt moet grensarbeiders beter informeren over de wetgeving in het land alwaar ze gaan werken (Nederland of Duitsland). Dit infopunt zal op 29 februari 2016 worden geopend. Speerpunten 2016: • Stimuleren grensoverschrijdende samenwerking • Hulp bij INTERREG subsidieaanvragen, besluitvorming over INTERREG subsidie aanvragen
taakstelling omvang gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	n.v.t.	
	05-01-00	n.v.t.	
vreemd vermogen	01-01-15	n.v.t.	Beleidsverantwoording 2015: • • Speerpunten 2016: • Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Autoriteit Consumenten & Markt (ACM). Elke drie jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. In die periode gaan de gereguleerde tarieven in 3 stappen omlaag als gevolg van lager ingeschatte kapitaalkosten. Dit is een stimulans voor Enexis om te komen tot kostenbesparing, en zo toch de aandeelhouders een redelijk rendement te kunnen bieden. • Enexis faciliteert de transitie naar duurzame energie. Voor het functioneren van de samenleving is dat dermate belangrijk dat het publiek belang van Enexis alleen maar toeneemt. • De Provincie c.q. Gemeente en Enexis werken samen op het gebied van duurzaamheid hetgeen (naar verwachting) resulteert in een aantal gezamenlijke projecten. Financiële risico's • De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is zeer gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. • Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap', levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. • Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen garantiedividend van € 100 miljoen.
	31-12-15	n.v.t.	
vreemd vermogen	01-01-15	n.v.t.	
	31-12-15	n.v.t.	
resultaat		n.v.t.	Beleidsverantwoording 2015: • • Speerpunten 2016: • Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Autoriteit Consumenten & Markt (ACM). Elke drie jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. In die periode gaan de gereguleerde tarieven in 3 stappen omlaag als gevolg van lager ingeschatte kapitaalkosten. Dit is een stimulans voor Enexis om te komen tot kostenbesparing, en zo toch de aandeelhouders een redelijk rendement te kunnen bieden. • Enexis faciliteert de transitie naar duurzame energie. Voor het functioneren van de samenleving is dat dermate belangrijk dat het publiek belang van Enexis alleen maar toeneemt. • De Provincie c.q. Gemeente en Enexis werken samen op het gebied van duurzaamheid hetgeen (naar verwachting) resulteert in een aantal gezamenlijke projecten. Financiële risico's • De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is zeer gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. • Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap', levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. • Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen garantiedividend van € 100 miljoen.
taakstelling omvang gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	€ 3.516 mln	
	31-12-15	€ 3.608 mln	
vreemd vermogen	01-01-15	€ 2.900 mln	
	31-12-15	€ 3.426 mln	
resultaat		€ 223 mln	
taakstelling omvang gerealiseerd		n.v.t.	

Naam	Doelstelling	Belang 2015
CBL Vennootschap BV; Den Bosch	De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de Verkopende Aandeelhouders vertegenwoordigt als medebeheerder van het CBL fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en fungeert als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%
CSV Amsterdam BV; Amsterdam	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON • Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland") • Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%
Verkoop Vennootschap BV; Den Bosch	De functie van deze Verkoop Vennootschap is uitoefenen van alle rechten en verplichtingen van de aandeelhouders t.o.v. Essent NV en RWE AG, voortvloeiende uit de verkoopovereenkomst.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%

Financieel			beleidsverantwoording 2015 en ontwikkelingen 2016
eigen vermogen	01-01-15	9,8 mln dollar	Naar verwachting wordt de vennootschap in de eerste helft van 2016 geliquideerd en valt het positief liquiditeitssaldo vrij aan de aandeelhouders. In 2011 zijn de laatste Cross Border Leases ("CBL's") voortijdig beëindigd. Eventuele kosten die nog geclaimd kunnen worden op de CBL Escrow beperken zich tot adviseurskosten ter ondersteuning van een onderzoek van de Amerikaanse autoriteiten. Een positief liquidatiesaldo zal vrijvallen aan de aandeelhouders. Financiële risico's Met de voortijdige beëindiging van alle CBL-contracten is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders ter hoogte van het bedrag in het CBL Escrow Fonds (\$ 19,7 mln.). Naar verwachting zal op dit bedrag in 2016 een bedrag benodigd zijn voor advies- en andere afwikkelkosten. De afwikkelkosten worden ingeschat op circa 700.000 dollar. Dit betekent dat naar verwachting een bedrag van 19 mln dollar in de verhouding 50-50 (verkopende aandeelhouders en RWE) zal worden uitgekeerd. Het fonds wordt daarna geliquideerd.
	31-12-15	9,8 mln dollar	
vreemd vermogen	01-01-15	107.000 dollar	
	31-12-15	117.000 dollar	
resultaat		30.000 dollar	
taakstelling omvang		n.v.t.	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat een eventuele schadeclaim wordt gevoerd tegen de Staat en dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. Conform de verkoopkoopovereenkomst ("SPA") zal de Escrow-rekening tot 5 jaar na completion blijven staan voor de afwikkeling van potentiële claims van Waterland. Financiële risico's Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag (EUR 13,5 mln.) op de Escrow-rekening. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).
taakstelling omvang gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	€ 8.500	
	31-12-15	€ 25.600	
vreemd vermogen	01-01-15	€ 36.000	
	31-12-15	€ 33.700	
resultaat		€ 42.000	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door RWE tot uiterlijk 30 september 2015 kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. RWE heeft eind 2015 per saldo een totaalbedrag aan belastingclaims (rekening houdend met belastingteruggaven en vrijval voorzieningen) ingediend van € 38,1 mln (exclusief eventuele additionele correcties i.v.m. Attero/Enexis). RWE en Verkoop Vennootschap BV hebben op dit moment nog geen overeenstemming over de afwikkeling van deze belastingzaken. Gelet op de verder afwikkeling van de belastingclaims van RWE, kan over de omvang van de gedeeltelijke vrijval van € 113 mln, nog geen uitspraak worden gedaan. Naar verwachting zal in de 1e helft van 2016 de discussie met RWE over belastingclaims worden afgerond. De vennootschap zal naar verwachting in de eerste helft van 2016 worden geliquideerd. Een positief liquidatiesaldo zal vrijvallen aan de aandeelhouders. Financiële risico's Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van RWE als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag (EUR 113 mln.) dat nog in het General Escrow Fonds resteert. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).
taakstelling omvang		n.v.t.	
taakstelling omvang gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	€ 363,3 mln	
	31-12-15	€ 76,5 mln	
vreemd vermogen	01-01-15	€ 80 mln	
	31-12-15	€ 38,3 mln	
resultaat		€ 41 mln	
taakstelling omvang		n.v.t.	
taakstelling omvang gerealiseerd		n.v.t.	

Naam	Doelstelling	Belang 2015
Vordering op Enexis BV; Den Bosch	Bij de verkoop van de aandelen Essent is een lening (vordering) overgedragen aan RWE en de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard (aandeel Leudal 0,60338% = € 10.860.000). De aflossing is vastgelegd in een leningsovereenkomst. Gemiddelde rentevergoeding 4,65%.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.; Borssele	Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er liepen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE") had het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht. In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, ERH alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG); Den Haag	De BNG draagt bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Leudal bezit 143.052 aandelen die dividendopbrengsten genereren in programma 8.	dividend € 145.000 143.052 aandelen (0,26%)
Routebureau Noord- en Midden-Limburg; Venlo	• Het Routebureau staat garant voor een kwalitatief hoogstaand en actueel fietsknooppuntennetwerk. • Het routebureau zorgt voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotie-organisaties. • Uniformiteit in bewegwijzering. • Het tegengaan van verrommeling van het landschap. • Vergaren van informatie omtrent routes • Initiëren van vernieuwing en gezamenlijke aanpak in Noord- en Midden-Limburg	bijdrage € 14.000 € 0,38 per inwoner per 1-1-2015

Financieel			beleidsverantwoording 2015 en ontwikkelingen 2016
eigen vermogen	01-01-15	€ 66.000	In 2015 heeft geen (vervroegde) aflossing van de bruglening plaatsgevonden. De hoogte van de bruglening voor Leudal bedraagt ruim € 5,1 miljoen. Het rendement over 2014 was € 292.000. Het voorziene aflossingsschema ziet er als volgt uit: 2016: € 3.017.000 2019: € 2.111.900 Enexis is eventueel gerechtigd de 3e tranche in de periode 30-09-2015 tot 30-09-2016 geheel of gedeeltelijk vervroegd af te lossen. Deze tranche zal in ieder geval uiterlijk 30 september 2016 worden afgelost. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen. Financiële risico's De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).
	31-12-15	€ 54.000	
vreemd vermogen	01-01-15	€ 862,1 mln	
	31-12-15	€ 862,2 mln	
resultaat		€ 16.700	
taakstelling omvang		n.v.t.	Binnen PBE is nog vanaf medio 2012 een bedrag tussen de € 1,6 miljoen (merendeel aandelenkapitaal) achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Conform de verkoopkoopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds. RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Financiële risico's: Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (€ 1.496.822).
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	€ 1,6 mln	
	31-12-15	€ 1,6 mln	
vreemd vermogen	01-01-15	€ 107.800	
	31-12-15	€ 112.800	
resultaat		€ 13.100	De kapitaalvereisten voor banken zijn aanzienlijk verscherpt als gevolg van de financiële crisis. Het Basels Comité heeft voorgesteld de minimumwaarden voor de BIS tier 1-ratio te verhogen en een ondergrens voor de leverage ratio van 3% in te stellen. BNG Bank voldoet met een ratio van 20% ruimschoots aan de aangescherpte eisen voor de BIS tier 1-ratio. Maar niet aan de voorgestelde leverage ratio. De hiervoor noodzakelijke groei van het eigen vermogen moet worden opgebracht door inhouwing van een groter deel van de winst. Het kan zijn dat het eigen vermogen te zijner tijd ook wordt aangevuld met een relatief geringe uitgifte van hybride schuldbewijzen die het karakter hebben van eigen vermogen.
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	3.582 mln	
	31-12-15	nmb	
vreemd vermogen	01-01-15	150 mln	Beleidsverantwoording 2015: • vernieuwde website, doorontwikkeling routeplanner, digitalisering temaroutes, optimaliseren relatiebeheer, behoud Fietsregio 2015 (5 sterren), in kaart brengen werkprocessen. Speerpunten 2016: • Coördinatie beheer en onderhoud fietsroutenetwerk en overige fietsroutes • Ontsluiten routes naar promotie-organisaties via routeplanner • Het uitgeven van kaartmateriaal fietsroutenetwerk • In samenwerking met Leisure Port en VVV Midden-Limburg deelnemen aan consumentbeurzen waaronder de Fiets- en wandelbeurs en de Beleef Plus Beurs • Doorontwikkeling website www.routebureau limburg.nl • Coördinatie beheer en onderhoud overige recreatieve routes zoals wandel- en ruiterspaden • Coördinatie Niederrheinischer Radwandertag 2016 • Ondersteuning individuele gemeenten, waaronder het actualiseren van de routes op Liefde voor Limburg
	31-12-15	nmb	
vreemd vermogen	01-01-15	nmb	
	31-12-15	nmb	
resultaat		nmb	
taakstelling omvang		n.v.t.	Beleidsverantwoording 2015: • vernieuwde website, doorontwikkeling routeplanner, digitalisering temaroutes, optimaliseren relatiebeheer, behoud Fietsregio 2015 (5 sterren), in kaart brengen werkprocessen. Speerpunten 2016: • Coördinatie beheer en onderhoud fietsroutenetwerk en overige fietsroutes • Ontsluiten routes naar promotie-organisaties via routeplanner • Het uitgeven van kaartmateriaal fietsroutenetwerk • In samenwerking met Leisure Port en VVV Midden-Limburg deelnemen aan consumentbeurzen waaronder de Fiets- en wandelbeurs en de Beleef Plus Beurs • Doorontwikkeling website www.routebureau limburg.nl • Coördinatie beheer en onderhoud overige recreatieve routes zoals wandel- en ruiterspaden • Coördinatie Niederrheinischer Radwandertag 2016 • Ondersteuning individuele gemeenten, waaronder het actualiseren van de routes op Liefde voor Limburg
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-15	nmb	
	31-12-15	nmb	
vreemd vermogen	01-01-15	nmb	
	31-12-15	nmb	
resultaat		nmb	
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	

Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt een beknopte weergave gegeven van het door de gemeente gevoerde grondbeleid zoals vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Volgens artikel 16 van het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV) moet de paragraaf Grondbeleid tenminste bevatten.

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Relatie grondbeleid met overige beleidsvelden

Het grondbeleid van de gemeente Leudal staat ten dienste van andere gemeentelijke beleidsvelden. Het moet mogelijk maken dat plannen voor woningbouw of bedrijvenontwikkelingen uitgevoerd kunnen worden. De gemeente Leudal heeft gekozen voor de inzet van een breed scala aan instrumenten van grondbeleid. De gemeente kan kiezen voor een actief grondbeleid als dat noodzakelijk of gewenst is of voor een passief grondbeleid dan wel een mix tussen beiden. Daar waar de gemeente gronden uitgeeft, zal dat zijn tegen prijzen die de gewenste ontwikkelingen mogelijk maken.

Toepassing van het grondbeleid

Sterk bepalend voor het grondbeleid is het gemeentelijk prioriteringsbeleid voor woningbouw. De gemeenteraad heeft op 11 november 2014 vastgesteld de structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg. Daaruit vloeit voort dat er in Leudal een groot overschot aan woningbouwplannen is en dat in een periode van 10 jaar ongeveer 60% oftewel 900 woningen niet gebouwd gaan worden. Dit betekent dat de instrumenten die de nota grondbeleid biedt nagenoeg niet meer ingezet hoeven te worden. Grondposities voor nieuwe woningbouwplannen zijn in de toekomst eerder uitzondering dan regel en datzelfde geldt voor bedrijvenlocaties.

De activiteiten in de grondexploitaties voor 2015 zijn beperkt. Er werd een vrije sector kavel in Heythuysen de Bevelanden en een bedrijfskavel in Roggel Laak verkocht. Infrastructurele werkzaamheden werden verricht in Heythuysen de Bevelanden en Arenbos en Roggel Laak. Voorbereidende werkzaamheden om plannen van de grond te krijgen hebben hoofdzakelijk betrekking op Baexem Mariabosch, bedrijventerreinen Ittervoort fase 4 en aan de Napoleonsweg in Ittervoort (uitbreiding met een winkelgebied).

Projectontwikkelaar Nieuwe Borg is failliet en de verkoop van de woningbouwplannen Ell Steenenbamp, Ittervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel is in procedure. Datzelfde geldt voor het failliete woningbouwplan Haelen Napoleon. Met de herontwikkeling Haelen-Horn BV is een overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling van 10 projecten. De BV verkeert in financiële problemen en onderhandelingen over de nakoming van de overeenkomst worden gevoerd.

De wijziging van de boekhoudvoorschriften (BBV – Besluit Begroting en Verantwoording) en de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten hebben tot gevolg dat een tiental exploitaties zijn afgesloten en dat per 31 december 2015 er geen voorraad grondposities meer zijn voor toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen.

In 2015 zijn er ten laste van de reserve grondexploitaties voor € 946.000 verliezen genomen en/of uitgaven gedaan. Daar tegenover staan winstnemingen en inkomsten tot een bedrag van € 1.276.000. Daardoor wijzigt het saldo van de reserve grondexploitaties van € 2.398.000 op 1 januari 2015 naar € 2.729.000 op 31 december 2015. Dat laatste bedrag is beschikbaar om toekomstige risico's voortvloeiende uit grondexploitaties af te dekken en dit wordt als voldoende beschouwd.

Een uitgebreide toelichting op voornoemde ontwikkelingen is opgenomen in B&W-besluit van 2-2-2016 nr. 51 over het actualiseren van de grondexploitaties en verliesnemingen 2015 en in B&W-besluit van 23-2-2016 nr. 90 over de risico's van de grondexploitaties en de reserve grondexploitaties 2015. Over beide besluiten is de raad geïnformeerd.

Het beleid is er steeds meer op gericht om onroerend goed af te stoten als er geen verdere noodzaak is om dit in gemeentelijk bezit te houden. In 2015 is verder uitvoering gegeven aan het beleid om reststroken zoveel als mogelijk te verkopen. Inventarisatie vindt plaats naar alle overige gronden (agrarische gronden en bospercelen) en niet strategische gronden zullen verkocht worden.

Een ander aspect van het grondbeleid zijn de grondprijzen. Met ingang van 2014 worden de verkoopprijzen van gronden vastgesteld volgens de residuele methode (berekening marktwaarde volgens een systematiek die marktpartijen ook hanteren). Dit heeft geleid dat de grondprijzen 2015 gemiddeld 10% lager liggen dan die van 2013. Voor 2016 dalen die nog eens met gemiddeld 3%.

Prognose van de te verwachten resultaten

Voor woningbouwplannen en de locaties voor bedrijventerreinen, die de gemeente exploiteert en/of waar de gemeente financiële verplichtingen heeft, wordt een grondexploitatie geopend. Van elke exploitatie is een opzet of berekening gemaakt van toekomstige uitgaven en inkomsten. Op deze wijze wordt het saldo op eindwaarde verkregen. Dit is het bedrag dat na uitvoering van een plan op de einddatum resteert aan winst of verlies.

Parallel aan de cyclus voor de jaarrekening actualiseert het college van B & W jaarlijks die exploitaties. Daaruit blijkt het financiële verloop en de ontwikkeling van de exploitaties. De raad is hierover geïnformeerd.

Totaaloverzicht mutaties over 2015

Nr.	Plan	Boekw aarde 1-1-2015	Rente 2015 3½%	Uitgaven	Inkomsten	Boekw aarde 31-12-2015
1.	Woningbouw in exploitatie	2.224.900	77.900	838.900	675.100	2.466.600
2.	Structuurbeelden Haelen-Horn	67.600	5.300	0	12.100	60.800
3.	Bedrijventerrein in exploitatie	3.905.900	136.700	1.009.300	781.000	4.270.900
4.	Voorraad grond woningbouw	313.000	11.000	0	324.000	0
		6.511.400	230.900	1.848.200	1.792.200	6.798.300

Woningbouwplannen in exploitatie vooruitzichten

Nr.	Plan	Boekw aarde 31-12-2015 (-/ is batig)	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo (-/ is voordelig)	Jaar afsluiting
<i>Gemeentelijke exploitaties</i>						
1.	Baexem Kapittelstraat	1.900	99.500	306.100	*-/ 204.700	2019
2.	Baexem Witte Huis	149.400	121.500	270.900	0	2019
3.	Haelen De Heisterkes	0				2015
4.	Heibloem Agter Gesselts	0				2015
5.	Heibloem P. van Donstraat	109.700	232.400	620.000	-/ 277.900	2025
6.	Burg. J. van Sonlaan	0	133.100	700.000	**-/ 566.900	2016
7.	Heythuysen De Bevelanden 1	1.685.800	1.123.400	2.931.600	-/ 122.400	2022
8.	Heythuysen Walk	492.100	207.200	699.300	0	2020
9.	Hunsel Velter	62.200	192.700	254.900	0	2017
		2.501.100	2.109.800	5.782.800	-/ 1.171.900	
<i>Exploitaties derden</i>						
10.	Baexem Mariabosch (Gelissen)	52.600	0	52.600	0	..***
11.	Eil Steenenbamp 1 (Nieuwe Borg)	0	p.m.	p.m.	p.m.	..***
12.	Haelen De Lingst (Meulen)	0				2015
13.	Haelen Napoleon (Haegens)	0	p.m.	p.m.	p.m.	..***
14.	Horn Kloppeven (BBOM)	0				2015
15.	Ittervoort Noord (Nieuwe Borg)	0				2015
16.	Neeritter Op den Heuvel (Vestum Invest)	-/ 87.100	87.100		0	..***
17.	Roggel Pasveld (Ruimte voor R. CV)	0				2015
18.	Roggel Reppelveld (Woongoed 2-D)	0				2015
		-/ 34.500	87.100	52.600	0	
		2.466.600	2.196.900	5.835.400	-/ 1.171.900	

* Van het batig saldo is € 200.000 bestemd ter dekking uitgaven verbouw BMV Baexem.

** Het batig saldo is bestemd ter dekking van uitgaven m.b.t. centrumvisie kern Heythuysen.

*** Langlopend.

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € 1.171.900. Exclusief de reeds bestemde winsten, blijft van die winst over € 405.000. De contante waarde (2016) bedraagt € 304.000.

Structuurbeelden Haelen-Horn vooruitzichten

Deze cijfers zijn gebaseerd op de samenwerkingsovereenkomst van april 2006 met Haelen-Horn BV. Door de financiële problemen zullen de ramingen wijzigen.

Nr.	Plan	Boekw aarde 31-12-2015 (-/ is batig)	Nog te ontvangen (-)/ betalen	Voorraad grond 31-12-2015	Raming jaar in expl. vanaf	Saldo per onderdeel
1.	Discotheek Haelen	0	-/- 68.900	0 m ²	p.m.	-/- 68.900
2.	Franciscusschool Haelen	-/- 235.600	-/- 1.200	0 m ²	p.m.	-/- 236.800
3.	Kerkplein 4, woning Haelen	-/- 46.600	0	0 m ²	2009	-/- 46.600
4.	Gemeentehuis Haelen	80.100	-/- 956.400	0 m ²	p.m.	-/- 876.300
5.	Bibliotheek Haelen	182.100	-/- 468.100	335 m ²	p.m.	-/- 286.000
6.	Dorpstraat 24, woning Horn	0	0	0 m ²	-	0
7.	Rooswinkel, Horn	600	25.000	0 m ²	2009	25.600
8.	Kerkpad Horn	3.900	-/- 230.300	926 m ²	2009	-/- 226.400
9.	Sportvelden Horn	76.300	-/- 4.592.200	38.677 m ²	p.m.	-/- 4.515.900
10.	Bethanië Horn	0	0	0 m ²	p.m.	0
11.	Algemene bijdrage te betalen	0	4.107.900	-	p.m.	4.107.900
		60.800	-/- 2.184.200	39.938 m ²		*-/- 2.123.400

* Van het batig saldo is € 700.000 bestemd ter dekking van bouwkosten van het gemeentehuis, resteert een batig saldo van ± € 1.423.000. Dit is de ruimte om te komen tot een budgettaire neutrale situatie.

De netto winstraming bedraagt € 1.423.000. Dit is gebaseerd op nakoming van de overeenkomst. Gelet op de financiële problemen en de vele onzekerheden wordt uitgegaan van budgettaire neutraliteit, dus geen winstverwachting.

Bedrijventerreinen in exploitatie vooruitzichten

Nr.	Plan	Boekw aarde 31-12-2015 (-/ is batig)	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo (-/ is voordelig)	Jaar afsluiting
	<i>Gemeentelijke exploitaties</i>					
1.	Bt Heythuysen Arenbos	764.800	191.600	1.754.700	-/- 798.300	2020
2.	Bt Heythuysen Leudalplein	270.500	116.700	404.000	-/- 16.800	2016
3.	Bt Ittervoort fase 4	3.104.600	1.238.600	4.343.200	0	2020
4.	Bt Ittervoort Napoleonsweg *	0				2015
5.	Bt Roggel Laak	131.000	32.800	170.000	-/- 6.200	2017
		4.270.900	1.579.700	6.671.900	-/- 821.300	
	<i>Exploitaties derden</i>					
6.	Bt Haelen Windmolenbos (OML)	0				2015
7.	Bt Haelen Zevenellen (OML)	0				2015
		0	0	0	0	
		4.270.900	1.579.700	6.671.900	-/- 821.300	

* Voorraad grondpositie in 2015 overgeboekt naar 'overige eigendommen'.

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € 821.300. De contante waarde (2016) bedraagt € 719.000.

Voorraad gronden

Nr.	Plan	Boekw aarde 31-12-2015	Voorraad grond 31-12-2015	Boek- waarde per m ²	Raming jaar in expl.	Proj. ontw / Gem.	Winst-/verlies- neming 2015 (-/ is winst)
1.	Haler 3 *	0			p.m.	G	200.000
2.	Neer Wijnbeek III *	0			p.m.	P	67.813
3.	Ittervoort ruimte voor ruimte	0			p.m.	P	
		0	0 m ²				267.813

* Voorraad grondpositie in 2015 overgeboekt naar 'overige eigendommen'.

Meerjarenplanning grondexploitaties

Raming van uitgaven en inkomsten naar jaar.

x € 1.000											
Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Woningbouw in exploitatie											
uitgaven	656	226	278	378	183	204	128	0	0	73	2.126
inkomsten	-1.374	-599	-799	-1.176	-578	-619	-423	-4	-4	-224	-5.800
Woningbouwexploitaties derden											
uitgaven	87	0	0	0	0	0	0	0	0	0	87
inkomsten	-53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-53
Structuurbeelden Haelen-Horn											
uitgaven	2.184	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.184
inkomsten	-2.184	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2.184
Bedrijventerreinen in exploitatie											
uitgaven	1.237	111	88	79	69	0	0	0	0	0	1.584
inkomsten	-3.334	-609	-383	-383	-1.962	0	0	0	0	0	-6.671
Totaal uitgaven	4.164	337	366	457	252	204	128	0	0	73	5.981
Totaal inkomsten	-6.945	-1.208	-1.182	-1.559	-2.540	-619	-423	-4	-4	-224	-14.708
Saldo	-2.781	-871	-816	-1.102	-2.288	-415	-295	-4	-4	-151	-8.727

Ramingen van uitgaven en inkomsten in het vorige hoofdstuk opgenomen en uitgesplitst naar jaar. Gelet op de onzekerheden bij de uitvoering van de structuurbeelden is het batig saldo uit die exploitatie volledig in 2016 opgenomen en vervolgens met een raming van de uitgaven voor een gelijk bedrag budgettair neutraal gemaakt.

Reserve grondexploitaties

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
2. anderzijds alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente Leudal bestaat uit de reserve grondexploitaties en het algemeen gemeentelijk weerstandsvermogen hetgeen onderdeel uitmaakt van de risicoparagraaf.

De reserve grondexploitaties is voor de gemeente Leudal de eerste buffer en heeft volgens de Nota Grondbeleid de volgende functies:

- verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties;
- afdekking van risico's;
- buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek;
- bepaalt de grens voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

Bovendien werd jaarlijks € 200.000 van de reserve aangewend ten gunste van de algemene dienst. Met ingang van 2014 wordt die bijdrage jaarlijks met € 50.000 afgebouwd tot € 0 in 2017. In 2015 bedraagt de bijdrage € 100.000.

Het behalen van winsten is geen doel maar wel heel belangrijk om de reserve grondexploitaties op peil te houden en zodoende tegenvallers op te vangen.

Het beleid bij winstnemingen is gebaseerd op het principe van voorzichtigheid en in 2015 zijn de winstnemingen gebaseerd op afzonderlijk onderbouwde besluiten.

Mutaties in de reserve grondexploitaties 2015.

Saldo van de reserve op 1 januari 2015	2.398.400
Toevoegingen	
Diverse grondverkoop (reststroken)	89.400
Toevoeging saldo Haelen de Heisterkes (afgesloten)	230.000
Toevoeging saldo Heibloem Agter Gesselts (afgesloten)	13.000
Toevoeging saldo Roggel Pasveld (afgesloten)	21.100
Toevoeging saldo Haelen Zevenellen (afgesloten)	64.900
Toevoeging saldo Reppelveld (afgesloten)	257.800
Winstnemingen bedrijvenexploitatie Roggel Laak	<u>600.000</u>
	1.276.200
Onttrekkingen	
Bijdrage t.g.v. de algemene dienst	100.000
Procedurekosten (raadskrediet 7-10-2014)	12.100
Verlies Baexem Witte Huis	47.300

Verlies Heythuysen Walk	21.900	
Verlies Ell Steenenbamp	256.100	
Verlies Ittervoort Noord (afgesloten)	240.700	
Verlies Neer Wijnbeek 3-2 (afgesloten)	67.800	
Afboeking Haler 3 (grondpositie naar 'overige eigendommen')	<u>200.000</u>	
	-/-	<u>945.900</u>
Saldo 31 december 2015		2.728.700

Ondanks dat er in 2015 substantiële verliezen zijn geleden is de reservepositie door winstnemingen versterkt.

Risico's grondexploitaties

Het afdekken van risico's uit grondexploitaties is een van de functies van de reserve grondexploitaties. Het kwantificeren van risico's wordt gebaseerd op enerzijds het risico en de kans dat een risico zich openbaart en anderzijds het bedrag dat daarmee is gemoeid. Bovendien moet de vraag worden beantwoord of het saldo van de reserve grondexploitaties voldoende is om de risico's af te dekken.

De risico's zijn als volgt geraamd

Met deze reserve worden de volgende risico's afgedekt.

Afzetrisico's als gevolg van marktvertraging (verliezen in exploitaties)	335.000
Risico's m.b.t. kostendeckendheid van plannen (uitbreiding bedrijventerrein I'voort)	310.000
Haalbaarheid plannen a.g.v. marktsituatie (plannen worden niet uitgevoerd)	166.000
Risico's niet nakoming van overeenkomsten (afhandeling faillissementen en financiële problemen)	1.635.600
Procedurekosten (rest van raadskrediet 7-10-2014)	135.000
Verplichte bijdrage aan de algemene dienst	50.000
Onvoorziene risico's (sluitpost)	<u>97.100</u>
Totaal gekwantificeerde risico's	2.728.700

De raad is geïnformeerd over het b&w besluit van 23-2-16 nr. 90 waarin een onderbouwing en specificatie van de risico's is opgenomen.

De hoogte van de reserve grondexploitaties per 31 december 2015 is voldoende om de risico's af te dekken.

Demografische ontwikkelingen

Demografie: Leudal in 2030?

Limburg telde op 1 januari 2014 circa 1.120.000 inwoners. De afname van de bevolking bedroeg in het afgelopen jaar circa 1.900 personen. Net als in 2012 was dit het gevolg van een jaarlijks toenemend sterfteoverschot in combinatie met een jaarlijks afnemend positief migratiesaldo. De veranderingen in de huishoudenssamenstelling in de periode 2013-2050 is vooral het gevolg van de veranderende leeftijdsopbouw van de Limburgse bevolking. Door de ontgroening en vergrijzing zijn er minder huishoudens met een referentiepersoon 12 jonger dan 65 jaar en meer huishoudens met een referentiepersoon van 65 jaar of ouder.

De regio Midden-Limburg zal in de komende decennia een beperkte maar gestage daling in de bevolking laten zien:

In Midden-Limburg is zichtbaar dat de steden nog groeien terwijl de andere gemeenten in bevolkingsaantal afnemen. Leudal, had in 2013 vergeleken met rurale buurgemeenten in Midden-Limburg een vergelijkbare bevolkingsafname (namelijk -0,5 %, ten opzicht van -0,8 % in Roerdalen, -0,3 % in Echt-Susteren en -0,6 % in Maasgouw). Uit de prognose van Etil (2013) blijkt dat de bevolking in Leudal in de periode van 2013 tot 2030 zal afnemen met 6 %. In de woonregio's Maasduinen, Venlo en Midden-Limburg neemt de woningbehoefte tot eind jaren '20 nog toe met circa 4 procent, waarna een daling inzet.

Maar niet alleen de bevolkingsafname telt, ook de bevolkingssamenstelling is van groot belang. Zo zien we dat het aantal 65+'ers ten opzichte van het jaar 2013, in 2030 procentueel toeneemt met 59%. In 2013 was 21 % procent van de bevolking 0-19 jaar. In 2030 is dat nog maar 18 %. Dat heeft grote gevolgen voor de sociale-, culturele- en economische vitaliteit en de behoefte aan voorzieningen. Uit leerlingenprognoses van SPOLT blijkt bijvoorbeeld dat in 2030 vier van de veertien basisscholen in Leudal onder het wettelijke minimum van 64 leerlingen zit en de helft van de scholen onder de 100 leerlingen. Ook andere accommodaties zoals gemeenschapshuizen (waarvan de bezetting ook momenteel al laag is) en sportvoorzieningen moeten aangepast worden aan de veranderende vraag. Bij een bevolkingsafname van 3% krimpt de groep verenigingsleden volgens Huis van de Sport Limburg met 12 % (Huis van de Sport Limburg, 2013).

In 2015 is het participatietraject Ôs Dörp gestart met interactieve bijeenkomsten in alle Leudalse dorpen. De dreigende terugloop in de (sociale, culturele en economische) vitaliteit stand daarbij aan samen met de aanwezige bewoners is nagegaan hoe de inwoners zelf hierop een antwoord kunnen formuleren. De gemeente Leudal zal daarbij behulpzaam zijn door haar regelgeving aan te passen en waar mogelijk (financiële) ondersteuning te leveren bij de initiatieven gericht op de komende (demografische) veranderingen.

